

SZABADSÁG

A legnagyobb és legnagyobb magyar lap Amerikában. — Megjelenik minden nap.

Kezelt lapok: Magyar Híradó, Magyarok Csillaga, Esti Újság, Amerikai Hírlap, Magyar Naplaj, Magyar Hírmondó, Californiai Magyar Farmer.

The oldest established and largest Hungarian Paper Published Daily.

NO. 187. SZÁM.

TWENTY-EIGHTH YEAR.

Cleveland, New York, Chicago, Pittsburgh, Detroit, Szombathely, 1918. augusztus 10.

HUSZONNYOLCADIK ÉVFOLYAM.

HOVÉS SZÁM ÁRA 2 CENT.

FOCH VÁRATLANUL UJRA TÁMAD

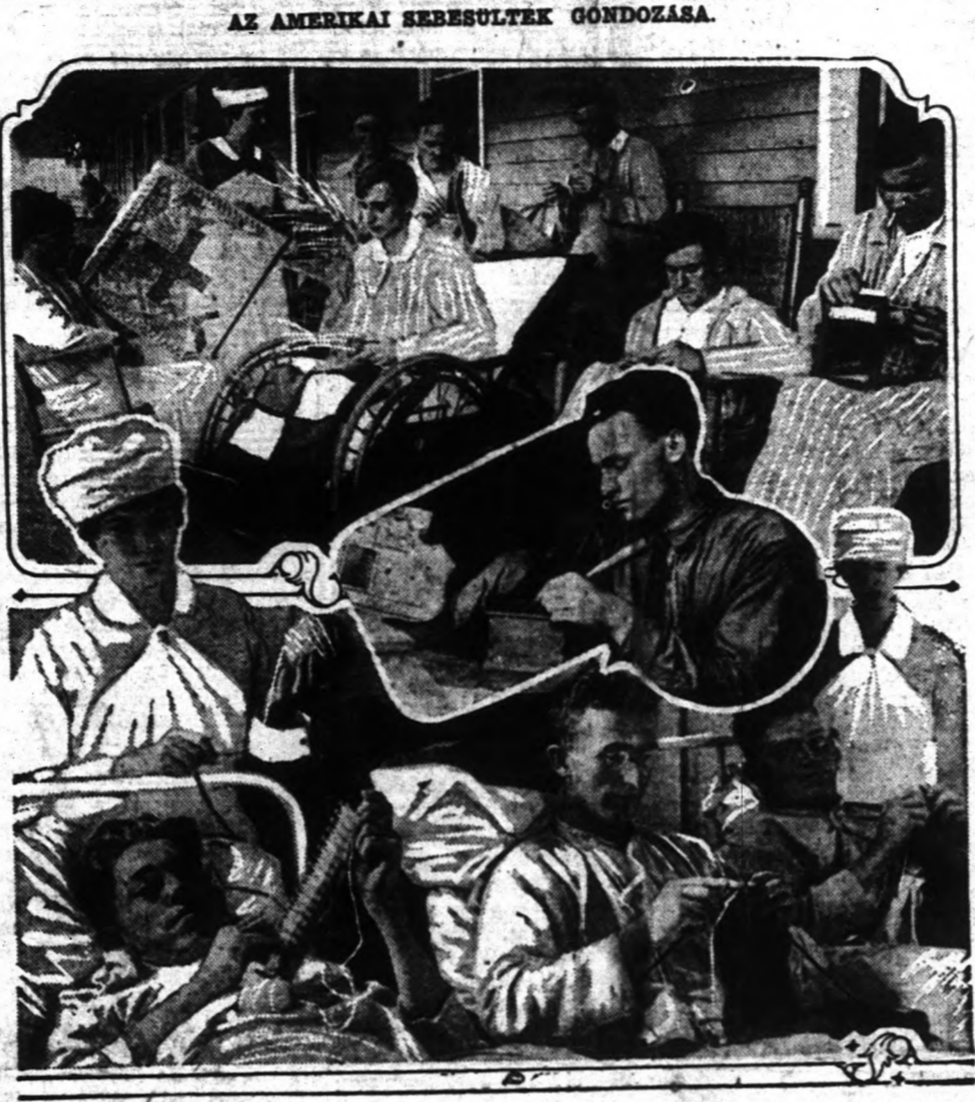
AZ ANGOL CSAPATOK VLADIVOSZTOKBAN.

Vladivoszto népe nagy lelkesedéssel fogadta a partra szálló angol seregeket. — Horváth generális a szibériai kormány elnöke szintén megérkezett Vladivosztkba. — A Bolshéviki csapatok harcai.

Shanghai, aug. 8. — A szibériai beavatkozás tervei szerint Anglia is küld csapatokat Vladivosztkba. E csapatok tegnap már meg is érkeztek a kikötőbe. A város népe nagy lelkesedéssel üdvözölte a partraszálló angol katonaságot.

Horváth generális a szibériai kormány feje szintén megérkezett Vladivosztkba. Horváth generális kijelentette, hogy minden erejéből támogatni fogja a szövetségesek szibériai törekvéseit, mert az a kormány vezetési az ügyeket sikerrel Szibériában, amely bírja a szövetségesek bizalmát. Amennyiben pedig a szövetségesek támogatják őt, kormányja képes lesz hamarosan újjászervezni az orosz hadsereget, átkelni az Ural hegy ségen és ismét felállítani a keleti frontot a németek ellen. Csapatok különben már is határozottan támogatják a cseh és tót seregeket.

Kandlaska, aug. 8. — A Fehér gárdák önkéntes csapatai felajánlották segítségüket a szövetséges csapatoknak a Bolshéviki hadak ellen. Mielőtt a szövetséges csapatok partra szállottak volna Archangelben, a Bolshéviki rendeletet adtak ki, melyben megtiltották a város közönségének, hogy bármiben is segítségére legyenek a szövetsé-

A harcokban megsebesült és elnyomorodott amerikai katonák ápolása és gondozása nagy figyelem mellett történik ugy Franciaországban, mint az itthoni kórházakban. — Képtünk néhány jelölést mutat be erről.

KERENSKY NEM JÖN AMERIKÁBA.

Hír szerint a volt orosz miniszterelnök egyelőre nem foglalkozik azmal a tervezet, hogy Amerikába jöjjön.

BETYÁRVILÁG A KETTŐS MONARCHIÁBAN.

AUSZTRIA-MAGYARORSZÁGON RENGETEG A KATONASZÖKEVÉNY.

Ezek a császári és királyi betyárok megfélemlítik a népet és ha sor kerül rá, ki is rabolják. A nép élelmet kér. — Kirabolják az ukrainai vasutakat.

Ausztria-Magyarország helyzete, mondják azok az osztrák és magyar hadifoglyok, akik a legutolsó olasz offenzíva alatt estek fogságba, nagyon súlyos. A kettős monarchia hadseregében nagyon sok a szökevény és az áruló. A civil lakosság pedig állandó éhségstrájkokkal küzd.

A hadifoglyok szerint a hatalmas erőkben és a hegyek között kisebb-nagyobb rablóbandák tanyáznak és garázdálkodnak. S épen úgy, mint Montenegroban, semmi másból nem élnek, csak abból, amit a rablás hoz a konyhára.

MANGIN GENERÁLIS HADIPARANCSA.

Amerikai főhadiszállás Franciaországban, augusztus 8. — Az amerikai csapatok orosz-lánrészt vettek ki azokból a győzelmeiből, amelyeket a szövetségesek a marnei harcokban elérték. Legmég több tanbizonyoságra ennek Mangin generális hadiparancsa, melyet tegnap intéztek hadesortjára. Mangin generális ugyanis a fõparancsnok azoknak a hadaknak, amelyek az offenzívában a német hadak jobb szárnya ellen küzdöttek.

LLOYD GEORGE BESZÉDE.

„AZ ELLENSÉG NEM GYÖZHET” MONDJA AZ ANGOL MINISZTERELNÖK.

Lloyd George szerint a németek 1918-iki offenzívája volt részükre az utolsó erőfeszítés.

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK HADSEREGE SAKKBAN TARTJA AZ ELLENSÉGET.

Addig a békéről szó sem lehet, amíg Németországban a militarista elemek vannak uralmon.

London, augusztus 8. Lloyd George, az angol miniszterelnök a Ház előtt tartott beszédében többek között a következőket mondotta: „Nagyon vérmes embernek kellene tartanom a német vezérkar ama tagját, aki abban bizakodnék, hogy a német hadsereg még ebben az esztendőben elhárítaná a győzelmet arat.”

AGYUHARCOK A BALKÁNON.

A balkáni harcokban hatalmas agyuharcok folynak. Páris, augusztus 8. — A szövetséges hadvezetőség a következő hivatalos jelentést tett közzé ma este a balkáni harcokról: „A Sturma folyónál, Vardar környékén, a csernei magaslatoknál és Monastirtól északra hatalmas agyuharcok vannak folyamatban. Albániában a harcok egyelőre szünetelnek. Angol repülő a Struma völgyében sikerrel bombázták az ellenség vonalait.

INDIA A HÁBORUBAN.

Ebben az esztendőben újabb félmilliónyi haderőt állított elő India.

London, aug. 8. — Edwin Samuel Montagu, India minisztere az angol képviselőház tegnapi ülésén hosszabb nyilatkozatot tett Indiának a háboruban való szerepléséről. A miniszter kijelentette, hogy ebben az esztendőben India újabb fél millió főnyi hadsereget állított elő. Azok a sikerek, amelyeket Anglia Mesopotámiában, Palesztinában és kelet-Afrikában elért, nagyrészt az indiai csapatoknak köszönhetők. A ház nagy megnyugással vette tudomásul az indiai miniszter kijelentéseit.

2.600.000 A FRANCIA ÁLDOZATOK SZÁMA.

New York, augusztus 9. — Marcel Knecht, az Egyesült Államokba küldött francia bizottság elnöke tegnap beszédet tartott a Knights of Columbus naggyűlésén. Beszédében kijelentette, hogy a francia katonák közül a háború folyamán eddig egy millió háromszáz ezer el és ugyanannyi sebesült meg.

Azonban, — mondta Knecht, — a franciák kitörő önméltósággal fogadták a nyugati harcmezőre megérkező amerikai katonákat.

A NÉMET BUVÁRHAJÓK

Egy német buvárhajó elsüllyesztett egy amerikai világítóhajót.

Washington, aug. 9. — Cape Hatterasnál egy német buvárhajó megtorpedózta és elsüllyesztette a Dinmond nevű világítóhajót. A világítóhajó legényegének még volt annyi ideje, hogy mentőeszközökre szállított és szorosabban partra juttatott. A tengerészeti miniszteriumból érkezett jelentés szerint a német buvárhajó mintegy fél mérföldnyire elhelyezkedett a parttól, amíg a világítóhajót elsüllyesztette.

MEGTAJÁLTAK ROOSEVELT SIRJÁT.

A hős aviator a chameryi erőd sziénál álomszerűen ölt meg.

A BELGA HADISÁRC.

A németek hatalmas hadiadót vetnek Belgiumra. London, augusztus 8. — Lord Robert Cecil miniszter az angol képviselőházban legutóbb tartott beszédében reámutatott arra, hogy a németek rettentő hadisárcokat vetnek ki Belgiumra. A belga néppnek 2330 millió frankot kell évente fizetnie a német háborús kiadásainak való hozzájárulás címén. E hatalmas összegben kívül még a különböző büntetésekből is nagy pénzeket esznek be a németek a belga egyéktől, birtokosoktól és magánosoktól.

HAIG OFFENZÍVÁT KEZDETT PICARDIÁBAN.

AZ ANGOL CSAPATOK SIKERESEN NYOMULNAK ELŐRE.

Huszonnégy óra alatt nyolc mérföldet haladtak előre az angol hadak. — A németek egyre hátrálnak és számos községet adtak fel. — Hatalmas ágyuharcok a flandriai fronton. — Az ütegek dörgése áthallatszik Angliába. Nagy harcok indultak meg a Somme folyó mindkét oldalán. — A marnei harcokban a helyzet változatlan. — Az amerikai seregek újabb sikereket értek el a Vesle mentén.

Francia és angol csapatok csütörtökön reggel váratlan offenzívába léptek Picardiában mintegy huszonnyolc mérföldnyi hosszu fronton. A támadás vonala Alberttől északra kezdődik és Amiens előtt Montdidierig húzódik tova az Avre folyóig. Az offenzíva Foch generálisnak a terve alapján indult meg, aki ezzel azt akarja elérni, hogy a németeknek ne legyen idejük arra, hogy a marnei vereségek után összeszedjék magukat. Foch generális mint az offenzíva mestere ismert a francia seregek előtt és valószínű, hogy amint a kezébe kerítette a támadások szerepét, azt nem egy könnyen fogja kiadni kezéből.

Az angol és francia seregek az offenzíva nyomán Amienstől keletre hamarosan sikereket értek el. Elfoglalták a haheri és a dodoi erődöket, Marceleaves városát és La Motte en Santere községet. A támadás színterét Morlencourt közelében van, mintegy három és fél mérföldnyire Alberttől délnyugatra tova az Avre völgyéig Moreuilból délre. Az egyesült szövetséges hadak eddig mintegy három mérföldnyire haladtak előre.

A marnei harcokban egyelőre szünetelnek a harcok. A Vesle folyó mentén hatalmas ágyúcsaták folynak mindkét oldalról és a németek igen nagy erőfeszítéseket tesznek, hogy megállítsák a szövetségeseket további előhaladásukban.

A legutóbbi eseményekről a következő távirati jelentések számolnak be: London, aug. 8. Haig generális jelentése szerint az angol csapatok támadásba mentek és ma reggel Amienstől keletre és délkeletre. A korai hírek arra vallanak, hogy a csaták kedvezően folynak.

Angol főhadiszállás Franciaországban, aug. 8. — Az angol hadak támadást kezdtek a Somme folyó mindkét oldalán mintegy tizenkét mérföldnyi hosszú sági fronton. Támadásuk célját négy órai harc után elérték, miközben számos foglyot ejtettek és több ágyút zsákmányoltak. A harcokban rendkívül sok haditank veszt részt, amelyek megnyitják az utat az angol gyalogságnak. Ebben az angol hadak már mintegy három mérföldnyire előhaladtak tetek. A sikeres támadások nyomán, amely a német hadakat teljesen váratlanul érték, az angol seregek már több községet foglaltak vissza.

Páris, aug. 8. A szövetséges seregeknek a támadása az Albert-Montdidier fronton teljesen váratlanul érte a német hadakat, minek következtében számos foglyot ejtettek.

London, aug. 8. — Az angol frontról délután érkezett jelentés szerint az angol hadak nagy sikereket értek el támadásuk nyomán. Eddig Moreuil, Demuin, Ablancourt és Morlencourt városokat sikerült visszafoglalniuk, valamint Birtokukba vették a cseruiyi dombokat is, amelyek Morlencourtól délre fekszenek. Az Evening Standard tudósítójának jelentése szerint az angol és francia csapatok már eddig is több ezer német foglyot ejtettek. Több helyen rendkívül véres ütközések folytak, amelyek nyomában ember ember ellen harcolt.

HOOVER KÜNTETÉSE.

A belga nép tüstelenül polgárainak fogadta az élelmiszer-főbiztosát. Páris, augusztus 8. — A belga kormány arról értesítette Hoover amerikai élelmiszer-főbiztosát, hogy a belga nép érdekében kifejtett megbecsült tevénytől szolgálati elismerés gyanánt neki a tüstelenül belga állampolgárságot adományozza. Az élelmiszer-főbiztos levélben mondotta közönséges kitüntetését a belga kormánytól. Hoover tegnap látogatást tett az amerikai fronton és a belgiumi erődök közelében lévő amerikai tábortokban korábban helyeztet az elcsélt amerikai főbiztos elismerésére.

Advertisement for 'L. FARKAS' and other services, including 'MANYOK' and 'WILSON'.

Advertisement for 'L. FARKAS' and other services, including 'MANYOK' and 'WILSON'.

Advertisement for 'L. FARKAS' and other services, including 'MANYOK' and 'WILSON'.

Advertisement for 'L. FARKAS' and other services, including 'MANYOK' and 'WILSON'.

Advertisement for 'L. FARKAS' and other services, including 'MANYOK' and 'WILSON'.

Advertisement for 'L. FARKAS' and other services, including 'MANYOK' and 'WILSON'.

Advertisement for 'L. FARKAS' and other services, including 'MANYOK' and 'WILSON'.

Advertisement for 'L. FARKAS' and other services, including 'MANYOK' and 'WILSON'.

Advertisement for 'L. FARKAS' and other services, including 'MANYOK' and 'WILSON'.

Advertisement for 'L. FARKAS' and other services, including 'MANYOK' and 'WILSON'.

Advertisement for 'L. FARKAS' and other services, including 'MANYOK' and 'WILSON'.

Advertisement for 'L. FARKAS' and other services, including 'MANYOK' and 'WILSON'.

Advertisement for 'L. FARKAS' and other services, including 'MANYOK' and 'WILSON'.

Advertisement for 'L. FARKAS' and other services, including 'MANYOK' and 'WILSON'.

Advertisement for 'L. FARKAS' and other services, including 'MANYOK' and 'WILSON'.

Advertisement for 'L. FARKAS' and other services, including 'MANYOK' and 'WILSON'.

Advertisement for 'L. FARKAS' and other services, including 'MANYOK' and 'WILSON'.

Advertisement for 'L. FARKAS' and other services, including 'MANYOK' and 'WILSON'.

SZABADSÁG

(LIBERTY)

Established and largest Hungarian Paper in the United States and Canada. Founded by: E. T. Kohányi. TWENTY-EIGHT YEAR. Published daily except Sunday by The Standard Printing and Publishing Company.

SZABADSÁG

A legértékesebb és legkedveltebb magyar lap Amerikában. Alapította: Kohányi Tiharm. HUSZONNYOLCADIK ÉVFOLYAM. Helyjele minden nap. Kiadó: Szabadság Könyvnyomda és Lapidó Táraság.

SZABADSÁG

702 Huron Road, Cleveland, O. Room 903 Tribune Building, 154 Nassau Street, New York.

A NÉMET NÉP SORSA.

A háborús helyzet megvilágítására az utóbbi napokban két nevezetes nyilatkozat történt. Ezek a nyilatkozatok a határeti eseményekkel kapcsolatban a prussizánizmus bukását hirdetik.

Az amerikai vezérkar főnökének, March tábornoknak az a nyilatkozata, amelyet a Szenátus katonai bizottsága előtt tett, kérés nélkül nyilvánosan bejelent, hogy az Egyesült Államok a szövetségesekkel július végén megegyeztet abban, hogy jövő júniusra legfeljebb 250,000 katonát küld Franciaországba.

March tábornok szerint ez az egyezmény teszi szükségessé a katonai korhatár kiterjesztését és ebben a tekintetben elfoglalt álláspontját a hadügyminisztérium az elvállalt kötelezettség teljesítése végett változtatta meg.

Az öt millió főnyi amerikai hadsereg az a jövő nyáron nem a német előnyomulás megakadályozására, hanem a fegyveres győzelem rövid idő alatt való kivívására van szükség. March tábornok nem tiltkolt el az azt meggyőződését sem, hogy a háború sorsa a nyugati fronton dől el; ott, ahol a szövetségesek, hosszú védekezés után, már sikeres támadásba mentek át.

Az amerikai kormány háborús programját a nép a magáévá tette, így tehát bizonyos, hogy az ígért időben minden szükségesséllátva, készen lesz az az óriási hadsereg, amely a nemzeti elhatározás parancsa szerint, állandóan csak növekedhetik. Ez a biztos, minden kétséget kizáró tény a védekezést teljesen kizárja a számításból. Ezen már túl vagyunk, mert Amerika az idén az antantot nemcsak megmentette, de meg is védelmezte, még pedig olyan mértékben, amely az offenzívára is alkalmat adott.

Az amerikai készülődés hírheteren sikere mellett teljesen eltörpül az a kérdés, hogy a prussizánizmus katonai gépezete milyen karban van? Ha ma is olyan tökéletes, mint a háború elején volt, nem elég hatalmas a fegyveres győzelem kivívására. Még pedig egyszerűen azért nem elég hatalmas, mert ellenségeinek harci képessége, a tulsulyt biztosító fejlődési fokot a háború negyedik esztendőjének a végén érte el.

Németország "mindennel", erejének és gazdagságának összességével kezdte el a támadást. Ez a "minden" azóta állandóan kopott s a toldozgatás-foltogatás feladatánál többet Németország nem bírhat, nem bírhatott ki. Franciaország és Anglia idők fogytával szintén ereje mértékéig felkészült, de mikor a kritikus idő, a tehetség mértéke szerint megállapított és végső igyekezetben megállapodott erőpróba elkövetkezett, a fiatal, az ismeretlen hatalmu Amerika odaállott az egyik fél mellé. Amerika hatalmát már megismertük. Azt is tudjuk, hogy ez a hatalom kimeríthetlenebb minden földi forrásnál és csodák csodájára, a német nép még most is követi azt, aki saját emberfeletti hatalmának megvédéséért, a pokol minden fegyverét hajlandó felhasználni. A német császár és az az osztály, amely a saját különleges érdekeiért a trón védelmében a szalmaszálba is belekapaszkodik, már tudják, látják a népet. De a kétségbeesés minden eszközt felhasznál és a német nép még ma is olyan csodálatosan vak eszköz!

A faji fegyelmesség, bárgyúsága vakon rohan abba a veszedelembé, amelyet a látás, az öntudatra ébredés a föld számára a béke ünnepevé avathatna. Nem! A német nép ahelyett, hogy a világ arcába tekintene, meghosszabbítja a veszedelmet és saját kezével írja meg a maga gyászjelentését!

Az a második fontos nyilatkozat, amelyet Lloyd George az angol képviselőház előtt tett, megerősíti azt az igazságot, hogy a prussizánizmus estéje minden áron, minden körülmények között elkövetkezett. A biztos veszedelmek éjszakájából a német népet mindenki meg akarja, meg szeretné menteni. De úgy látszik, csakugyan igaz az a közmondás, hogy: aki öngyilkos akar lenni, megtalálja a pusztulás alkalmát!

Ellis Islandon.

Folyó hó 4-én érkezett meg Olaszországból a "Giuseppe Verdi" nevű olasz hajó, magával hozván 171 utast az első és második osztályban, a fedélközben pedig 28 bevándorlót. Még a megérkezés után is nagy volt az izgatottság az utasok közt.

Alig hagyták el a Földközi tengert, midőn ismét újabb izgalom következett. Ugyanis, valahol a spanyol partok vidékén, hirtelen egy tengeraltjáró tűnt fel a messze tóvóban, mely feltűnéssel sebezéssel közeledett feléjük.

Bár nem találkoztak több tengeraltjáróval, mégis az egész utazás alatt izgalomban tartotta őket, a hajó tisztjei által kiadott azon rendelet, hogy a mentő öveket mindig kéznél tartassék és minden tekintetben óvatossá legyenek.

Ennyi az utasok elbeszélése, melyet azonban sem a hajó tisztjei, sem a legénység meg nem erősített. Lehet, hogy az olaszok élnék fantáziája több tényelvt látott, mint amennyi tényleg volt; tény azonban, hogy a hajó, az amerikai vizekben S. O. S. jeleket fogott fel, de a hely és távolság iránt küldött kérdésre választ nem kapott.

Ennyi az utasok elbeszélése, melyet azonban sem a hajó tisztjei, sem a legénység meg nem erősített. Lehet, hogy az olaszok élnék fantáziája több tényelvt látott, mint amennyi tényleg volt; tény azonban, hogy a hajó, az amerikai vizekben S. O. S. jeleket fogott fel, de a hely és távolság iránt küldött kérdésre választ nem kapott.

NÉMET VÁROKOK VESZÉKÉDESE.

Drezda és München támadják Berlin.

London, augusztus 9. — A Daily Expressnek amsterdami jelentése szerint hatalmas elváradás támadt a német császár város és Drezda, illetve München között. Berlinben ugyanis hét ómeura emeltek fel személyenként a heti fogyasztást, míg Drezdában és Münchenben továbbra is csak öt ómeura maradt tekintetben a husnak ráfája. E miatt a két utóbbi város panasz tett a birodalmi élelmiszerbiztonsági kérdőre vonva őt, hogy miért kedveznek a fővárosnak más városok hátrányára.

TESTÉN HORDOTT PÉNZE

nem hoz kamatot és azt el is veszíték. Ellenben ha azt némi dollárba betétre elhelyezi, az 2% kamatot hoz és teljes biztonságban van.

KISS EMIL BANKER

133 SECOND AVENUE NEW YORK, N. Y.

AZ AMERIKAI DEMOKRÁCIA.

As Egyesült Államok történelmét, politikai és gazdasági viszonyait ismertető kötetmenyek.

A REPUBLIKÁNUS ÉS A DEMOKRATA PART. — AZ UJABB VISZONYOK ALAKULÁSA.

A polgárháború lezárása után egyre nyilvánvalóbb lett, hogy a szövetségi kormány hatalma növekedni fog a hogy az egyes államok jogainak, mint elvnek hirdetése kevesebb visszhangra fog találni.

Roosevelt népszerűsége a ereje a régi gárda minden igyekezte ellenére is folytonosan nőtt s nyilvánvaló lett, hogy utóda csak olyan republikánus lehet, aki Roosevelt politikáját akarja folytatni. Miben állt ez a politika?

Roosevelt támáda a nagy korporációkat a barátsággal viseltetett a munkásszervezetek iránt; könyörtelenül üldözte a korrupciót minden vonalon; reformálni kívánta a hadsereget s a haditengerészetet; egyforma alkalmak az ipar folytatására s a törvényellenes cselekedetek egyforma büntetéssel kívánta.

Utdóul kabinetjének hadügyminiszterét, Taftot választották meg, aki azonban épenzeleg nem bizonyult politikai tekintetben Roosevelt követőjének. A vántörvény revíziójával — amely épenzeleg nem csökkentette a védővámokat, — Taft egészen maga ellen zúdította a republikánus párt Roosevelt árnyalatát, a progresszívveket, annyira, hogy ezek hajlandók voltak ki is válni az anyapártból.

A két párt között a valuta kérdésében fenállott ellentétet kiterjeszkedni felesleges lenne e helyen, elég, ha azt megállapítjuk, hogy az ezüst valutának demokrata hívei mit sem tehetnek a republikánusok nagyarányú erősödése ellen, akkor, amikor a demokrata uralom után egyszerre visszatért a jót, a bőség. Munkánkalm volt bőven, a munkabérek emelkedtek, a farmerek jóléte nőtt s a nagy korporációk zivizesen adták a milliókat a magas védővámokat fenntartó republikánus pártnak az elnökválasztási hadjáratra.

BUDAI ANDRÁS ELSŐ MAGYAR MŰCIPÉZSÉ

2162 W. Jefferson Ave. DETROIT, MICH. Készítők: méretű stán önműködő kávéval uti és néi előzetes, fűző lábakra la javításokat villanyáram berendezést gyáramban pentosan csatlakozó. Vidéki rendelésnél előzetes 10% egy régi cipő beküldése, vagy a cipő száma. Szállított az Egyesült Államok minden részére.

A Wekerle-kormány bemutatkozása.

Tissa a többség támogatásáról. — A miniszterelnök programja. — A pártok szónokai.

(Pesti Hírlap 1918 május 12-iki számából.)

Kilenc hónap alatt harmad-érhető a nékül, hogy éindnt asor történt, hogy .Wekerle kellene adott jogunkkal a ház-felozatlással. (azj a szélső bal-oldalon.) A nékül, hogy most a részletekbe beosátkomám, mégis felemlitendőnek tartom, hogy az a választójog, melyet most kell megvalósítani, legyen oly kiterjedt, hogy valóban "az általánoság jellegével bírjon."

Wekerle Sándor miniszterelnök. Midőn a kormány újjalakulása után miniszterárammal együtt először van szerencsem a T. Ház színe előtt megjelenni, ismétlések elkerülése végett, csak röviden kívánom felemlíteni azokat az irányelveket, amelyek bennünket kormányzati teendőinkben vezérlenek.

Wekerle Sándor miniszterelnök. Midőn a kormány újjalakulása után miniszterárammal együtt először van szerencsem a T. Ház színe előtt megjelenni, ismétlések elkerülése végett, csak röviden kívánom felemlíteni azokat az irányelveket, amelyek bennünket kormányzati teendőinkben vezérlenek.

Wekerle Sándor miniszterelnök. Midőn a kormány újjalakulása után miniszterárammal együtt először van szerencsem a T. Ház színe előtt megjelenni, ismétlések elkerülése végett, csak röviden kívánom felemlíteni azokat az irányelveket, amelyek bennünket kormányzati teendőinkben vezérlenek.

Wekerle Sándor miniszterelnök. Midőn a kormány újjalakulása után miniszterárammal együtt először van szerencsem a T. Ház színe előtt megjelenni, ismétlések elkerülése végett, csak röviden kívánom felemlíteni azokat az irányelveket, amelyek bennünket kormányzati teendőinkben vezérlenek.

Wekerle Sándor miniszterelnök. Midőn a kormány újjalakulása után miniszterárammal együtt először van szerencsem a T. Ház színe előtt megjelenni, ismétlések elkerülése végett, csak röviden kívánom felemlíteni azokat az irányelveket, amelyek bennünket kormányzati teendőinkben vezérlenek.

Biztonságban van a PÉNZE,

ha nálunk helyezi el kamatozó betétét. NÉMETH JÁNOS ÁLLAMI BANK 1597 SECOND AVENUE NEW YORK

bizonyos oldalról az ő szenvedélyeket felizgató, semmi hajlandóságot nem mutatnak arra, hogy magukat nagyvívó politikusként agyruftelékell felbiztassák. Ami pedig a többi tömegeket, a magyar népszelés rétegeit illeti, ennek a magyar népek számára többége is, de erkölcsi és szellemi erőiben mindenesetre tulsúlyos többsége ennek a törvénynek alapján is bir választói joggal és nemcsak, hogy annak további kiterjesztést nem kívánja, de a mostani kiterjesztést is határozottan sokallja.

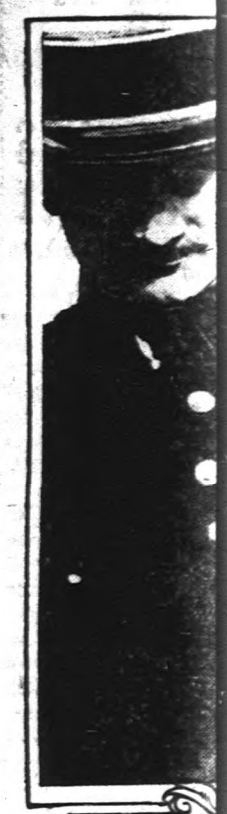
Altalában azt merem mondan, hogy nem elvi különbsé válassat el bennünket az eredeti javaslattól, hanem a célzatos ségi szempont, hogy valóisunk meg belőle annyit, amely nyit alapvető elveink sérelme nélkül megvalósíthatunk, mert ezt óhajtja a nagy közelemény, ezt követeli nemzeti érdekeink megóvása.

Gróf Tissa István a programról.

Gróf Tissa István: A munkapártnak az a nehéz feladat jutott osztályrészül, hogy a nemzet hajóját, az állam hajóját, a választójog radikális megoldásának és a háborús választásoknak Seylljás és Oberlyidise között keresztülvézesse. (azj a szélső baloldalon.) Az az eltérés, amely most a kormány választójogi álláspontja és a munkapárt között még fennáll, semmi este sem olyan, hogy kockára tethesse a béka megoldást.

Gróf Károlyi Mihály beszéde.

Gróf Károlyi Mihály: A kormány nyilatkozatára a kritikák nem én mondom, mert politikai eljárásának legelőbb kritikáját a miniszterelnök önmaga szolgáltatta és pedig akkor, a mikor azt két hété ugyanerről a helyről azt nyilatkozta ki, hogy ő ugyan a választójogban a megegyezés hívé, de minthogy ő már egy ajánlatot tett ebben az irányban, nem éri ma hiába próbálják a tömegeknek az egyes képviselők képzelted tehetségében létező elkieseredésé cselekedete válni. Azokat s tömegeket, melyeknek lelkét csakugyan égette és égeti az, hogy a jelenlegi törvény szem választójogban nem részesülnek, azokat a tömegeket a választói törvény a módosítások után is ki fogja elégiteni és ezeknek a tömegeknek magatartása nagyon is bizonyítja azt, hogy bármint igyekeznek

Garros és Mauperré

AZ AZ A BÉKETA

Németország kedegátusol német korm Az orosz, fin

Páris, aug. békekormány immár megkezd nácsozás. Erdő log, hogy Néme delegátusoknak, békétárgyalások met kormány

A békétárgyalás tanácskozásokat küllügyi államtit meg Beszédében kedegátusokat és hogy tekintettel az nős érdekekre, am ország és Finnor Németország korm nak, a német kormány segítse a megértés melőbbi létrejövés letes béktervet, amelynek alapján rább elérhetik a ben bármi nézetes rülne fel, a német séggel áll a bé rendellezésére, ho tásokkal és tanács jon. Ez oknál fogt ugy határozott, hogy gyalások kikül részt vegyennek.

A SZIB MARCH GE

Amerika két bériába. — korhatár kib lat. — Ame

Washington, aug generális az amer vezérkarának amó irókral folytatott dai tanácskozásán szibériai beavat részleteiről, a nyu lenlegi helyzetért korhatár kibővítés vényjavaslattól.

A szibériai beav natkozólag a gen tette, hogy Ameri szándékkal küld ö bériába, hogy a k mé felállítassék, ra ama előlk érte lyekben Japánnal

Advertisement for The New York Edison Company. Includes text: 'A vasaló Munkaerőt Takarít.' and 'The New York Edison Company At Your Service'. Lists various store locations in New York City.

Advertisement for NUXA IRON. Includes text: 'NUXA IRON' and 'nővel a gyenge...'. Promotes a health product.

A KÉT LEGHÍRESEBB FRANCIA AVIATIKUS.

Garros és Mougin főhadnagyok, akik a francia repülők legbüszkébbjei.

AZ OROSZ-FINN BÉKE.

A BÉKETÁRGYALÁSOK MEGKEZDŐD-
TEK BERLINBEN.

Németország kész béketervet nyújtott át a békedelegátusoknak. — A béketárgyalásokon a német kormány kiküldöttjei részt vesznek. Az orosz, finn és német érdekek találkozása.

Páris, aug. 8. — A finn kormány és az orosz békekormány a kiküldöttjei Berlinbe érkeztek és immár megkezdődött az orosz-finn béke iránuló tárgyalások. Érdekes és a helyzetre nagyon jellemző dolog, hogy Németország kész béketervet nyújtott át a delegátusoknak, hogy annak az alapján folytassák a béketárgyalásokat és a tárgyalásokon magának a német kormány a kiküldöttjei is részt vesznek.

A béketárgyalások iránuló tanácskozásokat Stumm német külügyi államtitkár nyitotta meg. Beszédében üdvözölte a békedelegátusokat és kijelentette, hogy tekintettel azokra a kölcsönös érdekekre, amelyek Oroszország és Finnország, illetve Németország között fennállnak, a német kormány, hogy elősegítse a megértést és a béke mielőbbi létrejövését, egy részletes béketervet dolgozott ki, melynek alapján sokkal hamarabb elérhetik a célt. Amennyiben bármilyen nézeteltérés is merülne fel, a német kormány kész szeptember 1-én a békedelegátusok rendelkezésére, hogy felvilágosításokkal és tanácsokkal szolgáljon. Ez oknál fogva a kormány úgy határozott, hogy a béketárgyalásokon kiküldöttjei szintén részt vegyenek.

Ennek delegátusa a finn küldöttje feje válaszában köszönetet mondott a német kor-

tó része és beletartozik abba a tervbe, amellyel Amerika haderejét öt millió főnyire akarják felemelni. Foch generális az összes szövetséges seregek főparancsnoka fel akarja használni Angliát, Franciaországot és Amerikát minden erejét arra, hogy a döntést mielőbb megtegyem és a végleges győzelmet kivívja. A mostani harcok voltaképpen csak a bevezetés a jövő tavasz hatalmas offenzívájának, amelyet Foch generális a nyugati front összes hadvonalain intézni fog a németek ellen. Ezért szükséges, hogy Amerika is mielőbb elkészüljön azzal a haderővel, amelyet a szövetségesek támogatására megígért.

BETYÁRVILÁG A KETTŐS MONARCHIÁBAN.

(Folytatás az 1-6 oldalról.)

sok a bandita. Ezek magukat "A bihari császári és királyi betyároknak" nevezik. A nép nagyon szereti őket, mert amennyire nem szándulnak emberek, már nátokát is csináltak róluk, mint annak idején Bogár Imréről, meg Sobri Jósikáról. Az állapotok nem jobbak a nagyvárosokban sem. Budapestről és Innsbruckerből állandóan át jelentik, hogy a városi betyárok szintén erősen garázdálkodnak.

Éheznek a nép.

A nép egész Ausztria-Magyarországon rettenetes éhezésben megy keresztül. Az ennévalóra olyan nagy szükség van, a nép annyira nem képes már megvárni, hogy ennévalót kapjon, hogy az Ukrainából érkező vonatokat megtámadják és kifosztják. Az érdekes az, hogy a vasúti alkalmazottak előre értesítik a népet arról, hogy mikor jön egy ilyen élelmiszerszállító vonat.

Juniusban nagy sztrájk volt a Skoda gyárakban. A sztrájkot sokan sikerült elfojtani, sőt a munkásság már annyira ment, hogy a gyártelep egy részét fel is robbantotta. Azután végig vonultak Pilsen utcáin. A bajor katonáknak kellett jönni, hogy a rendet helyre lehessen állítani.

Katonasökövények.

Az olaszok jelentése szerint egy osztrák-magyar gyalogsági bajtárnak, amelynek az olasz frontra kellett volna menni, sem mi kedve se mutatkozott erre. Elhelyezett az indulásuk, Innsbruckerban, felzárkóztak a tisztikar ellen, a tisztiket becsúzták a vasúti raktárakba, a legénység pedig szétosztott a szélrózsa minden irányában.

Május tizenötödikén egy eszék ezred tagjai egy engedelmesget. Először egy horvátokból álló ezredet küldtek ellenük, de ez nem jött velük. Ekkor ismét a bajorokra vetették a fősúlyt, ezek aztán elintézték a derék fiukat.

REKORDTÖRŐ UTAZÁS.

London, aug. 9. — A tengerészeti minisztérium közlése szerint a Davis nevű amerikai torpedóromboló tartja a rekordot a buvárhajózás terén. Ez a hajó a múlt évi áprilisban érkezett európai vizekre azóta 74,000 mérföldet tett meg buvárhajózára vadászva.

Az amerikai Sampson nevű torpedóromboló következik a tekintetben a Davis után, a mennyiben az meg 72,000 mérföldet tett meg.

FELELJEN!

Fáj a veséje? Ideges? Álmatlan? Nincs kedve, energiája? Kimerült, fáradt? Nehezen működnek a veséi? Nyomást vagy fájást érez derekában?

CSELEKEDJÉK

Mert idegrendszer és veséje vannak megtámadva, azokat kell megerősíteni a működésüket szabályozni, hogy ereje megjöjjön a veséi rendszeren működhessenek.

SATURNINÉLETTEL

végzi a vése és idegek rendbehozását a megemelt a szörnyű baj elharapozásától. Egy üveg egy dollár s 10 cent, teljes kurát, mely hat üvegből áll, öt dollárért küldünk bérmentve. Megrendelhető csak ezen a címen:

VÖRÖS KERESZT PATIKA
8901 Buckeye Road, Cleveland, O.

GYILKOL A HŐSÉG.

AZ EGÉSZ ORSZÁG SZENVED A RETTENETES MELEG MIATT.

A halálesetek száma egyre fokozódik. — Az emberek összeesnek az utcákon a hőség következtében. — A Hog szigeten levő hajógyárat be kellett zárni, mert az irtó melegben a munkások nem képesek dolgozni. — A gabonában, de főleg a gyümölcsökben is rengeteg károkat okoz a kánikula.

Washington, aug. 8. — Az ország számos vidékéről beérkezett jelentések arra vallanak, hogy ugyancsak nagy hőség uralkodik. A legtöbbet szenvednek a keleti és az északkeleti államok, amelyekben immár csaknem három nap óta állandóan száz fok fölül van a hőmérséklet. A kánikula rengeteg áldozatot is követelt. Alig van olyan város, hogy egy-két haláleset ne történt volna, viszont ezrekre megy az emberek száma, akiket levert lábaikról a nagy meleg. Különösen nagy a halálos áldozatok száma a kiadékok körében, akik nem képesek kibírni a nagy hőséget.

A kánikulai időjárásról esztörténeket a következő jelentések érkeztek:

New York, aug. 8. Harmincnyolc esztendő óta nem volt olyan rettenetes hőség a városban, mint szerdán és csütörtökön. A hőmérő mind a két napon elérte a 105 fokot. Az utcákon és a gyárakban valóságos összeesnek az emberek és a mentők egész nap nem csinálnak egyebet, mint a hőség áldozatait szállítják a kórházakba és haza a lakásukra. A két nap alatt több, mint negyven halálos áldozatot történt. Az emberek az éjszakákat a parkokban és a tengerpartján töltik.

Washington, aug. 8. — A kánikulai meleg egyre tart. A hőmérő egy időben a 111 fokot is elérte. Embereket kezdte nem emlékezni arra, hogy a városban ilyen meleg időjárás lett volna. Igaz sok útlelet be kellett zárni és a munkások hazamegyek, mert nem voltak képesek tovább dolgozni. Az irókák nagy része is zárva van. Halálos eset még nem fordult elő, de több százan betegedtek meg. A város különböző helyein menedékhelyeket állítottak fel, ahol orvosok és ápolónők gondoskodtak a hőség áldozatairól.

Philadelphia, aug. 8. — A hőmérő csütörtökön ismét elérte a 106 fokot. A nap folyamán négyen haltak meg és több százan betegedtek meg a hőség következtében. A Hog szigeten levő hajógyárat be kellett zárni és az ott dolgozó huszöt ember munkát haza bocsátották, mert nem lehetett már elviselni a meleget.

Cleveland, aug. 8. — A hőség következtében a halálesetek száma egyre növekszik. Eddig több, mint husz csecsemő lett a meleg áldozata és a felnőttek közül is nyolcan pusztultak el. A hőmérő csütörtökön is meghaladt a száz fokot.

Baltimore, aug. 8. — A nap folyamán öt haláleset és hetven megbetegedett történt a hőség következtében. A hőmérő állandóan száz fok fölül van. A munkás nép rettenetesen szenved a hőség következtében, több gyárat ideiglenesen bezártak a miatt.

Orange, aug. 8. — A hőség egész Kentuckyban rettenetes. A gyümölcs termesztésben szenved. Az alma, meg a körte a szoros értelemben megsüni a fákon. Rettenetes a pusztulás a veteményekben is.

Chicago, aug. 8. — A hőség ma ismét elérte a száz fokot. Eddig tizenegy halálos és több ezer megbetegedés történt. A nép az éjszakákat a parkokban, meg a tó partján tölti. Számos gyártelep felüggesztették a munkát a rettenetes meleg következtében.

HÍRDESSZEN

A SZABADSÁGBAN!

HOLTZENDORFF UTÓDA.

Schoer admirális, a német admirális utója, aki Holtzendorff admirális követi az állásban.

MANGIN GENERÁLIS HADIPARANCSA.

(Folytatás az 1-6 oldalról.)

amerikai csapatokról. Az amerikai katonák úgy mentek az ütközetbe, mintha valami ünnepra mentek volna. Nagyszerű csapásaitok, melyeket az ellenséges hadakra mértetek, meglepte és egyben megfélemlítette a német hadakat és az a rettenetesen szűkös, amely az ütközetbe vetett újabb és újabb divíziók támogatást fogadtak, megtörték a németek ellentállását. Mindannyitok érdemesnek mutatottok magatokat ahoz a nagy nemzethez, amelynek a fiaivagytok és kiváltatok az elismerésért és békületat francia bajtársaitoknak.

Amerikai bajtársak! Hála és köszönet nektek azért a nagyszerű tettért, amelylyel vértékot ontottátok az én hazám földjén, életeteket áldoztatok ennek az országnak a megmentéséért. Emlétem legnagyobb büszkeségem fogom tartani, hogy parancsnokotok lehettem ezek alatt a dicsőségteljes napok alatt és együtt küzdhettem veletek a világ szabadságának a megváltásáért.

Orange, aug. 8. — A hőség egész Kentuckyban rettenetes. A gyümölcs termesztésben szenved. Az alma, meg a körte a szoros értelemben megsüni a fákon. Rettenetes a pusztulás a veteményekben is.

Chicago, aug. 8. — A hőség ma ismét elérte a száz fokot. Eddig tizenegy halálos és több ezer megbetegedés történt. A nép az éjszakákat a parkokban, meg a tó partján tölti. Számos gyártelep felüggesztették a munkát a rettenetes meleg következtében.

Hát a haszonnal hogy állunk? Ha a földelárústok üres ígéreteiben hisz, az ön bizalma és az ügynök szavai nem fognak önön segíteni.

A vétélár visszafizetését garantáló kötvény megállapítja az ön által vett ingatlan értékét. A vétélár visszafizetését garantáló bondok megállapítják az ingatlan eladási, forgalmi és kölcsönadási értékét.

Minden egyes vétel alkalmával teljesen ingyen adok egy ilyen vétélár visszafizetését biztosító kötvényt. Nagyszerű földvétel-proponíció van az ön részére, amit önnek szeretnék megmagyarázni. Soha nem adhattam a nagyközönségnek még nagyszerűbb alkalmat a vétélár visszafizetésére.

Nem biztosított kötvény bevésem részletfizetésként, ha tölem venni akar. Irjon és én postán szívesen küldök felvilágosítást ezen pártalán alkalom felől. Ha egy pillantást vet arra a térképre, amit én küldök önnek, meg fogja önt győzni arról, hogy én egy cseppet se túloztam.

Végül csak annyit akarok megjegyezni, hogy hajlandó vagyok az ön lejtjait, melyeknek értéke egyáltalán nincs biztosítva, bevenni és ugyanakkor lehetővé tenni azt, hogy pénzét befektesse olyan ingatlan eladási proponícióba, ahol pénz a vétélár visszafizetését bondokkal biztosítva van és ahol százszoros alkalm van arra, hogy pénzével hasznot szerezzen.

AZ AMERIKAI SAS VÉDŐSZÁBNYAI ALATT.
TRANSATLANTIC TRUST COMPANY
 NEW YORK
 FŐSZÉLY: 67 William Street
 FIGYELŐ: 109 Avenue A.

LLOYD GEORGE BESZÉDE.

(Folytatás az 1-6 oldalról.)

— az angol flotta volt a leghatalmasabb a világon. Két és fél millió tonnával képviselt. Ma az egész haderejét ehözta a nyugati frontra, csak úgy képzelhető el, hogy a brest-litovki békeszerződés következtében elhozták a hadseregük javát az orosz frontról.

Az amerikai hadsereg nagy segítségére volt a szövetségeseinknek. Március huszonegyedikén ugyancsak az amerikai divízió volt a fronton és három divízió hányan vannak, akik tudják, a számot az Egyesült Államok rohamosan növelte a mai napig.

Lloyd George ezután részletesen foglalkozik a szövetségeseik által elért eredményekkel, a németek taktikájával és végül a cseh-től kérdéssel, amelyet igen figyelemre méltónak mond.

A miniszterelnök a beszéde végén kijelenti, hogy híve a Wilson elnök által megpendített eszmének, a nemzetek ligájának, de erről addig, míg a német militaristák vannak hatalmon, szó sem lehet.

Nem akarom lekicsinyelni a segítséget, amit a flottáknak a francia, amerikai, orosz és japán flotta nyújt, de tagadhatatlan tény, hogy az angol flotta urálja a vizeket.

Hogy Anglia hadserege megnyire megnőtt a háború alatt, azt semmi se igazolja jobban, annál, hogy az angol katonák száma már 6.250.000 ember. Szárazon és vízen. Ebből egy millió a kolóniák adtak, egy millió és kétszázhuszonezret pedig India.

Az Egyesült Államok is fegyverbe szállítja az egész haderejét.

BRAZILIA A FRONTON?

Washington, aug. 9. Egy rózmából érkezett távirat arról számol be, hogy az ottani brazil nagykövét elment Franciaországba, hogy üdvözölje a brazil csapatokat, amelyek most érkeztek meg a nyugati harcmezőre.

A brazil követségén ezt a hírt eddig még nem erősítették meg. Az amerikai fővárosban sokkal valószínűbbnek tartják, hogy a hír valami tévedésen alapul s nem brazil hadseregről, hanem egynehány brazil hadihajóról van benne szó, amelyek a szövetségesekkel karöltve működnek.

FIGYELEM!

VAN HEVERŐ PÉNZE?

Fektesse azt földre, mert ez a legbiztosabb befektetés. Vessen ön ingatlan anélkül, hogy biztosítást magán minden eshetőségre! Elhanyagolná ön megtenni a pénze biztosítására szükséges összes lépéseket? A világon nincsen könnyebb dolog, mint kidobni a pénzt az utcára és nem kapni azért semmit.

Nem akarok ijeszteni, hanem én már tíz esztendeje árusítok ingatlanokat és épen ezért hozzu tapasztalataimra való tekintettel meg tudom mondani, hogy milyen veszélyes fenyegetik azt, aki földet vesz és ingatlan pénz befektetés nélkül áll fel. Figyeljen csak ide egy percet! Ön vez földet abban a hiszemben, hogy ön azt ahhoz, hogy megírja a föld a pénz és teljesen magára vesszi a felelősséget abban a tekintetben, hogy megkapja-e valaha azt az árat érte, amit fizetett.

Hát a haszonnal hogy állunk? Ha a földelárústok üres ígéreteiben hisz, az ön bizalma és az ügynök szavai nem fognak önön segíteni.

A vétélár visszafizetését garantáló kötvény megállapítja az ön által vett ingatlan értékét. A vétélár visszafizetését garantáló bondok megállapítják az ingatlan eladási, forgalmi és kölcsönadási értékét.

Minden egyes vétel alkalmával teljesen ingyen adok egy ilyen vétélár visszafizetését biztosító kötvényt. Nagyszerű földvétel-proponíció van az ön részére, amit önnek szeretnék megmagyarázni. Soha nem adhattam a nagyközönségnek még nagyszerűbb alkalmat a vétélár visszafizetésére.

Nem biztosított kötvény bevésem részletfizetésként, ha tölem venni akar. Irjon és én postán szívesen küldök felvilágosítást ezen pártalán alkalom felől. Ha egy pillantást vet arra a térképre, amit én küldök önnek, meg fogja önt győzni arról, hogy én egy cseppet se túloztam.

Végül csak annyit akarok megjegyezni, hogy hajlandó vagyok az ön lejtjait, melyeknek értéke egyáltalán nincs biztosítva, bevenni és ugyanakkor lehetővé tenni azt, hogy pénzét befektesse olyan ingatlan eladási proponícióba, ahol pénz a vétélár visszafizetését bondokkal biztosítva van és ahol százszoros alkalm van arra, hogy pénzével hasznot szerezzen.

A SZIBÉRIAI BEAVATKOZÁS.

MARCH GENERÁLIS NYILATKOZATA.

Amerika két philippinai regimentet küld Szibériába. — A nyugati front helyzete. — A korhatár kibővítésére irányuló törvényjavaslat. — Amerika öt millió főnyi hadserege.

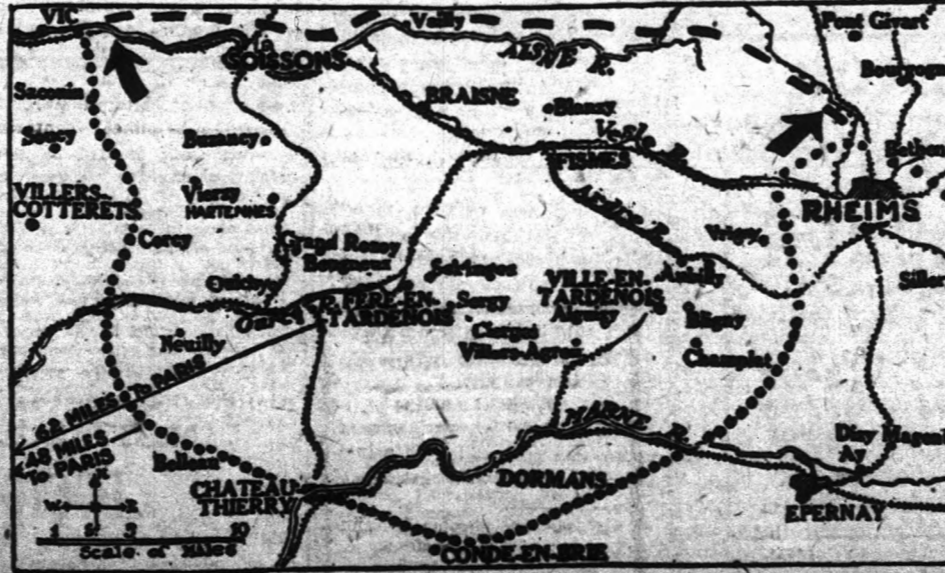
Washington, aug. 8. — March generális az amerikai hadsereg vezérkarának főnöke az újságírókkal folytatott rendez szerdai tanácskozásán nyilatkozott a szibériai beavatkozás egyes részleteiről, a nyugati front jelenlegi helyzetéről, valamint a korhatár kibővítését célzó törvényjavaslatról.

A szibériai beavatkozásra vonatkozólag a generális kijelentette, hogy Amerika nem az a szándékkal küld csapatokat Szibériába, hogy a keleti front ismét felállítsák, hanem tisztára ama célok érdekében, amelyekben Japánval és az oroszokkal megállapodtak. Két ezer fő fog utatni indulni a Philipinákra és mindkét regiment békéltetésre lesz. Az amerikai csapatoknak a parancsnoka győztesen nyilatkozott a szibériai beavatkozás egyes részleteiről, a nyugati front jelenlegi helyzetéről, valamint a korhatár kibővítését célzó törvényjavaslatról.

A szibériai beavatkozásra vonatkozólag a generális kijelentette, hogy Amerika nem az a szándékkal küld csapatokat Szibériába, hogy a keleti front ismét felállítsák, hanem tisztára ama célok érdekében, amelyekben Japánval és az oroszokkal megállapodtak. Két ezer fő fog utatni indulni a Philipinákra és mindkét regiment békéltetésre lesz. Az amerikai csapatoknak a parancsnoka győztesen nyilatkozott a szibériai beavatkozás egyes részleteiről, a nyugati front jelenlegi helyzetéről, valamint a korhatár kibővítését célzó törvényjavaslatról.

Washington, aug. 8. — March generális az amerikai hadsereg vezérkarának főnöke az újságírókkal folytatott rendez szerdai tanácskozásán nyilatkozott a szibériai beavatkozás egyes részleteiről, a nyugati front jelenlegi helyzetéről, valamint a korhatár kibővítését célzó törvényjavaslatról.

AHOL FOCH UJRA TAMAD.

A nyugati harcmezőre a pontja, ahol a szövetségesek kiszorítják a németeket.

JÁNOS BANK
DAVENUE
FOREK

helyezni el betétül.

Mihály beszéde.

Mihály: A korhatár kibővítésére irányuló törvényjavaslat.

NEM KELL TÖRTÉNI, MERT...

CHEDOMIR V. VON FOERSTER

CLEVELANDI HIREK

A LAKÁS KÉRDÉS RENDEZÉSE

A szövetségi lakásbérlet hivatali főnökét, Paul E. Feistet nevezte ki Cuyahoga megye területére lakásigazgatóvá.

A Kereskedelmi Kamara arról értesült Washingtonból, hogy a kormány Paul E. Feistet nevezte ki Cuyahoga megye területére lakásigazgatóvá.

Mr. Feist jogkörébe fog tartozni a lakáskérdés Clevelandban is éppen olyan nagy hatással lesz felruházva, mint a háború megnyerése végett ki nevezett többi szövetségi igazgató.

A kormánytisztviselőnek az a véleményük, hogy a hadiszervegári munkásoknak a gyártól legfeljebb 30 percnyi villanyos járásnyira kellene lakniuk.

A város költségvetése, amely Neel pénzügyi igazgató szerint nem szállítható le, a következő tételből áll:

A város céljaira: \$7,486,278, vagyis 4,065,478 dollárral több mint a múlt évben.

A Cleveland Kereskedelmi Kamara The Cleveland Real Estate and Housing Company címmel társaságot alapított.

A társaság nem akarja visszavenni azt a hét embert, aki a villanyáramot lezárta.

A Cleveland Railway Company közüti villanyos társaság elnöke, Mr. Stanley kijelentette, hogy betöltötte annak a hét villanyterelőnek a helyét.

A villanyterelők uniojára tiltakozott a kizárás ellen s elhatározta, hogy küzdeni fog a villanyterelő társaság határozatának visszavonására végett.

KIRANDULÁS

Rendezte a Zrínyi Miklós egyelet 1918 augusztus 18-án, vasárnap So. Brooklynen a State Roadon.

A város különböző részében három vasuti baleset történt esütőtörőkön s mind a háromnak áldozata kórházban fekszik.

A tíz éves Latyák Józsefnek, aki Lakewoodon a 12733 Plover Avenuen lakik, egy tehervonat, amelyre fölgrábt, levágta mind két lábát terden felül.

James Pierce fékezések összetört az alsó állkapcsa, midőn egy Erie vasuti kocsit kisköltött és neki ütéddött.

A 1015 Starkweather Avenuen lakó Zsák József váltóór lába törött el, amidőn a Broadway és E. 23rd Streetnél elütötte egy tehervozat.

Tisztelettel a Bizottság, 187, 80, 91, 93, 96, 98.

FÉRFIAK ÉS NŐK bármilyen balesetüknél... KÉPES GYÓGYSZERTÁRSÁG 2017 W. 25th St., Cleveland, O.

A VÁROSI KÖLTSÉGVETÉS

Több mint 19 milliót kérnek a megye és város céljaira s adóból csak 12 millió folyik be.

Cleveland város és Cuyahoga megye együttvéve 19 millió 701 ezer 334 dolláros költségvetést terjesztettek a megyei számvetés elé.

Adóbból csak körülbelül 12 millió dollárt kapunk, mondotta Zangerle megyei képviselő.

A város költségvetése, amely Neel pénzügyi igazgató szerint nem szállítható le, a következő tételből áll:

A város céljaira: \$7,486,278, vagyis 4,065,478 dollárral több mint a múlt évben.

A város költségvetése, amely Neel pénzügyi igazgató szerint nem szállítható le, a következő tételből áll:

A város költségvetése, amely Neel pénzügyi igazgató szerint nem szállítható le, a következő tételből áll:

A város költségvetése, amely Neel pénzügyi igazgató szerint nem szállítható le, a következő tételből áll:

A város költségvetése, amely Neel pénzügyi igazgató szerint nem szállítható le, a következő tételből áll:

A város költségvetése, amely Neel pénzügyi igazgató szerint nem szállítható le, a következő tételből áll:

A város költségvetése, amely Neel pénzügyi igazgató szerint nem szállítható le, a következő tételből áll:

A város költségvetése, amely Neel pénzügyi igazgató szerint nem szállítható le, a következő tételből áll:

A város költségvetése, amely Neel pénzügyi igazgató szerint nem szállítható le, a következő tételből áll:

A város költségvetése, amely Neel pénzügyi igazgató szerint nem szállítható le, a következő tételből áll:

A város költségvetése, amely Neel pénzügyi igazgató szerint nem szállítható le, a következő tételből áll:

A város költségvetése, amely Neel pénzügyi igazgató szerint nem szállítható le, a következő tételből áll:

A tükör

a legészemből barátja. A tükör nem fog Önnek bőkölni, hanem mindig az igazat fogja mutatni.

Nézzon a tükörbe

és ha azt látja, hogy az arca sápadt, májfoltos, kiütéses, száraz, hervadó, ráncos, akkor ne kelekedjen egy percig sem, hanem hozassa meg azonnal a valódi

Margit Krém

amelyről mindenki tudja, hogy

ÜDIT, SZÉPIT, FIATALIT.

MARGIT KRÉM 50 cent, postán 60 cent. A hozzávaló MARGIT SZAPPAN 35 cent, postán 45 cent. A KETTO EGYÜTT 1 DOLLAR.

AMERIKA LEGLELKÜSMERETESÉBB PATIKÁJA, A

Szent Erzsébet Első Magyar Gyógyszertár

9115 BUCKEYE ROAD, CLEVELAND, OHIO

ISKOLA EGÉSZ EVEN ÁT VERSENY EGY SERLEGÉRT.

A tanév egy tetészet szerint válasszható szakán elmaradhatnak a gyermekek az iskolából.

A Clevelandi iskolások szerdán rendkívüli gyűlést tartott Spaulding tanfelügyelő elnöklete alatt.

Mint minden évben, az idén is versenyre kelnek a Clevelandi labdarúgó csapatok.

A verseny rendezőbizottságában a magyarság is képviselve van.

A verseny rendezőbizottságában a magyarság is képviselve van.

A verseny rendezőbizottságában a magyarság is képviselve van.

A verseny rendezőbizottságában a magyarság is képviselve van.

JOHN MECKES SONS

West 25-ik utca—Carroll—West 26-ik utca Cleveland, Ohio

ÁGYTAKARÓK

Minden háziasszony meggyőződhetik, hogy most van a legjobb alkalom ágytakarókat beszerezni.

REGÉNY.

AZ ÁRULÓK.

Irta: Ponson Du Terrail. Fordította: Csáthy Géza.

(3-ik folytatás.)

Akarom, hogy előjő, mondá Callebrand mosolyogva, nem vagy-e te is ugyazöl-ván gyermekem?

Tóny nem felelt; hanem homlokán csókolta mesterét.

S midőn a szobából távozott, ismét ama fametszetre tévedtek szemei és úgy tetszett neki, mintha az áruló apostol felé fordította volna arcát.

— Te is úgy tettél, mint én; e csókkal árultad el mesteredet!

Huszezer frank, kedves Tóny barátom, nem csekélység.

— Tíz évig kell nekünk dolgozunk, míg ily összeget félre tudunk tenni.

— Aztért jött, hogy Callebrand üzenetét átadja és most feléletré várakozott.

— Es aztán, folytatá Baül, gondolja meg, mily csekélységet kívánunk mi öntől.

— Magunk is igen szorongott állapotban vagyunk, egészíti ki Tompson.

— Még nem egészen, mondá Baül, ki őt karon fogta.

— Világos, hogy önk sem

Goodlow's

jó ruhái

Önnek is jók lesznek

\$20

Más öltönyök \$15, \$25, \$30 Keep Cool Crasno öltönyök \$10 Palm Beach öltönyök \$10 Selyem Mohair öltönyök \$15 Nadrágok \$4, \$5, \$6

EZ A ÁRUHAZ MINDIG FORGALMAS

Goodlow's

Cleveland—503-505 Prospect Avenue Akron—124 So. Main Street Youngstown—107-109 West Federal Street

3 üzletünk van Pittsburghban, Milwaukee, Reading, Wilkes-Barre és Syracuse városokban

— Irjon tehát arról az ő nevében egy nyugtát.

— Uraim, szölte Tóny, gondolkozzunk ajánlatom felett.

— Epen azért megfogadom az önk tanácsát és elhatározom, hogy magamat.

— Ugy gondolom, folytatá Tóny mindig nyugodtan és hidegen, hogy mi hármán szerződésre léphetünk.

— Majd hozzátéve: és most megyek. Nehány teendőm van s nem is jövök ma ide.

— El fogok menni, mondá Tóny.

— De igen és pedig azonnal.

— Uraim, szölte Tóny, gondolkozzunk ajánlatom felett.

— De igen és pedig azonnal.

FONT

A VERHOVAY UJHODÁSÁRA BIZTOSIT

AZ EGYLET É HOGY A TAGSÍTÁS MELL

Mi a viszontbiztosítást hová Segély Egylet Melyek a v

A legutóbbi pittsburgh felügyelő bizottsága tagjait tükör éber örei és hűségese gévé vált a felügyelő bizottság idős biztosítást a

— Uraim, szölte Tóny, gondolkozzunk ajánlatom felett.

— Uraim, szölte Tóny, gondolkozzunk ajánlatom felett.

— Uraim, szölte Tóny, gondolkozzunk ajánlatom felett.

— Uraim, szölte Tóny, gondolkozzunk ajánlatom felett.

— Uraim, szölte Tóny, gondolkozzunk ajánlatom felett.

— Uraim, szölte Tóny, gondolkozzunk ajánlatom felett.

— Uraim, szölte Tóny, gondolkozzunk ajánlatom felett.

— Uraim, szölte Tóny, gondolkozzunk ajánlatom felett.

Tanuljon angolul Főtanár magyar egyetem hallgatójának... MISS GIZELLA KLEIN 11822 WOODLAND AVENUE

Vérszegénység, Almatikus, Étvágytalanság... FRANK G. NUNN 3924 LORAIN AVENUE

\$10 X sugár vizsgálat \$10 Ha beteg, tekintet nélkül arra, hogy mi a baja... DOCTOR BAILEY, "SPECIALISTA"

FONTOS TUDNIVALÓK A VISZONTBIZTOSÍTÁS RÓL

A VERHOVAY SEGÉLY EGYLET MEG- UJHODÁSÁRA VEZET A VISZONT- BIZTOSÍTÁS BEHOZATALA.

AZ EGYLET ÉRDEKÉBEN SZUKSÉGES, HOGY A TAGOK A VISZONTBIZTO- SÍTÁS MELLETT SZAVAZZANAK.

Mi a viszontbiztosítás? — Miért van szüksége a Ver-
hovay Segély Egyletnek a viszontbiztosításra? —
Melyek a viszontbiztosítás előnyei?

A legutóbbi pittsburghi konvenció a Verhovay Segély Egylet felügyelő bizottsága tagjainak köteleességére tette, hogy egy-
ként öber órei és hűségű sáfárjai legyenek. E mellett kötelessé-
gévá vált a felügyelő bizottságnak, hogy célszerű intézményekkel
örök időre biztosítsa a Verhovay Segély Egylet fennmaradását.
Ezen az alapon vette át a felügyelő bizottság a Verhovay Segély
Egylet ügyének az intézését. Ez mert a felügyelő bizottság nem-
csak megígérte, hogy kötelességének eleget fog tenni, de száv-
nak ura is akar maradni: már az áprilisi felügyelő bizottsági
gyűlésen felvetődött a nagy kérdés, hogy melyek is azok az esz-
közök, amelyekkel a Verhovay Segély Egylet fennmaradását biz-
tosítani lehet?

Az ügyvezető tisztviselők és a felügyelő bizottsági tagok
mindenfélé tervet, indítványokat, jóindulatú tanácsokat és fel-
világosításokat alaposan megvizsgáltak és egyértelműleg arra a
meggyőződésre jutottak, hogy csak egyetlen órávesztő eszköz
alkalmazható és ez: a viszontbiztosítás.

A Verhovay Segély Egylet hivatalos közlönye, a Verhovayak
Lapja, a viszontbiztosítás kérdéseivel már két ízben is kimerítően
foglalkozott. Az egylet új, intézői azonban helyesnek találják,
hogy ebben a lapban is közzéadják azokat a fontos tudnivalókat,
melyek a viszontbiztosításra vonatkoznak.

MIT JELENT A VISZONT- BIZTOSÍTÁS?

Példával világítjuk meg a kérdést. Gondoljunk arra, hogy Földes Tamás egy tallér köl-
csönt vesz fel Gazdag Mórtól. Földes Tamás jól bírja magát,
de azért Gazdag Mór előrejátó és kezest is kér. Földes Tamás-
nak jó embere Barát Péter. Kezességét vállal Gazdag Mór-
nak, hogy Földes Tamás a le-
járatok megfizeti az érte-
lert. Ha az érte tallert várja
adja Gazdag Mór, akkor Barát
Péter már nem is egyszerű ke-
zes, hanem kifizető kezes. Ez
annyt jelent, hogy amikor a
váltó lejár, Gazdag Mór egye-
nenen Barát Pétertől kérhet fi-
zetést, mintha Barát Péter,
nem pedig Földes Tamás volna
az egyenes adós.

A viszontbiztosítás olyan ke-
zeségféle, de még annál is
több. Mert ha történésen
Gazdag Mórnak eszénbe jut,
hogy a lejáratkor Barát Péter
kiszfizető kezes teszi felelőssé
az érte tallérért és Barát Pé-
ter ezt az összeget megfizeti:
ellene fordul Földes Tamás-
nak, akiért kezesesget adott és
Földes Tamásan szépen beva-
salja az érte fizetett érte tal-
lert. De a viszontbiztosításnál
a kezes az adós helyett fizetni
tartozik és az adós egy centet
sem ad meg a kezesnek azért,
hogy helyette fizetett. Ez pedig
azért nem tartozik majd sem-
mivel az adós a kezesnek a vi-
szontbiztosításánál, mert már
előzleg fizetett a kezesnek va-
lamelyes biztosítási díjat.

A Verhovay Segély Egylet
haláleseti díjainak kifizetésénél
az egylet az egyenes adós. Az
egylet kötelessége az, hogy a
tag örökösének az érte tallér
haláleseti díjat megfizesse. A
biztosító társulat pedig az a
kezes, mely a sajátjából fizeti
majd az érte tallér és nem ké-
ri vissza a tartalékalpól,
mert előzőleg az egylet már
fizetett bizonyos összegű biz-
tosítási díjat, melyért a biztosító
társulat magára vállalta, hogy
nem a Verhovay Segély Egylet
tartalékalpól, hanem a biz-
tosító egylet vagyonából fog az
érte tallér haláleseti összeg ki-
fizetett.

A Verhovay Segély Egylet
arról biztosítja a tagot, hogy
az örökösöknek ezer dollár ha-
láleseti segélyt fizet. Viszont a
biztosító társulat arról biz-
tosítja a Verhovay Segély Egylet
tagját, hogy az érte dolláros ha-
láleseti díjat nem az egylet tar-
talékalpja, hanem a biztosító
társulat fogja a sajátjából fi-
zetni. Ezért nevezik ezt a biz-
tosítást viszontbiztosításnak.

Miért szükséges tag-
jainkat viszontbiztosi-
tani?

A központi pénztárnak ha-
vonként ad hitelt jelentést az

MELYEK A VISZONTBIZTO- SÍTÁS ELŐNYEI?

A Verhovay Segély Egylet
haláleseti díjainak kifizetésénél
az egylet az egyenes adós. A
biztosító társulat pedig az a ke-
zes, mely sajátjából fizeti ki az
er ez ezer dollár biztosítási díjat
és ezt az összeget nem kéri
vissza a Verhovay Segély Egy-
lettől. A biztosító társulat az-
ért fizeti ki sajátjából a halá-
l-eseti ezer dollárokat, mert elő-
zőleg a Verhovay Segély Egy-
let már fizetni fog bizonyos
összegű biztosítási díjat, mely-
nek ellenében a biztosító tár-
sulat magára vállalja, hogy
nem a Verhovay Segély Egy-
let pénztárából, hanem a biz-
tosító társág vagyonából fog a
haláleseti összeg kifizetett.

AZ ELSŐ KÉT ELŐNY.

Az első két előny az, hogy
tagjaink mindegyikének örök-
sei feltétlenül megkapják a ha-
láleseti ezer dollárokat.

A második előny az, hogy
nem egyletünk tartalékalpja,
hanem a biztosító társulat va-
gyona kezekedik a haláleseti
ezer dollár feltétlen kifizeté-
sért és hogy az egylet nem fi-
zeti vissza a biztosító társulat-
nak ezeket a haláleseti ezer
dollárokat, mert ezeknek saját-
jából történő kifizetését a biz-
tosító társulat magára vállalta.
Ennek az a fontos következmé-
nye, hogy tartalékalpunk min-
den teherrel megszabadul és
mint egyletünk teljesen teher-
mentes vagyona kamatozik a-
nélkül, hogy a tartalékalpohoz
bármikor hozzászólni kényse-
rülne.

MIT KAPUNK ÉS MIT FI- ZETÜNK?

A fentebbieken kívül még
további fontos előnyt is jelent
a viszontbiztosítás életbe lép-
tetése. Tagjaink haláleseti díj
címén 85 centet, az ügykezelési
alapra 5 centet, a tartalék-
alapra 10 centet, tehát összesen
egy dollár fizetnek havonta.
Ezeknél a fizetésnél nem
említjük meg azokat az össze-
geket, melyeket a tagok havon-
ként betegsegélyezés alapunk-
ra fizetnek. A betegsegély fi-
gyet ugyanis azért nem kell az
alkalommal tárgyalni, mert a
betegsegélyezési ügyre nem ter-
jed ki a viszontbiztosítás. Elte-
kinthe tehát azokról az össze-
gekről, melyeket a betegsegé-
lyezéshez összefüggésben fi-
zetnek tagjaink, évente minden
tag 12 dollárt szolgáltat be az
egylet pénztárába. Viszont a
Metropolitan Life Insurance
Companyval elzetesen megköt-
ött szerződés értelmében a
Verhovay Segély Egylet min-
den tag után évente 10 dollár
és 5 vagy 6 centet fizet majd
viszontbiztosítás díj címén. Ily-
ként az egylet minden tag után
évenként egy dollár és 94 cen-
tet keres. 24 ezer tagot véve a
taglétszám alapján, ez a keres-
t évente közel 48 ezer dol-
lár nyereséget jelent az egylet-
nek. Ebből a nyereségből fele-
zi az egylet az ügykezelés költsé-
seit és az illyként fennmaradó
összeg, mint tiszta nyereség
egyletünk tartalékalpját gaz-
dagítja évente.

A TAGDÍJAT NEM EMEL- JÜK.

A viszontbiztosítás ügyében
bekövetkező szavazásnál tag-
jaink azt is vessék latba, hogy
a viszontbiztosítás életbe lépte-
sével elejt vették annak,
hogy tagjaink egy centtel is
többet fizessenek, mint a meny-
nyit jelenleg fizetnek. Hiszen
a tagdíjakat eddig is csak az-
ért emeltük állandóan, mert
csak illyként lehetett a Verho-
vay Segély Egyletet oly nagy-
gyá a hatalmas tenni, mint
amilyen ma. A viszontbiztosítás
behozatala azonban egyrészt ké-
pesse teszi egyletünket minden
kötelezettsége teljesítésére, más-
részt az egylet feltűnő vagyoni
gyarapodását fogja előmozdi-
tani: semmi körülmények kö-
sött nem lesz tehát szükség ar-
ra, hogy a tagdíjakat valamely-
képpen feljebb emeljük.

A VISZONTBIZTOSÍTÓ TÁR- SULAT OSZTALÉKOK FIZET EGYLETÜNKNEK.

A viszontbiztosításnak most
felhozott számos előnyét tetézi
még az is, hogy a Metropolitan
ostálékot ad illetékeket az
évi nyereségből. Egyletünk vi-
szontbiztosítási díjtétele foly-
tán ezekre rug majd ez az osz-
talék, mely ugyancsak tartalék
alapunkhoz fog csatlakozni,
hogy növelje vagyonunkat.

KIK LESZNEK BEBIZTOSÍ- TVA?

Az új alapszabályok szerint
200, 300 és 400 dolláros halá-
l-eseti segélyek is léteznek egy-
letünkél. Az egyletben előz-
lött évek száma szerint igazol-
dik az, hogy 200, 300, 400 vagy
1000 dollár haláleseti összeg il-
leté meg az ehát tag örök-
sége. A Metropolitan Life Insur-
ance Companyval létrejött meg-

VERHOVAY SEGÉLY EGYLET.

Szavazó Lap

Fiók székhelye: .....
Fiók száma: .....

Akarja-e, hogy tag-
jainkat a Metropol-
itan Life Insurance
Companynál viszont-
biztosítsuk?

Igen?

Nem?

egyezős szerint a nevezett biz-
tosító társulat a Verhovay Segé-
ly Egylet minden tagja után
1000 dollárt fizet ki az örök-
sőknek és nem kéri azt, hogy
1 tag hány éve tartozik a Ver-
hovay Segély Egylet kötelek-
be. Abban a percben, amint a
Metropolitan Life Insurance
Companyval kötött egyezségi
tagjaink jóváhagyják, meg-
szűnnek ezek a különbségek,
mert minden tag egyaránt
1000 dollár haláleseti összegre
lesz biztosítva. Akár azokról a
tagokról legyen szó, akik már
egyletünkön tartoznak, akár
pedig azokról, akik a jövőben
lépnek be egyletünkbe: a Met-
ropolitan Life Insurance Com-
pany mindenféleg 1000 dollár
haláleseti összeget fog kifizet-
ni a jogosult örökösöknek.

Ne feledjük el azt sem, hogy
az áprilisban tartott felügyelő
bizottsági gyűlés egyletünk ka-
tonatagjaira való tekintettel
referendum szavazásra hozás-
totta azt a határozatot, hogy
katonatagjaink érdekeinek biz-
tosítása címén tagjaink a h-
boru tartama alatt 5 centtel
havi illeték, tehát évente 60
centet fizessenek. Ennek a ha-
tározatnak szavazás alá hozás-
tását az ügyvezetők eddig azért
tölték el, mert ha a viszontbi-
zosítást életbe léptetjük, ezek-
re aktívan illetékekre nem lesz
szükség. A biztosító társulat
ugyanis a jelenleg már egylet-
tagok után is feltétlenül fi-
zeti a haláleseti ezer dollá-
rokat.

HOGYAN ÉS MIRE SZAVAZ- ZANAK TAGJAINK?

A felügyelő bizottság legutó-
bbi gyűlése úgy határozott, hogy
a viszontbiztosítás ügyét tag-
jaink szavazás útján fogják el-
dönteni. A határozat alapján
Daragó főnök a szavazást el-
rendelte.

A szavazásra nézve az aláb-
biakat közöljük tagjainkkal és
ugy a tagokat, mint a fiókok
tisztikarát arra kérjük, hogy
az itt közölt utmutatást a sza-
vazásnál feltétlenül kövessék.

1. A szavazásán minden fi-
óknál legkésőbb 1918. évi au-
gusztus hó 22-ig kell megtör-
ténni és pedig rendkívüli gyű-
lésen. Ez okból a RENDKÍVÜ-
LI GYŰLÉS minden fióknál a-
zonnal egybeírvandó. A gyűlé-
sen kizárólag csak a Metropol-
itan Life Insurance Company
megtörtendő viszontbiztosi-
tási szerződés tárgyalható.
2. Szavazati joggal bir az
egyletnek minden férfi és női
tagja.
3. A kérdés, melyre szavazni
kell a következő: "Akarja-e,
hogy tagjainkat a Metropolitan
Life Insurance Companynál vi-
szontbiztosítsuk, igen vagy
nem?"
4. A szavazás az itt közölt
szavazó cédulán történik. Min-
den tag vágja ki ezt a cédulát
és azon szavazzon.
5. A szavazás titkos, ezért a
szavazó cédulára a tag nem ír-
hatja rá a nevét.
6. Szavazni csak a szavazó-
lapon lehet. A fiók székhelyén
lakó tagok csak személyesen
adhathják le szavazataikat. A
fiók székhelyétől távol lakó ta-
gok a szavazó-lapot egyenesen
a hazleltoni központba is be-
küldhetik.
7. Minden szavazó cédulára
a szavazó tag ráírni köteles a
fiók számát és a fiók székhelyét.
Ha ezt az szavazó tag elmulaszt-
ja, szavazata érvénytelen.
8. A szavazó cédulán talál-
ható ennél a kérdésnél: "akar-
ja-e, hogy tagjainkat a Metro-
politan Life Insurance Compa-
nynál viszontbiztosítsuk?" —
kell a szavazatot leadni és pe-
dig a következőképpen:
a) Aki igen-nel szavaz, az
tagyan az "IGEN" kérdéssel

levő kockába egy keresztet. A
kereszt tentával irandó.

b) Aki nem-mel szavaz, az
tagyan a "NEM" kérdéssel le-
vő kockába egy keresztet, mely
tentával irandó.

9. A fenti utasítás alapján
kiállított szavazó cédulát hajtsa
mindenki össze és dobja be egy
erre a célra a tanácskozó aszta-
lon elhelyezett dobozba.

10. Amint a rendkívüli gyűlé-
sen megjelentek mindegyike
kiállította és a dobozba bedob-
ta a szavazó cédulát, a fiók el-
nöke a szavazást befejezetteknek
jelenti ki. Ezek után a szavazó

cédulákat a dobozról a tisztikar
jelenlétében az elnök kivesszi és
egy borítékba teszi. Erre a bor-
ítékra ráírandó: Szavazatok.
A borítékot az elnök és titkár
leragasztják és egy másik bor-
ítékba teszik, melyben a szava-
zatokat a hazleltoni központi
hivatalba AJÁNLOTT levélben
leküldeni.

11. Legkésőbb 1918 évi au-
gusztus hó 26-ik napjának dé-
li 12 órájáig kell a szavazatok
a hazleltoni központi hiva-
talba beérkezni. Tehát a szava-
zatokat AJÁNLOTT levélben
oly időben kell a hazleltoni köz-

pontba beküldeni, hogy azok
1918 évi augusztus 26-ikának
déli 12 órájáig Hazleltonban a
központi hivatalban megérke-
zenek, mert a később érkező sza-
vazatok figyelembe vételni nem
fognak.

12. Megértés okából újból fi-
gyelmeztetjük a tagokat, hogy
a szavazó lapokon leadott sza-
vazatok fognak csak tekintet-
vétetni és ezért csak maguk a
szavazati lapok küldendők be a
központra, semmi egyéb ma-
gyarázó irat vagy jelentés.

187-188.

PERSHING KITÜNTETÉSE.

Magas az elnök tüzte fel Pershing mellére a kitüntetést.

Páris, augusztus 8. A fran-
cia kormány legutóbbi ülésé-
ben Pershing generálisát, a
Franciáországban levő ameri-
kai haderő főparancsnokát a
beesületrend nagykeresztjével
tüntette ki. Poincarre elnök
tegnap az amerikai főhadiszál-
lásra utazott, hogy személye-
sen tüzze fel Pershing generá-
lis mellére a kitüntetést, amely-
a legmagasabb francia érdem-
jel és az uralkodók kivételével
csak igen kevesen részesültek
még benne.

A kitüntetés átnyújtása nagy
ünnepségek közt ment végbe
az amerikai főhadiszálláson. —
Amerikai és francia csapatok
álltak négyeseket, amelyen be-
lül megjelentek a főhadiszál-
lason levő amerikai és szövetsé-
ges tisztek teljes díszben. Amik-
or Poincarre elnök a helyszí-
nére érkezett, az amerikai ka-
tonabanda a francia nemzeti
himnuszot játszotta.

A himnusz elhangzása után
az elnök Pershing generális elé
lépett és a következő szavakat
mondotta:

hogy e megtiszteltetés nem-
csak engemet ért, hanem az
én személyemen keresztül az
amerikai hadsereget ért. —
Ugy én, mint az a hadsereg
csak egy kötelességet tart
szem előtt, győzelemre vinni
azt az ügyet, amelyet az or-
szág reá bízott.

A katonabanda erre az ame-
rikai himnuszot játszotta el. —
Majd az elnök Pershing generá-
lissal együtt szemlélt tartott az
ottlevő amerikai csapatok fe-
lett.

AZ UKRAINAI SZENVED- NEK A NÉMET URALOM ALATT.

A NÉMETEK KEMÉNYEN
DOLGOZTATNAK MINDEN
TIZENÖT ÉS ÖTVEN ÉV KÖ-
ZÖTTI FÉRFIT.

A németek a legnagyobb ke-
gyetlenséggel nyomják el a fel-
kelési kísérleteket.

Stockholm, augusztus 9. —
Egy jól informált politikus az
ukrainai helyzetéről a követke-
zőket mondja:

— Mirbach gróf meggyilkol-
lása után a németeknek csak
egy törekvésük van a szeren-
csétlen országban: teljesen le-
tiporni azt és rabszolgává teni
ugy kereskedelmileg, mint
politikaig. Az ukrainai pa-
rasztságot a német és osztrák-
magyar hatóságok a szó szoros
értelmében rabszolgáskorra kár-
hozatták. A német és osztrák-
magyar kormányzati rendszer
re nagyon jellemző az a rende-
let, amelyet Volhyniában ad-
tak ki nemrég az osztrák ható-
ságok. A rendelet szerint min-
den tizenöt és ötven esztendő
közötti férfi "kényszermunkára
köteles. Ha vonatkozik a rende-
letnek eleget tenni, a lehető le-
gzigorúbb büntetésben részesül.

A rettenetes rendszer követ-
kezménye az, hogy a paraszt-
közösség állandóan fellázad a rab-
szolgatartók ellen. A németek
és osztrák-magyar hatóságok
azonban a legnagyobb ke-
gyetlenséggel nyomnak el min-
den felkelési kísérletet. A vas-
toni munkások már többször
akaraktak a helyzetükön ka-
vítani és ebből a célból több
kísérletet tettek a sztrájkra
vonatkozólag is. Ezeket a moz-
galmakat Eichorn a legnagyobb

A Peoples State Bank of New Kensington, Pa., fejlődése.

A Peoples State Bank rohamos
fellendülése New Kensington és
vidéke lakóinak az érdeme, mely
körülmejt tudjuk, azon vidéken
lakó honfitársaink büszke meg-
elégedésére szolgál.

Ezen bank csekély vagyona
körülbelül \$200,000.00. E számok
igazolják azt, hogy ezen bank
hivatását milyen fényesen tölti
be.

Honfitársaink minden esetre
bőlesen cselekedzenek, ha minél
hatásosabban kivessék részüket
a Peoples State Bank még na-
gyobbá és hatalmasabbá való ki-
alakításában, még pedig azáltal,
hogy megtakarított pénzüket e
bankban gyűmölcsöztetik, bárta-
kaikat és ismerősöiket hasonlóra
buzdítták és minden ügyben a
bankhoz teljes bizalommal fordul-
nak.

Ezen Bank Pennsylvania Állam
bankügyi osztályának közvetlen
felügyelése alatt áll a mint ilyen
a lehető legnagyobb biztonságot
nyújtja betevőinek.

STEINER J. JÓZSEF, a Peoples State Bank elnök-igazgatója.

Nem csekélszik helyesen az
aki nehezen megtakarított pén-
zét a szomszárában, vagy ágra-
matraclában tartja. Pénz rejtejt
helyen nem biztos. Sok ezer
dollár rug azon pénzösszeg,
melyet tolvajok New Kensington
és vidékén csak a közömlötben
ellopottak.

A Peoples State Bank betevője
nyugodtan aludhat pénzével
a létszóltatás jobb jövőre, fehér-
kiszemelt kis hársól és a dob-
oldalán elhúsdó szőlőre!

A Peoples State Bank igaz-
gatója egyik legutóbbi gyűlésén
az a javaslatot fogadta el, hogy
a Steiner Bros., érdemekben
Bankháza olvad, —széssze cselek-
ményeiről, pénzüldeményeiről
és koronabétejeiről teljes fele-
lősséget vállal. E javaslat erede-
tét Pénzvilágha Állam bank-
ügyi osztályához felterjesztette.
Ezen cselekedet igazolja, hogy a
Bank üzleti szelleme ma is az,
ami volt: "MINDENT A MA-
GYARASÁGÉRT!"

Főlelmentő az, hogy a Peoples
State Bank összes részvénye-
sei és igazgatóinak a tagjai
amerikai polgárok és vagyunk
milliókra rug. Ezen ÁLLAMI
NÉPBANK rug az állam, mint a
kormány részéről teljes védelem-
ben részesül.

A Peoples State Bank igaz-
gatójának tagjai a következők:
STEINER J. JÓZSEF, elnök-
igazgató.

STEINER LÁSZLÓ, kereskedő,
B. H. THOMPSON, ügyvéd,
az Amerikai Red Cross Associa-
tion New Kensingtoni osztály-
ának elnöke.

Dr. P. A. BROWN, orvos.
M. H. LINTZ, kereskedő.
MICHAEL McDONOUGH, ke-
reskedő.
H. K. BAKER, az American
Sheet and Tin Plate Co. irod-
vezetője.

187-88

HAGYERMEKESÍR VAGY HA NEM ALSZIK ROMKO

Ha fáj a hasa, ha kólika vagy más baj bántja, az egyedüli szer, mely megmentsi minden bajtól. A Romko 35 centért kapható minden patikában és szőrtőben. Ha ott nem kaphatja, küldjön be 35c árá beleyget érte erre a pontos címre:

Royal Mfg. Company
Duquesne, Pa.

Vigye el ezt a pipót a patikába

YÉKE.

Akron, O.

Arja pénz... minden... hat szobás... Kenmore-on...

Y CO. ON, OHIO... S. 7024... 186. 187.

zséges gség.

egség megelőzésére... bállyait betartani... is előrehaladott... vérd tisztaságát...

toria

s, egészséges képzője

felépíti a testet... utj vért ad... a veres... k ellátja azokat...

toria

egyesült készítője... toria Company... gyári gyára... ADDOCK, PA.

IMAGYAR ORVOS

Erős magyar orvos... Címe: 1856 GRAND... D. L. 6-61 8-ig. Vaszár...

HICAGOI AR ÜGYVÉD

Lajos... ügyvédek... minden jogban... telefon:...

B HANGU FONOGRAF GÉPEK ÉS LE MEZEK

a legolcsóbban szereshetők be... FEKETE KASSAY... OHIOAGO, ILL.

k és férfiak... ALDEN... 2327 West Jefferson Ave., DETROIT, MICH.

A Wekerle-kormány bemutatkozása.

(Folyt. a 2-ik oldalról.)

sa a választójognak. Egyene... en előadás azoknak a megá... lapodásoknak, amelyeket a kor...

Annak a jogcímnek, amely mel... lett a házmak ez az egész oda... házmak, amikor elenzéken voltunk...

Azokból a nyilatkozatokból... amelyeket a miniszterelnök a... pártérkezleten mondott, azt...

Gróf Apponyi Albert beszéde... Gróf Apponyi Albertt szerint... a meggyezésnek egyik alapja...

CSALÁDI KÖR.

LEŐSBURG, Pa. — Aug. hó... 18-án, a leősburgi r. kath... magyar templom szentelőkor...

AZ EGYESÜLT PETŐFI SÁNDOR FERFI ÉS NŐI BETEGSÉGELYZŐ SZÖVETKEZET... Halálhírei illeték \$1000 kivétel szerint...

MISS IDA ROLAND

aki aktív szerepet vesz a Vörös Kereszt mozgalomban.

alkalommal részvétel a kereszt... ségben, Ferenc István nevet... nyervén. Varga István és Török Jánosné, srül. László Katalin lettek keresztstülei.

EGYHÁZI HIREK.

A PITTSBURGHI MAGYAR REF. EGYHÁZ KÖRÖS... Köeli: Kalassay Sándor esperes-lelkés.

A pittsburghi egyház első félévi számadása... Pittsburgh, Pa. — A pittsburghi magyar református egyház...

Két nemzeti tisztelet... Pop Cs. István szerint a licitálás a választójog tekintetében...

Gróf Apponyi Albert beszéde... Gróf Apponyi Albertt szerint... a meggyezésnek egyik alapja...

LEŐSBURG, Pa. — Aug. hó... 18-án, a leősburgi r. kath... magyar templom szentelőkor...

Pittsburgh, Pa. Pittsburghban... nagydózság alapjának a jává... a magyar református templom...

NYUGTÁZÁS

A UNIONTOWNI REF. EGYHÁZ JAVARA TARTOTT JULIUS 3-IKI MÜLTASÁGON

a következők buzgó egyének adakoztak felül:

Table listing names and donation amounts for the Uniontown church fund-raising event.

Összes bevétel: \$621.68. Összes kiadás: \$183.24. Tiszta maradvány: \$438.58.

AZ AMERIKAI MAGYAR REF. EGYESÜLET.

Alkalm 1896 július 5-én Trentonban, N. J. Tagja lehet minden tisztelt magyar születésű vagy magyar szülőknél...

As egyesület tagja a következők egyike lehet: 16-ik életévét betöltött, de 40 évesnél nem idősebb...

London, aug. 8. Egy igen befolyásos semleges államférfi, aki most érkezett meg Törökországba...

Augusztusi Leszállított Árak

"HABORU ELŐTTI ÁRAKON" SAJÁT FIZETÉSI FELTÉTELEI MELLETT

három napi-pénteki, szombati és hétfői-különlegességek.

Coyne Premier három szobás berendezése \$98.75. Includes images of a dining table and chairs.

Coyne De Luxe négy szobás berendezése \$196.75. Includes images of a dining table and chairs.

Három db Davenport berendezés \$72.75. Includes images of a dining table and chairs.

Brussel szőnyegek \$19.75 és feljebb. Includes images of various rug patterns.

Ez a tömör rézagy \$13.98. Includes images of a dining table and chairs.

Jégszekrények \$8.50 fejtől. Includes images of different refrigerator models.

Látogassa meg mintaraktárunkat. Includes images of a dining table and chairs.

MOHAMEDÁNOK AZ ANGOLKÉRT. Includes images of a dining table and chairs.

AZ ÁTKOZOTT POLOSKÁK. Includes images of a dining table and chairs.

CHO-EC. Includes images of a dining table and chairs.

CHO-EC. Includes images of a dining table and chairs.

CHO-EC. Includes images of a dining table and chairs.

DETROITIAK FIGYELMÉBE! BETHG FÉRFIAI ÉS HÖLGYEI. Includes a portrait of a man and text about Detroitian men's health.

XXVIII. évfolyam.

1918 Augusztus 10

VASÁRNAP
A SZABADSÁG INGYEN MELLEKLETE
MEGJELENIK MINDEN HÉTEN
SZABADSÁG SUNDAY MAGAZINE

Meghalt a költő.

IRTA FÜLÖP ILONA

Gyóni Géza meghalt. Orosz fogságban, Jégországnak... tünhalállal. Összegett, mint egy játékos gyerek, aki berekre tágtul ssemeivel piros pillangókat kerget a lángok fölött. Pár napra rá kiszervezett, — azt közli a tudósítás, hogy elég nyugodtan. És lehet is, hogy Gyóni csakugyan nyugodtan halt meg. Elyomorodott lelkében már csak egyetlen emlék élt. Egy temetés. Az őcse temetésének emléke, akit szintén Jégországnak temettek el magyar katonák és a magyar rónák szomorú szívű hegedűse, egy pacsrta, ez a nótászerű magyar madár.

Csak egyetlen emlék élt ekkor a Gyóni Géza elborult lelkében, ez a temetés. És ilyen emlékek csak nyugodtan halhatott meg még Gyóni Géza is, akinél nyugtalanabb lelkű poéták talán csak egy volt, Petőfi Sándor. Gyóni tragikus haláláról már megemlékeztünk a Szabadságban. A Vasárnapban Fülöp Ilonának, Gyóni Géza egykori kártyásának visszaemlékezéseivel áldozunk a magyar poeta emlékének.

Magyarországi lapok hozzák a késő híradást: meghalt a költő. Egy háborús országnak harcos költője, Gyóni Géza, aki már a háboru elején megkapta a második "Petőfi Sándor" nevet.

Gyóni Gézát egy ország gyászolja, mert drága költője volt, Gyóni Gézát én külön is gyászolom, mert drága barátom volt...

Gyóni Géza 1913. elején került Szabadkára, mint a Bácskai Hírlap helyettes szerkesztője. A lapnak akkor én is munkatársa voltam.

Olyan kis és szürke életű városban, mint Szabadka, mindig eseményt jelent a lapoknál beálló munkatárs változás. Már előre találgatják, ki lesz az új ember, mi lyén lesz. És így már hetekkel előbb megtanulta a város Gyóni Géza nevét.

Egy hideg estén bementem a szerkesztőségbe és az obligát bördíványon ott láttam egy — cilinderdobozt:

— Aha, megérkezett az új munkatárs!

És akkor bejött nemsokára Gyóni Géza. Hideg idő volt és elég vékony kávészínű tavaszi felöltő volt rajta. Egyszerű, szegény kis újságíró olt, aki szívesen vette a 180 korona havi fizetéssel járó állást. Semmiféle tekintetben nem hasonlított a vidéki újságíró typoshoz. Hatalmas ember, hat láb magas, fittózatlan széles, kissé felhúzott vállakkal. Óriási homlok, egy barátja egyszer azt mondta rá, hogy olyan a koponyája, mint a Bazilika kupolája. Kicsi, koromfekete villogó szeme volt, csendes hangon beszélt mindig és inkább a szemével adott hangsúlyt a szavának. Beszéd közben felhústa a szemhéjját és olyankor a szemgolyója felett megvillogott a szeme fehérje. Nagyon csendes, majdnem félénk ember volt és ezért nem tudott a háboru előtt sikereket érni el, nem tudott túlkedni, kilincselni, nem tudott szaladgálni a siker után, várta, hogy elébe jöjjön.

Gyóni Géza azonnal a város szenzációja lett. Asszonyok, lányok csillogó meleg szemekkel néztek rá az esti korzón, ha megjelent a kávészínű felöltője és fényes cilindere. És megvillogott a szeme fe-

AFORIZMÁK.

Amikor az irigység frakkban, fehér keztyűben jelenik meg, kritikának hívják.
— Legyen okos! — mondjuk egy szép asszonynak olyankor, amikor valami ostobaságra akarjuk rávenni.

Némely ember mindig azon töri a fejét, vajjon boldogok-e a gazdagok?
Azok, akiknek a szerelem ület, sokkal kevesebbet tudnak róla, mint azok, akiknek örök misztérium.

Egy csomó rossz költő megél abból, hogy sohasem az első szerelem az igazi.
A vakáció jó az egészségnak, ha magad nem mehetsz, küldd el a feleségedet.

hérje, ha megemelte a kalapját egy végyakosó szemű leány előtt. Amikor egyszer egy Kiss József ünnepélyen a városháza cifa nagytermében díszes közönség előtt

Gyóni Géza.

elcsavarta Kiss Józsefhez irt csodaszép költeményét, minden asszony és leány úgy nézett rá, mintha a szívüket akarnák a lába elé tenni. Úgy állt a szemében Gyóni Géza, mint a Férfi hatalmas szobra és meleg, dörgő hangját visszahangzotta a hatalmas terem minden fala. Ezt a képet, ezeket a hangokat minden jelenlévő a szívébe tette örök emlékeknek.

Gyóni Géza minden vasárnap délután nálunk itta meg a fekete kávéját. Nagyon szerette a sárga szobát, ahonnan együtt néztük azt az érdekes képet, ami az ablakomon belátszott: nagy gyümölcsös kertek, — akkor virágzott az almafa — zöld szim mindenfelé, csak messziről látszák a városháza díszes tornya és a vasuti viztorony. A civilizáció kis darabja a természet zöld ramájában.

Csodálatosan tudott ez az ember hallgatni. Mindig úgy hívtam: a hallgató ember. Egyszer meg is mondtam neki és ezt felelte:

Üzenet....

CSAK az busit, ha itt halok meg, kedves,
Nem járhatok majd ki virágos útra.
Nem járhatok majd szelid őszi este,
Mikor oly jó már temetőbe járni
S a sír fűvét, mint a hajamat szoktad,
Gyöngéd ujjakkal borzolja a szél.

Oly könnyű volna itt a szemfödél,
Mint fehér ágyud selyem takarója.
S alatta csendben, ösztől csendes őszig,
Amíg te, kedves, gyászruhád varrnád
És néha-néha arcképet néznéd —
Halottak napját mosolyogva varnád.

Sírom fölött egy csonka szürke márvány
S fölébe hajló szomorúfűz lombja
Beszélne halkán csonka életéről
S halottak napján mécs világa mellett
Temető-járók nevémet betűznék:
Szegény költő volt s még csak harminc éves.

...De itt, jaj itt oly szomorú lesz, édes,
Dérlepte tarlón elhagyva feküdni.
Vén varju kopog sziklaid koponyámon,
Amelyben akkor az utolsó álom,
Halál-bánatos végző drága rim,
Tehozzad küldött bucsu-üzenet lesz...

...És nem jut hozzá soha, soha, kedves.

GYÓNI GÉZA.

— Igen, de mi már tudjuk is, hogy mit hallgatunk el...

Az egész család várta minden vasárnap Gyóni Gézát. Mintha ő hozta volna a televirágos házba a vasárnapot. Az édesanyám vasárnap délutánokon olvasta a verseit, az őcseim nem mentek el addig a football-match-re, míg meg nem érkezett Gyóni Géza.

Az otthoni kincses ládámban sok apró levelem van Gyóni Gézától. Amikor kijöttem Amerikába, 1914. májusában, azt a szencziót, amit egy kicsi és kicsinyes városban egy eléggé ismert lány Amerikába való utazása okoz, Gyóni Géza tompította le rólam irt nagyon kedves, finom és megértő soraival.

Aztán hamar kitört a háboru. Az édesanyám minden levelében irt Gyóni Gézáról. És így tudom, hogy öntudatlanul is megjósolta végzetét, amikor a háboru megüzenése napján a szabadkai korzón egy kávéházi asztal tetejéről hirdette ki a közönségnek a háborut. Már akkor mondták: akárcsak Petőfi Sándor.

Az édesanyám minden levelében küldött egy új Gyóni verset, amikor már újságot nem küldhettek. Sok itt megjelent versét én adtam le az anyám leveléből.

Amikor fogságba került, hazulról megkaptam a címét és irtam neki egy levelezőlapot, amin az én fényképem volt. Egy kis egyszerű amatőr-kép, amit egy margarétavirágos földön vettünk fel. Kérdeztem tőle, hogy kell-e neki valami.

Hamar megjött a válasz: Mindig így, ilyen virágos földön akarom látni magát — ezt irta, meg hogy küldjek neki újságot. Küldtem neki cigarettát, és angol szótárakat, újságokat. Még egyszer irt, azután többet nem hallottam róla.

Nem jön hazulról levél és így nem tudom: mi van azzal az asszonyszívvel, a mely olyan kizárólagosan, csodálatosan érte dobogott. Megszakadt-e, vagy bírja még az életet, így is, Gyóni Géza nélkül. Sokszor panaszkodott nekem Gyóni Géza:

— Nem vehetem el. Hát hogy vegyek el egy gazdag asszonyt, amikor én olyan szegény vagyok.

Százszáma van levelem attól az asszonnytól, akit Gyóni Géza hercegnőnek hívott. Egy regényt képeznek ezek a könnyes, szenvedő irások, egy asszonyi szív csodás, sokat bíró, forró dobbanásai a drága költőért, aki csak a viharban tudta kivirágztatni csodás tehetségét. De ez a vihar aztán el is vitte.

A sárga szobám úgy van otthon, ahogy otthagytam. A falon Gyóni Géza képe, a kincses ládámban Gyóni Géza írásai, és a levegőben Gyóni Géza csendes szava.

Az a sárga szoba jelent nekem mindent az életben. Azt is, ami vagyok, azt is, ami leszek. Azt a sárga szobát én 4 évvel ezelőtt elpakkoltam a szívembe, minden nap sugarával, az íróasztal káprázatos színű mákvirágaival, minden képével és minden emberével. És ezek az emlékek között örökké ragyogni fognak azok a vasárnapok, amiket Gyóni Géza hozott a sárga szobámba...

BOLOND BÖLCSESEGEK.

— Sok fiu olyan, mint a kis kutya, amelyet az utcasarkon adnak el; egészen másképpen nőnek fel, mint amilyenek az eladó mondta.

— A bolondságot némely emberekből a legjobban úgy lehet kigyógyítani, hogy őt magára hagyjuk. Idővel majd belátja bolondságát.

— Minél több barátja van az embernek, annál több jövődöbeli ellenségét szerzett.

— A legszínaloumraméltóbb bolond a fiatal bolond, mert a természet folyamában még hosszú életet kell élnie.

A leány belefojtotta...
sege megk...
talanná tett...
nak, biztos...
városbeli...
ugy érezt...
gen nő, ak...
hogy egy...
A mozdulat...
dásban volt...
rása az őz...
tavaszra...
nincsen sen...
ja, mintha...
vak pedig...
mintha a g...
en uniform...
de nem leh...

— Ó...
a leány h...
hogy az is...
átessünk...
kal jobban...
volna azt...
még valam...
tonját...
keressem...
ugy megd...
gondolja...
peit, hogy...
Csak nem...
hogy ismer...

— M...
— Ak...
hogy akiba...
és annyira...
— A...
tam? Am...
jon nem n...
— Ne...
jam Mari...
énekek tet...
— És...

— A...
megalkuv...
legyürni...

— Ar...
— Ne...
De az a m...
het az élet...
de az alko...
harmadik...
élet esz...
— S...
— A...
— Er...

maga már...
— M...
ron, mipt...
nyéka vol...
— So...
— Al...
fáradt tes...
— M...
— P...
valamelyi...

— K...
egy eszte...
miben, de...
művészi...
alkudnia...
Ne csóva...
mikor az...
szemfed...
nyes embe...
Ha a be...
ember ely...
ez maga...
jából me...
kijelent...
általában...
az a fons...
vészet te...
Megértem...
engem, m...
Van Gog...
gette, de...
nék és m...
érem, h...
nős vagy...
diám...

A FESTŐ HAZAÉRKEZETT.

(ELBESZÉLÉS.)

IRTA: REMÉNYI JÓZSEF.

(FOLYTATÁS ÉS VÉGE.)

A leány hallgatott. S a hallgatásával a szót belefajította Bolonnayba is... Az idegenszerűsége megkapta, lenyűgözte, kíváncsivá és nyugtalaná tette. A leányt túlságosan határozottan, biztosnak és öntudatosnak érezte, semhogy városbeliének mondhatta volna. Egy pillanatig úgy érezte, mintha a leány mulatna rajta. Idegen nő, aki megengedi magának az a luxust, hogy egy félrecsúszott festővel experimentáljon. A mozdulatai lassúsága határozottan ellentmondásban volt a gondolkodása elevenségével. Járása az öszre emlékeztet, a szavai a legérettebb tavaszra. A gesztusai és a megjegyzései között nincsen semfői összefüggés. A kanalat úgy fogja, mintha alig tudna az ájkához emelni, a szavak pedig úgy csoportosodnak egymás mellé, mintha a gyorsan működő agyvelőnek stilszerűen uniformizált gyermekei volnának. Groteszk, de nem lehet mosolyogni rajta...

— Össze-vissza fecsegetem sokat — mondta a leány hosszú hallgatás után — de csak azért, hogy az ismeretség esetlenségem mihamarább átessünk. Nem szeretem a formalitásokat. Sokkal jobban ismerem magat, emhogy ne tudtam volna azt, hogy magához lehet így szólani... És még valamit: ne szólja le a német lap feuillettonját... Az birt engem arra, hogy magat felkeressem... Sejtettem, hogy a mikor magat úgy megdicsérik, vigaszra van szüksége... Nem gondolja, ismerve a Münchenben kiállított képeit, hogy én tudnám magat megvizsgálni?... Csak nem haragszik rám azért, mert bevallom, hogy ismerem a lelkét?...

— Miért nem vett észre májusban?

— Akkor megvettem. Arra gondoltam, hogy akiben akkora a tehetség, mint magában és annyira megalázza magát...

— A tehetségem? Problema. Megalázkodtam? Amikor Ön Mária énekeket énekelt, vajjon nem megalázkodott-e?

— Nem azért énekelt, hogy rimázkodjam Máriaéhoz, hanem mert nekem a Mária énekek tetszenek.

— És a fáradsága?

— A természetől rám erőszakolt köteles megalkuvás. De az elmém azt is próbálom legyűrni.

— Amikor magamban vagyok akkor is...

— Maga tehát azt hiszi, hogy az élet szép.

— Nem. Ezt nem hiszem. Az élet nem szép.

De az a meggyőződés, hogy a művész enyhíthet az élet sivárságán. Verlaine piszokban élt, de az alkotásaiban mégis szebb életet élt, mint harmadik Napoleon... Csak a művész lehet az élet császárja...

— S mi marad Önnek vigaszul?...

— A művészetben való hit.

— Értem. A keresztényüldözések idején maga mártír lett volna...

— Most is az vagyok. Kacagtam volna Nerón, mint most az életen... Nero pedig csak árnyéka volt az élet kíméletlenségének...

— Sohasem fáradt bele a gondolkodásba?

— Akkor is foglalkoztat a kimerült, korán fáradt testem...

— Maga optimista...

— Pessimistikus optimista vagyok, ahogy valamelyik nagyszívű francia író mondja.

— Körülbelül úgy gondolkodik, mint én egy esztendővel azelőtt. Már nem hittem semmiben, de még igyekeztem következetes lenni a művészi egyéniségemhez. Önnek nem kell megalkudnia, mert semmiről sem kell lemondania... Ne csóválja a fejét... Megalkuvás csak az, a mikor az ember művészi énjére borítja rá a szemfedőt... Ez a bűnök büne s lássa az erőnyes emberek csak ezért szeretnek bennünket... Ha a becsületes ember váltót hamisít, a gazdag ember elveszti a vagyonát, a megalkuvás, amit ez maga után von, a mai társadalom szempontjából megdöbbentő. A filozófia szemüvegén át kijelentés. A művész szemében pedig egyáltalában nem számít... A megalkuvásban az a főszéles és megalázó egyaránt, hogy a művészet természetfölötti tisztelgésből ered... Megérttem Önt, de nem hiszem, hogy megértene engem, mert akkor a lelkemben kellene lennie... Van Gogh a vérbaja az örültek házába kergette, de nagy művész volt, én megbolondulhatnék és még sem leszek nagy művész... És mégis érzem, hogy vétettem a tehetségem ellen s bűnös vagyok... Ez az ellenmondás az én tragédiám...

Ekkor a leány azt mondta:

— Felveszem a harcot magával. Még az engedélyt sem kérem ki. Nem is lenne harc, ha a beleegyezését adná hozzá...

Sajátságos délutánt töltött el Bolonnay a leány társaságában. Háromig a kerti vendéglőben voltak, azután jöttek a városbeliek, Bolonnay sétát ajánlott, a leány kapva-kapott az indítványon, zeg-zugos utakon mentek, a Zerge hegy felé indultak. Bolonnay azt indítványozta, hogy a Széchenyi-magaslat legyen a végállomásuk, a honnan, ha még idejekorán érkeznek oda, tekintettel a tisztá levegőre, a bécsi Szent István templom tornyának konturjait láthatják. Egy fordulónál megálltak, a völgyben előttük elterült a város, amelyet a napsugarak, mint egy aranysárga háló, leplek be. A vásártéren a sátrak és a vasárnapi hullámzó tömeg messziről olyannak látszott, mint egy Manet-képen a mozgó tömeget ábrázoló színlapok. A kényelmesen hőmpolygó Dunán különös zöldes és sárga színtölkömben ugráltak a napsugarak s olykor-olykor úgy tetszett, mintha egy természetes hullám a napsugárba kapaszkodva törekedne a magasba. A liget évszázados fáit is aranyfényben fűrdték s feketebe menő zöldjük bizarr elváltozásokban emelkedett ki a nap szikrázó jövedve következtében.

— Lássá — mondta Bolonnay — mindezt a magam szemével látom, a magam lelkével élevezem. Amit beleje magyarázok — a tüntetgernek ez a nyugodtságot szinlelő nyugtalan-sága — ez a sok tiszta szín, a piros, kék, zöld, sárga, a viziók, amelyek kibontakozásának bennem, ha nem tudnám, hogy maga figyel engem, a várost a ligettel összekötő hid, amelyet olyan-nak látok, hogy bátran beilleszthetném illusztrációként egy darab mesebe, ez a stilizálása a természetnek, amely jobban hat meg, mintha a fotografus hűséget elhithető szemével látom a természetet... ez az én egyéniségem, az egyénileg meglátott kép benne van a lelkemben, de ha meg akarom festeni, bátran rá lehetne monaani a képre, hogy Van Gogh festette... Egyéni a látásom, de nem a kifejezés készségem és ezért vagyok másodrendű művész és ezért nem érdemes nekem törekednem semmire sem... Ha most itt lenne a vásznom s akár a kezemmel vagy az ecetszárral vinném rá azokat a színeket, amelyek ebben a pillanatban bennem élnek, az eltorzítások, a rendszertelen impressziók, a tulzások, a színekben göresösen vonagló kimerék már nem az énnyémek lennének, hanem Van Goghé, akinek én a famulusa vagyok az akaratom ellenére... Csak akkor vagyok művész, amikor nézek. Ha festek, már mesterember vagyok...

— Nincs igaza, nincs igaza, nincs igaza — mondta a leány csökönyös lelkesedéssel és meggyőződéssel. Ha él is magában Van Gogh lelke, tökéletesen... Tökéletesen, ez lehet a művész feladata, mert tökéletesen még a szentatyák istene sem nyújtott... A maga fantáziája olyan, mint gyémántkockákból összerakott mozaik... Bizarr, szélsőségekre hajló, a napot is elvakító... Maga csak az örömtől veszthetné el az esztét és nem a szomorúságtól... Azt mondja, hogy a stilusa és a stilizálása is Van Goghé... Elhiszem... De hát azt vajjon nem lehet-e fejleszteni?... Van Gogh nem tanult-e a japánoktól?... Elvégre mi fontos Önnek?... A viziói megrögzítése... Az impresszionisták tanultak Turnertől és Constabletól, nem beszélve a japánokról, de azért Monet vagy Manet mégis képek voltak az egyéniségüket a képekben kifejezni... Tudom, hogy mit akar mondani... Maga túl van az impresszionisták festői látásán. Nem törődik azzal, hogy a világosság milyen színeket varázsol elő, milyen tónusokat teremt... maga azt a fantasztikus képet akarja megfogni, amelyet például ez a panoráma az első pillanatban elhelyezett a lelkében. Miután a fantasztikus benyomás a magáé, miért ne lehetne róla a festett kép is kizárólag a magáé?... Képzeld el, hogy a kifejezés mód az Öné s akkor el is fogja hinni... Ezen mulik minden...

— Ezt csinálja minden tucatművész. Elhitheti magával, hogy egyéni. En erre nem vagyok képes. Ismerek embereket, akik elhithetik magukkal, hogy filozófusok és ha nem lenne gyomorhajuk, mert "bölc"nek tudják magukat,

nyugodtan élnek le az életüket. Ismerek zenészt, aki mert nem virtuoz, el tudja hitetni magával, hogy alkotó művész. Olyanok ezek a művészetrel és filozófiával a becsüvésüket kielégítő emberek, mint az az embertámasz, a ki azért büszke a karakteres voltára, mert még nem csipték rajta a lopáson... Boldogok, de ilyen boldog én sohasem akarok lenni... Hm... Megengedi, hogy egy kicsit mosolyogjak magán...

— Mosolyoghat, egész bátran mosolyoghat... Eszembe jutott, hogy milyen egyszerű dolog lenne magát megfesteni... Maga a művészet driadja, aki idetévedt hozzám és piszkálja a lelkiismeretemet... Valahogyan ezt fejteném ki a képen... Nagyon groteszk kép lenne... Sárga ruhája lenne, nagy kék foltokkal... akkorák, mint a tonyterem s néhány méternyi távolságról arabeszkzerűek... a szemében élénk szín... a szemé elfeledtetné azt, hogy arca van, a szemében mosolyogna a részeg nap... oh, furcsa kép lenne, amelyen több volna belőlem, mint magából, de maga is rajta lenne...

— Na lássa... En ugyan nem kerestem fel magát azért, hogy témának érezzen, hanem azért, hogy érdemes a saját témájának örülni és alkotni... Örülök annak, hogy már első alkalommal annyira vittem, hogy témát lát bennem és meg akar festeni... Idővel annyira vízi, hogy meg is festi azt, amiben témát lát...

Bolonnay úgy érezte, hogy túlságosan gyorsan megadja magát. Ki ez a nő: ellenség vagy barát? Mit akar tőle? Titokzatosabb, mint az élet, mert az életén már tépelődött, de ezen a leányon még nem. Sejtelmesebb, mint művészi pályáján kezdetén a legtitkosabb álma volt, mert azt próbálta megvalósítani, de ez a nő a közvetlenségével eddig elejét vette annak, hogy a legtisztább csodálkozást váltás ki belőle. Mert művészetéről — az ő művészetéről — beszélt, tehát elfelejtette a férfi szemével nézni. Neki tehát a saját művészete fontosabb, mint egy idegen nő vonalai és az a különösség, amely a lényéből ered. De ha a saját művészete fontosabb, miért akar lemondani róla? Vajjon többet vagy kevesebbet árult volna el ez a leány a nőváltából, ha tucatteremtés lenne? Kaland vagy esemény-e ennek a leányának a vele való találkozás? Az ajka buja, a szemé, ha hallgat, melankólikus, ha beszél, tüzes s a mozdulatai fáradtak, csodálatosan fáradtak... Szeszélyből vagy meggyőződésből kereste-e fel? Vagy talán — s Bolonnay örült ennek a feltevésnek — a nyárapolgári környezetből úgy akar elmenekülni, hogy saját magának meglepetéseket szerez?...

— Maga most felettem gondolkodott — mondta a leány, — de ha még soká tépelődik, akkor napnyugta előtt ne mérünk el a Széchenyi magaslatához...

— Talán ne is menjünk...

— Ne menjünk...

— Ülünk le erre a padra... a legyekkel és szunyogokkal majd csak végzünk... és beszéljen valamit magáról...

— Már beszéltem... Elmondtam, hogy hívnak... menyasszony vagyok...

— Akkor egy idegen beszélt egy idegenhez. Most azonban úgy szólni hozzám, mint egy régi jó barátjához, akivel esztendő múltán találkoztam... Alkonyodik... A régebbi éveimben ilyenkor szerettem leginkább magammal beszélgetni és magamat biztatni... Szólni tehát... Amit eddig mondtam, abban csak az érdekelt, ami rám vonatkozott... Most csak azt mondja el, ami kizárólag magára tartozik...

— Erzi — mondta a leány — hogy minden mozog és mindenben van szín, mint egy Monet képen... A mozgásban csupa harmonia van... Nincs subtilisabb harmonia, mint itt lenni... Szép, nagyon szép az nekem, hogy itt maga mellett ülök s a lelkem vízen a magában ébredő napsugarak tükröződnek vissza...

— Gyönyörű metaforái vannak...

— En így festek... Bevallom önnek, festőnek tudom magam, aki nem érti az ecsetkezelést, de tudok festeni... Mindent elmondtam magamról...

— Mindent?

— A többi csak részlet... Azt is akarja?

— Kérem...

Hirtelen, mint az égnek a kitárgult pupillája, bíborvörös színben jelentkezett a látóhatáron a nap. A leány, belső lától felhevülve, reszketni kezdett.

— A nap bennünket néz — mondta.
Fenséges csend, amikor a tompuló színek az elmúlás melódiái. Csodálatos csend a nyári alkonyatban, amikor a föld tantalusi fájdalmában az elviselendő terhek sulya alatt sóhajt. Megható csend, lelkek kézfogóját teremtő. Összinte csend, amely meggyújtja az érzések milliárdnyi mécséjét a lélekben.

S ebben a csendben egy hang szólal meg, puha, édes, szomorú és megnyugtató, a legigazibb emberi vallomás hangja. Egy leány beszél, akinek az érzelmi és gondolatai érettebbek, mint az évszámai. Elmondja, hogy Pozsonyban végezte az iskoláit, autochton család sarja. Tizenhat éves volt, amikor az apja haláláról értesült, akit nyugtalan vére kikergetett a világba s néha két évig is távol volt. Részt vett Afrikában oroszán adászatokon, látta az indiai dzsungelt, megfordult a mikádó udvarában, járt Kaliforniában s a leánya sorsát nővéreére bízta. A leány az anyját nem ismerte, mert akkor halt meg, a mikor még mamának sem tudta szólítani.

— Néha az az érzésem, mintha az apám elhasznált volna az én lábamat is a világbolyongásában, azért olyan fáradtak az én mozdulataim...

Néhány hónappal az apja halála után Bécsbe került. Két évet eltöltött a rokonoknál, majd Münchenbe ment, mert hajlama volt a festészetre, de egy év leteltével rájött arra, hogy csak a látása a festőé, egyébként dilettáns. Akkor öngyilkos akart lenni.

— Vannak emberek, akik semmiéért képesek az életükkel végezni. Komolyan vettem magamban azt, a mit nem kellett volna...

A megszokott módon kezelték. Utazni küldték. Egy svájci társalkodónő kíséretében beutazta a kontinenset. Angliába nem ment el, mert oda nem vágyódott. A két év alatt élni próbált. Benne volt az apja nyugtalansága és a reményből összeomlásából eredő tompa láz. A madridi Pradoban egy izben az örület szelén volt. Goya segített rajta. Akkor lett a művészet fanatikusa. Olvasó, gyónás, kilenc napi ájtatossági gyakorlatok nélkül is meggyógyult a lelke. Vallásosan nevelték s az összes elvont képzetek, amelyeket a vallás az agyvelejébe rögzített, a legfelsőbb művészeti gyönyör szolgálatába

szegődtek. A reakció kellemes, bágyadt érzést keltett benne. Amikor a művészet megváltotta a lelkét, akkor szűnt meg a személyes istenben hinni. Az ő testamentom istene kegyetlen, mint egy hóhér, az új testamentomé alázatosabb és szerényebb, mint egy kapucinus barát és a zsidó és latin fantáziát a teremtőjének nevező istent a művészi érzékenységgel nem tudta összhangba hozni. Szakitott vele. Huszonegy éves korában ejtette ki a kezéből a katekizmust. Most jobban hisz, mint amikor hívőnek tudta magát, mert nem gondol arra, hogy a hitért túlvilági jutalom jár. A hit pozitív gyönyör, szinte érzéki öröm. A multjából benne rekedtek a Mária dalok akkordjai és becézve vigyáz arra, hogy el ne illanjanak, mert szépek. Az életéből kiüzte a ködöt. Tudja, hogy van, de ha közeledni érzéki, akkor egy napsugaras képre gondol s a tiszta hellén ég ragyog a feje felett. Meg aztán: bizni kell a csodálkozásokban és meglepetésekben. A fantázia marionettjeit ki kell küldeni az életbe s szembe kell állítani őket a mindennapi ember unalmas örömeivel és a rendkívüli ember megrendítő fájdalmával...

— Így kerültem el magához ma délből...

A fantáziám marionettjeit felöltöttem s eljöttem velük a mély uti kápolnához... Csak azért van vasárnapom, mert magával találkoztam... Három napja vagyok a városban, időről-időre meglátogatom a nagynénemet s ma reggel, amikor kezembe került a német lap, nagyon bensem magára gondoltam... Elképzelttem, hogy miként szenved... A télen láttam néhány képet Münchenben, (mert ha teljesen jól akarom érezni magam, vissza kell térnem Münchenbe, annak ellenére, hogy a pokol mélységeit ott láttam először) és feltettem magamban, hogy még s mai nap folyamán felkeresem... Itteni szobámban, az íróasztalom felett lóg az egyik festménye... Billiárdasztal... a golyók koponyák... a dákö pedig egy hosszú, vékony testű szörnyülött, a feje a sátáné... magának szadista öröme lehetett, amikor ezt a képet festette... Félelmet keltő szimboluma van... Májusban a mély uti kápolna előtt láttam magát egy párszor... s akkor megvettem, amint mondtam, mert arra gondoltam, aki az ecsetjével ennyire filozófus is tud lenni, annak nem volna

szabad a kraxellhubereknek azt az örömet szeretnie, hogy egy tál lencsért eladja magát nekik... Egy izben le is vettem a képet a falról, nem akartam látni, annyira bántott a maga megalkuvása... Hogy honnan ismerem?... A ligeti kávéházban egyszer a maga közelében ültem s a völégényem említette a nevét... A völégényem nagyon rokonszenvesen nyilatkozott Ön-ről... Felháborító... Halvány sejtelve sincs a maga értékeiről... Borzasztóan megalázónak éreztem ezt a dicséretet...

— Miért járt májusban gyászban?...

— Csak feketében jártam, mert úgy éreztem, hogy illik nekem, de nem gyászban... Teljesen bealkonyodott. A Duna tükre ráfeküdtek a gázlámpák sugarai. A szürke sötétségbe behunyorgattak a gázlámpák. A völgyben elterülő város olyannak látszott, mint ha a lomha testén szentjános bogarak világítanának. Elszórtan éjjeli szolgálatra jelentkeztek a csillagok.

Csend. A sir zajosabb, mint ez a rejtett hely, ahol valakiben chredezni kezd az életkedv. Melódiák zengtek fel Bolonnay lelkében. Hangtalanul azt mondta magának: "Csak tetszhalott voltam..."

— Csodálatos — mondta hirtelen ujjongással — csodálatos — ismételte, de ezt már beleharsogta a levegőbe — csodálatos — hangzott el harmadszor is az ajkáról s akkor a leányra nézett, aki mosolyogva ült mellette, mosolyogva és sugárzó szemmel, büszkén, diadalittasan. Bolonnay érezte a lehetét, amely forró volt, a leány hozzáért az arcával, az ajkuk találkozott s két lélekben felzengett a nászinduló és az élet himnuszsa...

— A völégényem — kacagott fel egyszerre démoni jókedvvel a leány nem — nem gondolod hogy a völégény komikus teremtés?... A polgári társadalommal szemben nekem csak az az elégtételelem lehet, hogy egy miniszteri fogalmazónak leszek a felesége... Képzeld, a szerencsétlen azt mondja, hogy Makart óta senki festeni nem tudott... Buta, buta, buta... Meg fogom kinezni, mint még soha embert... Meg fogom boszulni azt, amit az ő fajtája veled szemben elkövetett... Pociák... Az a perverzitásuk, hogy a mi vérünket szívják... Utálom őket!... Utálom őket!...

ILKA.

IRTA: FAYLÉNÉ HENTALLER MÁRIA.

Ilka föltette a kalapját, aztán a tükörbe nézett. Egy pillantást akart csak belevetni, hogy meggyőződjék, rendben van-e öltözete. A szobában meghökkenve állt meg a tükör előtt és tétován tekintett körül.

— Oh, milyen sápadt vagyok! Mi lett engem, — gondolta és nem indult az ajtó felé, ámbár az imént sietett, hanem az ablakhoz lépett és kitekintett.

— Mi lett?... Istenem, hát olyan asszony leszek én is, mint sok más, a ki elmegy az ilyen rendez-vous-kra... Nem, nem, soha!

Ezt gondolva, hirtelen kigombolta a kastyúját és az asztal közepére dobta, aztán egy karszékre ült, fejét kezére hajtotta és tovább gondolkodott.

— Mit is akartam tenni?... Ah, de szeretem, érzem, hogy szeretem. Most, hogy huszonöt éves koromban gyult szívem először szerelemre. Igen, most, hiszen férjemet nem szerettem. Szülőim óhajlásának engedve, lettem neje, aztán megcsalt, elhagyott és meghalt... Most szabad vagyok, szabad, már négy év óta. De, a mint leánykoromban nem éreztem vonalmat senki iránt, úgy megkimélt a szerelem asszonykoromban is mostanig... S mit, mióta Téreyt megismertem? Most, igen, most egészen másként dobog a szívem. S ő ezt tudja, érzi... Ő viszontszeret! Ah, de módja-e ez a szerelmi vallomásnak, hogy légyottra hív!

Ilka fölállt és letette kalapját, aztán imigy fűzte gondolatait:

— Ugyan, hogy is jutott olyan az eszembe, hogy lépre menjek. Hisz én egy köztisztelőben álló nő vagyok, a kihez Térey nyíltan eljöhethet és ha szeret, egymáséi lehetünk. Mi szükség a titkos légyotokra? Igen, igen, ezt megírom neki és magam helyett a levelet küldöm az általa jelzett helyre.

A gondolatot tett követte. Ilka elővette az íróasztalát, aztán elővéve egy rózsaszín levélkét, átválta és imigyen válaszolt rá:

Tisztelt Uram! Nem csalódik. A rokonszenv kölesönös. Először érzek férfi iránt melegebben, de csodálkozom, hogy ön titkos légyottra hív, holott erre szükség nincs. Én özvegy, tehát szabad vagyok, bár férfivendégeket nem fogadtam soha, ön előtt nyitva áll az ajtó: szívesen fogadom. Isten önnel, magam helyett e levélkét küldöm és szívesen elvárom

Ilka.

A szép fiatal özvegy megírta a címet, aztán esőngetett és a szobaleánynak megparancsolta, hogy egy hordár nyomban vigye e levelet rendeltetési helyére.

Most Ilka felöltöztét is levelet, aztán bement a mellékszobába. Itt egy aranyos szőkefürtös fiúcska ugrott a nyakába.

— Oh, mamám, mamám, még nem mentél el? Ugy-e, elviszsz engem is magaddal, hiszen soha sem szoktál itthon hagyni!

— El, édes kis fiam, ezentul is mindig magammal viszlek, — felelt az anya és szeretettel ölel-

te meg a fiúcskát. — Csak most játszószál esendesen, mert a mama vendéget vár.

Az ötéves kis fiu visszament játszótársához és esendesen folytatta a kocka összerakást, Ilka pedig bement a fogadó szobába.

Kevéssel ezután megnyílt az ajtó és a szobaleány Téreyt jelentette be.

Egy feltűnő szép, magas, nyulánk harmincöt-harminchat évet mutató férfi lépett be.

Ilka ép oly piros volt most, mint a milyen sápadt volt, amikor indulásra készen a tükörbe pillantott.

— Parancsolta, asszonyom, — szólt a belépő mélyen meghajolva — itt vagyok. Ha ön nyíltan akarja a viszonyt...

— Viszonyt? — ismételte Ilka bámultam. — A látogatást talán.

— Hahaha! — nevetett a férfi. — Nevezük tehát látogatásnak, édesem...

— Édesem? De uram, nem értem önt! — szólt ismét a nő, egyik bámulatból a másikba esve.

— Ugyan kérem, hiszen nem gyerek — szólt ismét Térey és epedő szemeivel majd elnyelte a szép asszonyt — érti talán a levelem: Szeretem és azt akarom, hogy viszontszeressen.

— De kérem, ez nem módja, — szólt most a nő remegő hangon — ha ön kivette is belőlem soraim által a vallomást, hogy mást érzek iránta, mint éreztem eddig a férfiak iránt, azért talán mégis nem kellene ilyen modortalanu lengem mihdjárt édesemnek szólítani.

— Ugyan, hát miért komédiáznánk sokáig? — nevetett Térey.

— Kérem, a házasság komoly lépés, először sok mindent rendbe kell hozni...

— De ki beszél magácskának házasságról!

— Ön, hiszen azt írja, hogy szeret és azt óhajtja, hogy egymáséi legyünk! — felelt a hölgy zavarral.

— Beh nagy gyerek! Kell ahhoz házasság?

— Uram, egy szót se többet! — pattant föl a szép asszony. — Kérem, távozzék nyomban a lairánt és abban is így kellett csakásomról! Jaj, egyszer, először éreztem melegebben egy férfi lödnom!

— De hiszen szeretem!

— Egy szót se többet, uram, — kiáltott Ilka — nekem gyermekem van, fiam és arra tisztességes nevet akarok hagyni.

Ezzel a nő felkelt és sietve hagyta magára a vendéget. Térey nyomon követte és utána nyitott a mellékszobába.

Milyen kép tárult itt eléje!

Ilka ott térdelt öt éves fiúcskája előtt és zokogva vont a szívére, a fiúcska pedig rémulten kiáltott:

— Ki bántotta az én mamám! Oh, csak már nagy volnék, hogy megverhetném! Mamám, mamám, ne sírj, szarad a te kis fiad!

— Igen, igen, édes kis fiam, csak téged! — zokogott a mélyen sértett nő.

Térey megszegeyenülve hurta be az ajtót és nesztelen távozott.

cukr...
— Vagy...
mondtam...
egy nagy...
tött a va...
egymás sz...
döterembe...
zuhogott...
és üdítő...
fürdőmest...
lepedők...
öntötték...
ent. Ahog...
lepedők...
vedrökből...
egy-egy...
öt lepedő...
kabinok...
ki evikke...
kénytöke...
esog a fa...
közben az...
orrával, u...
nem lefel...
Ezt kiált...
gyed óráj...
— Jöjjé...
— itt nem...
Bemegy...
koló tere...
utolsó ág...
va alszik...
dőt vesze...
a parda...
dó, lepedő...
— Eset...
a cukrász...
honorozu...
Kissé...
bemutatko...
— Van...
— mert...
— Tra...
egy nagy...
az élettől...
lógia vag...
Neurozis...
neur, az...
— Pes...
— Nem...
jó, régi...
Pesten n...
dem, ah...
Gyerek...
man da...
leánynev...
san isme...
pestiek...
rosban?...
— Ige...
— Na...
magát a...
embert...
vők egy...
kor a k...
— Pia...
— Pia...
lőnben n...
Nem is...
az urató...
tonatisz...
Nem is...
vegy...
kiesi sze...
kiesi, d...
donképe...
hogy kö...
Nagyon...
fekete...
nyakán...
találom...
aki fess...
— Ig...
a kávét...
— Jo...
házból...
rendőrsé...
dom. M...
nője 5...
vasom...
dom. A...
tanu? A...
ben. M...
dom, —

A cukrász aranykoronája.

IRTA MOLNÁR FERENC.

cukrász teljesen meztelenül állt előttem.

— Vegyen magára valamit, — mondtam neki. Erre szétnézett és egy nagy, fehér lepedőt kanyarított a vállá köré. Alig halottuk egymás szavát a visszhangos fürdőteremben, mindenütt csurgott, zuhogott a víz. Egyébként friss és üdítő volt a látvány: a vad fürdőmesterek vizsugarak, fehér lepedők közt ölelgették, mosták, öntötték, csapdosták a mezteleneket. Ahogy szétnéztek, mindenütt lepedők, meztelen-sárga lapockák, vedrőkből felcsapó vízrongyok, egy-egy hatalmas felsőkar, négy-öt lepedős kísértet, amint megy a kabinok felé, barátom a tanár, a ki evikkel az orrán, egyébként tökéletesen meztelenül tocsog a fagyoshideg lábvízben, miközben az égre szimatol fel finom orrával, úgy, hogy nagy szakállá nem lefelé lóg, hanem előreáll. Ezt kiáltja a tanár már egy negyed órája: "juhu, juhuhuhuhu".

— Jöjjön — mondja a cukrász, — itt nem lehet beszélni.

Bemegyünk az ugynevezett pakoló terembe. A sarokban, az utolsó ágyon lepedőbe csomagolva alszik dr. Velomirsky. Lepedőt veszek én is, lepedőt terítünk a padra, lepedő, mindenütt lepedő, lepedő...

— Esetem latin neve — mondja a cukrász, — traumatikus psychoneurózis.

Kissé meghajol ültében, mintha bemutatkozott volna.

— Van szerencsém, — mondom, — mert viccet kell mondani.

— Trauma, — mondja ő — az egy nagy rugás, amit az ember az élettől kap. Psycho, az pszichológia vagy mi a fene, az lélek. Neurozis, az az idegbaj, mert neur, az ideg. Nerv németül.

— Pestis!

— Nem. Budai vagyok. Nagyon jó, régi cukrászdám van, az urak Pesten nem ismerik. Hát ott kezdem, ahol meghalt a feleségem. Gyerek, az öt van. Was macht man da? Megnősültem újra. Nőm leánynevét nem mondom, biztosan ismeri a családot, azok is pestiek. Uraságod ismerős a városban?

— Igen.

— Nahát, akkor pláne. Csak magát az esetet mondom el, író-embert érdekelni fog az ilyen. Jövök egyszer haza délután háromkor a kávéházból...

— Fialtal a felesége?

— Fialtal, de özvegy volt. Különben mit mondom, hogy özvegy? Nem is volt özvegy. El volt válna az urától, az ura magasrangu katonatiszt, most Szerajevóban van. Nem is tudom, miért mondtam özvegy. Egészen szőke, gyönyörű kicsi szeme van, nem nagy, hanem kicsi, de gyönyörű kék. Tulajdonképpen nem lehet mondani, hogy kövér, inkább molett, közép. Nagyon nett nő, fehér bőre van, fekete bársony szallagot hord a nyakán. Mondják, kokett, én nem találom. Feltűnő, az igaz. De hát aki fess, az feltűnő.

— Igen. Hát jön egyszer haza a kávéházból...

— Jövök egyszer haza a kávéházból, ott áll a cukrászdában egy rendőrségi ember. Mi az? — mondom. Mondja idézés. Nekem? Nem, nője Jnagyságának. Mutassa. Olvasom: tényleg. Mi ez? — mondom. Azt mondja: tanu. Micsoda tanu? Azt mondja: fiákeres ügyben. Micsoda fiákeres? Nem tudom, — mondja, kérdezze meg a

kapitányságon. Hopp, — mondom magamban, mert nőm nem volt otthon, — most hamar szaladok a kapitányságra. Tudja, kérem, szivdobogásom volt. Nem tudtam, hogy mi van, de egy olyan erős szivdobogást kaptam, tudja, azt az igazi herzklopfent, ami ugy néha van és szaladtam a rendőrséghez. Mutatom a cédulát, azt mondják: első emelet tizenegy. Bemegyek, jónapot fogalmazó ur. Mi ez, fogalmazó ur? Nőm kapta fogalmazó ur. Fogalmazó ur meg nézi, azt mondja: ja igen. Mondom "ja igen", ebből én nem tudok semmit. Mondja aztán a fogalmazó ur: fiákeres a fehérvári országuton este nyolckor összeült között egy automobilbal, kedves neje tanu. Bocsanat, kérem, hogyan tanu kedves nőm? Ő ült bent az automobilban? Nem, kérem, automobilban csak soffőr ült, kedves nője a fiákerben ült, ő tanu és dr. Vadász Henrik. Erzsébet-körut nyolevannegy azintén a fiákerben ült, szintén tanu. Na da hast es. Köszönöm fogalmazó ur. Kérem, szivesen. Alászolgája. Jónapot, — mondja fogalmazó ur, — ne abba menjen bele, az szekrény, hanem jobbra, ott van az ajtó. Hallott ilyet? A szekrénybe akartam bemenni.

— Na ez igazán jó, — mondom neki, vigyorgok vele, mert szünet kell ilyenkor, egy kis üdülés, különben felizgul és nem mondja tovább. — Igazán jó. A szekrénybe? Nem rossz. Na és aztán?

— Aztán képzheti. Megálltam a rendőrség előtt, mert nem tudtam tovább menni. Ha akarja tudni, ez volt a trauma, azt mondta a főorvos. Ez a dolog, amikor nem tudtam elmenni. De aztán mégis elmentem. Hát ez a Vadász, kérem. Most gyövünk erre a Vadászra. Ezt hitték Weissenberg és már akkor ügyvéd volt, mikor második nőm még első férjével élt. Ennekem mondták, mikor nőmet elvettem, egy ékszerész mondta, hogy nőm e miatt vált el az első urától, de ez a Vadász nem akarta elvenni, mert nőmnek nem volt pénze. De akkor én ezt visszautasítottam, mert nem hittem el, bár tudtam, hogy Vadász járt a házhoz, Vadász minden vasárnap ott ebédelt. De én sohse láttam ezt a Vadászt. Na, de ez nem fontos. Megyek haza és várok, várok, félhétkor jön nőm. Ilonka, — kaptál valami idézést a rendőrséghez. Azt mondja: igen, a cse-

léd, tudod, akit kidobtam. Ilonka, — mondom neki, — ez nem cseled. Ilonka, ez fiáker, ez tanuvalomás, — mondom, tudja, de akkor már ordítottam, — este nyole, fehérvári országut, te ültél a kocsiában, doktor Vadász, doktor Vadász, doktor Vadász, — mondom, tudja, akkor már össze-vissza kiabáltam mindent, — ültetek a kocsiában, mit csinálsz te a fehérvári országuton nyolekor egy kocsiában?

— Kérem, — mondom a cukrásznak, — vegye magára a lepedőt. Folyton meztelenül áll itt.

— Pardon, — mondja, felveszi a lepedőt, amit legesztikulált magáról és nem tagadhatom, úgy tartja, mint az egyik vállá szabadon van. Ahogy beszél és mozgatja a karját, a váll kis csonthidjai, szálas, sovány izmai idegesen játszanak, furcsán mozognak.

Folytatja:

— Hát nem azt mondja: tudod, itt volt Vadász az üzletben. Promontoron volt dolga, nekem fájt a fejem, azt mondta: jó lesz egy kis levegő, menjek vele, hát mentem vele. Mit szól ehhez?

— Nagyon meglehet, — mondom.

— Est mondta a főorvos is. De ez nem igaz, ezt csak a betegek mondják. Én ezt ismerem. Édeskedni a kocsiában. "Vigyázz, belátnak." "Kocsis, a kis utcákon hajtszon." Én ezt már csináltam, amikor színésznövendék voltam.

— Színésznövendék volt!

— Igen. Nem mindjárt cukrász. Előbb színésznövendék. Tudom én, mi ez. Összeölelkeznek, szorítják egymást, én egyszer az egész Lánc hidat és az egész ahagutat végigcsókoztam egy nőn, el se vettem a szájamat a szájáról. Hol van itt a jó levegő? Erre feleljen, hol van itt a jó levegő?

— Jó, jó.

— Ugy-e, most "jó-jó"? De most jövök én. Emlékszik még, mit mondtam, hány gyereke van?

— Öt.

— Öt. És milyen üzletem van?

— Cukrászda.

— Nem cukrászda. Jól menő cukrászda. És öt gyereke. És egy fél éve voltam ezzel a nővel. Ezt most dobjam ki? Még az első feleségemet se dobtam volna ki az öt gyerek miatt, hát hogy dobjam ki a másodikat? Mikor már meg volt neki magyarázva, hogy ez az új

anya. És milyen nagyszerűen bányik velük. Hát hogy képzeli ezt? Akarja tudni, mit csináltam?

— Mit?

— Azt mondtam neki: jól van, Ilonka, rendben van, de látod, milyen peched volt. És ne tedd többé, én hiszem neked, hogy ártatlan dolog, de vigyázz, mert ez nem illik. Hát sirt és még ő haragudott. De akkor már hagytam. Két hétig nem tudtam enni, akkor mentem a tanárhoz, azt mondta, gyöngye a gyomra, csak tejet és folyadékot szabad. Ittam tejet és folyadékot, lefogytam két hónap alatt tizenegy kilót. Megint mentem a tanárhoz, ideküldött a szanatóriumba.

— És jobban van?

— Oh, sokkal jobban. Csak fehér húst kapok, tejet malátával, sok főzeléket, evés után pankreont, délután teljes fürdő, volbad, este priznie a gyomromra, hogy tudjak aludni, most, ilyenkor ledörzsölés, abreibung vizes lepedővel és muszaj harminc percet ebéd előtt gyalogolni tízpercentes emelkedésen a szívem miatt, hogy erősebb legyen.

— No és nyugodtabb?

— Oh, igen. Az abreibung nagyon jó. Vizes lepedőt csavarnak a testre és ledörzsölik. A fejemre kapok hűtőkészüléket. Öt gyermekem van, kérem, valamit muszaj csinálni. Így abreibung után néha gondolom, nem is kellett volna szólni nőmnek. Az életben túlni kell. Ami jön, az jön. Csak a malátát nem bírom. Tegnap egy félórát sirtam a malátá miatt. Muszaj neki a Vadással menni, hát olyan nagyon szeretik egymást? Látja, én egy komoly ember vagyok, először az egészét a szívembe és kurálatom magamat. Az üzletet nem hagyhatom.

Most már egy kicsit fojtogatta a torkát valami és kiment, a nagy terembe. Én még ültem egy kicsit és néztem utána. Ott, ahol én ültem, homály volt. A külső terem felülről kapta a világozságot, az édes forró, fényes júliusi nap csak úgy dült az üvegen át. Egy sárga viaszkötenyes, mosolygós fürdős megfogta a cukrászt. A cukrász az üvegföld alatt állt, sovány, megviselt aktját mutatta. Hirtelen ráborították a vizes lepedőt. A fejére fényes sárgaréz koronát tettek, amiben hideg víz kering. A nap rásütött a sárgaréz koronára. és a földig érő hófehér lepelre. Aranykoronával, hópálástban állt most a cukrász. Az arca eltorzult egy kicsit, mert sirt. A keze a lepedő alatt volt, nem tudott szeméhez nyúlni, hát féloldalt fordította a fejét, hogy a könnyei a szájába ne folyjanak. A fürdős-pribék aztán megtörülte a szemét.

— Nicht weinen, — mondta. — Lustig sein.

Cukrászom bánatosan mosolyodott el. Most átölelte a pribék és dörzsölni kezdte. De ez innen, a sötét fülkéből, olyan volt, mintha a pribék az ő hatalmas, vastag felsőkarjával nem lett volna más, mint az élet és most magához emelte volna, szeretettel ölelgette, a mellére vontá volna a szomorú budai embert, az ő égis vonítá, de agyonvert, elnyctott, lenyelt, megevevtt bánatával. De a legszöbb, amit nem tudok elfelejtteni, az volt, mikor a pribék letérdelt előtte, átölelte a lábát és ő szikáran, hófehéren, arany koronával a fején, meghocátó bus mosolylyal nézett le rá.

Humor.

erre a képviselő — hogy egy anekdotával feleljek erre.

És elmondta Rothschild esetét a koldussal. Ilyenformán: Megy Rothschild az utcán. Szembe jön vele egy rongyos koldus és megszólítja:

— Rothschild báróhoz van szerencsém?

— Az vagyok. A koldus könyörgő arcot vágott.

— Kérem, — mondja — én egy szegény, beteg, keresztképtelen ember vagyok, otthon nyole gyermekem van, a feleségem is beteg, éhezünk, fázunk... adjon nekem kilenc krajcárt.

Rothschild vállat von és ad neki kilenc krajcárt.

— Köszönöm, — mondja a koldus és indul.

— Megálljon! — szól utána a pénzkirály. — Miért kért éppen kilenc krajcárt? Ha tízet kért volna, annyit is adtam volna. De pont kilenc krajcárt kért, ez ostobaság!

A koldus felegyenesedik és önértzetel felel:

— Pardon, báró ur! Ezt kikérem magamnak. A koldulás-hoz én értek.

És elsétált büszkén.

— Leányom, ha valamely ur megszólít az utcán, ne hallgass rá. Rosszat akar.

— Oh, dehogyan mama, az egyik is édes csókot kért.

Az örvény fenekén.

REGÉNY.

IRTA OHNET GYÖRGY.

(1.)

Az Automobil Clubnak idegen vendégek számára föntartott ebédjében az ebéd vége felé közeledett. Tíz óra lehetett este. A főpincérek visszahúzódtak. A szomszéd teremben a dohányzóknak számára elkészített szivartartók várakoztak a vendégeket. Tizenketten voltak, hat férfi, hat nő, a vendéglátó gazda pedig Marenval Ciprián, a híres konzervgyáros, a ki óriás vagyonnal vonult vissza az üzlettől. A ritka virággal, ragyogó kristálylál és ezüsttel díszített asztal körül, a Marenval által meghívott félvilághoz tartozó hölgyek és szeretetreméltó gallérok, a kitűnő ebéd és ritka borok élvezetét követő gondtalan bizalmasságban figyeltek egy magas termetű szőke fiatal emberre, aki a gyakori félbeszakítások ellenére, zavartalan nyugalommal szónokolt.

— Nem! én nem hiszek az emberi esalhatatlanságban, még azokban sem, a kiknek hivatásuk ítéletet mondani és a kik ennél fogva tapasztalataikkal dicsékedhetnek is. Nem! én nem hiszem, hogy akármelyik polgártársamnak, aki csak olyan, mint te, vagy én, méhlyet az esküdtek padjára kerül, különösebben megvilágosodjék az elméje és esalhatatlanná váljék. Nem! én nem hiszem, hogy tisztességes családapák, de sőt legényemberek is, mikor fekete vagy bíbor talárt öltöttek, akár termelinnel, akár anélkül, ne esalhatatlanokká válnak. Nem! én nem hiszem, hogy tisztességes családapák, de sőt legényemberek is, mikor fekete vagy bíbor talárt öltöttek, akár termelinnel, akár anélkül, ne esalhatatlanokká válnak. Nem! én nem hiszem, hogy tisztességes családapák, de sőt legényemberek is, mikor fekete vagy bíbor talárt öltöttek, akár termelinnel, akár anélkül, ne esalhatatlanokká válnak.

A hallgatóság zajongott. A színdarab hangzavarában a hölgyek közül néhányan a poharakat csöngették késük pengéjével. A szónok barátai kacagva próbálták a hallgatásra kérni:

— Hallod-e, Maugiron, untatsz bennünket!

— Büntetésül vacsorát fogsz fizetni, Maugiron!

— Nem találja a beszélje végét a szamárnak, ha egyszer megeresztette a szót!

— De mi a kő ütött a bambájá-
lez, hogy a bírósággal vesződik!

— Valamennyien bambák vagyatok magatok! — kiabálta Maugiron, a mint a többiek egy kiesit csevegtek.

— No nézd a szemtelent! — kiáltotta Fontenoy Mariette. — Ugyan gyerekek, gyerekek és hagyjuk itt egyedül.

— Marenval, minek ebédeltetsetek olyan embereket, a kik még a desszertnél is komoly dolgokról beszélnek! — kérdezte a csinos kis Pithiviera Lucette.

— Látod! Például vehetnéd Tragomert — mondja Margillier Laura Maugironnak, a ki nyugodtan fogadta a sok közbeszólást. — Ez aztán a kedves fiú és nem mutatja az embert, ebédközben. Nem beszélt csak kellemes dolgokról. Sainte bele habarodtam, ha kellek neki, hát a faképnél hagyak téged, büntetésül ez unalmas szónoklásodért.

— No lám! — szól Maugiron — Tragomer te ugyan jól csinálod a dolgot, öregem. Ime Lóri, a kiserben akar hagyni érte....
No habozz pajtás; fogadd szívesen

Ne szalaszd el a szerencsédet, ha mindjárt barátod szíve szakadna is meg miatta. Hanem elébb is mindenek előtt mond, hogy mi a véleményed a bíról ítélt tévedésének lehetőségéről!

— Oh jaj! Már megint kezd! Teljesen elázott! Ki vele! Tömjétek a szalvétáját a szájába!

Mindezeket a fölkiáltásokat harsány kacagás kísérte. A vendégek közül csak az az egy, a kihez Maugiron a szavait intézte, maradt némán és nyugodtan. Ez egy harminc éves férfi lehetett, magas, vállas termetű, szőke fejét sűrű fürtös haj borította, napbarnított arcát esodaszép, ragyogó két szempár világította meg. Szája széle komolyan szorult egymásra, barna bajusza alatt is simára borított álla elszánt, majdnem a makkaságig menő szilárdaságra vallott. Szemöldöke által határolt, széles fehér homlokának domborodásai a gondolkodó elmét és erős képzelő teheséget árulták el. A mint így látták, hirtelen elkomolyodva, szinte zordan, a vendégek jó kedve hirtelen megcsappant és az öreg Chambol, Marenvalnak, az ünnep rendezőjének elválhatatlan jó barátja, szinte nyugtalanul kérdezte a fiatal embertől, a kinek komolysága oly éles ellentét volt az ebédet követő vigsnak:

— De ugyan Tragomer, mondja csak, mi lette? Csak nem annak a bolondos Maugironnak a paradox állításai hatottak meg ily kellemtelenül? Vagy talán a mi kedves kis Lauretténk szerelmi vallomásától ijedt meg? Ön ugyancsak szomorú és hallgatag olyan embernek, a kinek az orra elé egy páratlan pince legválogatottabb borait, a szemé elé pedig Páris városának legszebb vállait helyezték.

Tragomer fölemelte lehajtott fejét és mosoly villant meg arcán.

— Laurette bájos, de ha elfogadnám az ajánlatát, már talán holnap a szememre vetné, hogy elhagyta miattam Maugiront, Maugiron pedig soha meg nem bocsátaná, ha eleselném tőle. Már pedig ezt a kétszeres szerencsétlenséget ninesen kedvem közelethozni. Ha egy pillanatra elmélyedtem láttok, az attól van, hogy arra gondoltam, a mit barátunk az imént mondott és hogy azt hiszem, hogy mindannak, a mit tulzott jókedvében állított, az alapja tulajdonképpen igaz.

— Ah! — kiáltotta diadalmasan Maugiron.

— No lássátok! Tragomer, a breton nemes ember, a kinek az őszinteségét nem vonhatjátok kétségbe, mert imé még a kis barátommal, a ki pedig minden tehetőség nélkül maga kínálta meg vele, sem akar megcsalni; osztózik a véleményemben, a melyet az imént volt szerencsém a nagyraecselült társaság színe előtt kifejezni. Beszélj hát Tragomer, bizonyosan vannak bizonyítékaid, a melyekkel meggyőződézeteket a félkégyelműeket, a kik egemet az imént lehurrogtak és a kik tátott szájjal lesik szavadat, mert illően játszva a szép buskomort, sejtetni engedod, hogy szenzációs fölfedezésekkel szolgálhatnál. Hát csak rajta öregem, huz dől ékesszólásod zsillipieit, győzd meg a hitetleneket! Sajtód le őket, leginkább pedig Marenvalt, a ki gyűlöletesen viselkedett velem szemben, minduntalan félbeszakítva szónoklatomat, mintha valamelyik kon-

zervjének a hamisítóját dicsőítenem volna, noha melleleg megjegyvezve, az igazak is a két világ-részben gyártott összes pancsolások között is a legutálatosabbak voltak!

— Oh jaj! Már megint megereedt! — kiáltotta Marenval kétségbeesve. — Ki fogja elállítani ezt a szökelepet.

— Eláll! eláll! — kiáltották a vendégek.

— Tragomer Tragomer-é a szó! Tragomer!

És a késekkel újra fűsüketítő zajjal, taktusban verték a poharakat. Maugiron egy kézmozdulattal, mintha esendet kérne, intett, aztán nyájas hangon szólott:

— Ezennel átadom a szót Tragomer Krisztián vicomte urnak, a bíról ítélték tévedései és ezek végzetes következményeiről.

Ezel leült és cigarettára gyújtott. Szavait mély esend követte, mintha Tragomer fontos fölfedezéseket fogna szolgálni.

— Azt hiszem, mindnyájan tudjuk, — kezdte Tragomer — hogy ezelőtt két évvel egy föld körüli utra indultam, a mely egész az elmúlt öszig távol tartott Páris-tól és barátaitól. Ez alatt a két év alatt sok és különféle országot jártam be, meghurcolva bennük a bánatomat és unalmamat. Komoly okok indítottak arra, hogy elhagyjam Franciaországot. Nagy bánat forgatta föl eddigi életemet. Egy titokzatos esemény következében, a melyet ma sem bírok magamnak megfejteni, elfogták, törvény elé állították és elítélték legjobbjaim pajtásomat, De Fréneuse Jacket....

— Igen! valamennyien emlékezünk erre a sajnálatos esetre — felelte Chambol — ahnál is inkább, mert Marenval tán némileg rokonságban vagy csak összekötöttségben volt De Fréneuse családdal és hogy szegény barátunkat rettenetesen bántotta a pör által fölidézett iszonyu skandalum.

— No de nem is volt tréfa dolog — szól bele Fontenoy Marietta — ugy-e, egy ily embernek, mint Marenval, a ki a megtérsült ehé és korrektség, hogy a vádlottak padján lássa valamelyik rokonát.

Marenval hálás mosolyal fogadta a szép lány szavait, aztán komoly arcot öltve jelentette ki:

— Bizony nagy káromra szolgálhatott volna a nagyvilággal szemben. Csak alig hogy befogadtak, mondhatom, hogy elég fáradságomba került, míg fényes háztartásommal, ragyogó ünnepségeimmel és összekötötéseim helyes megválasztásával sikerült tért hódítanom. Kis hijja, hogy az a dolog nyakamat nem szegte. Hisz már ugyis kereskedő voltam, a ki az élelmiszerek konzerválásán gazdagodott meg — ezt az ágát az ipar és kereskedelemnek pedig ugyancsak nehéz a klubbokba bejuttatni és a legjobb társasággal elfogadtatni. Nem hiányzott volna egyéb, minthogy egy halálra ítélt rokona legyen — bizony felesem volt tréfa a dolognak.

— No már az igaz fiaeskám, — vetette közbe Margillier Lauretta, — eldicsékedhetel vele, hogy snob létedre nem mindennapi fogadásrészesültél a nagyvilág részéről.

— De én nem vagyok snob, — tiltakozott Marenval élénken. — Irtózom tőle, hogy snobnak mondanak! Csak szeretem mindenben

a zelökelőt. Egész életemet émelítő környezetben kellett eltöltenem. Elég volt belőle! Most már csak finom emberekkel akarok érintkezni!

— Szíjja t hasítottánál a hátad-ból, hogy egy herceget tegezhesz.

— Igazad van Marenval. Az ember soh se nézzen, csak fölfelé.

— És azokhoz dörgölöznek, a kik lenéznek!

— Bizony aligha le nem néztek volna a miatt az átkozott dolog miatt! — felelte Marenval bosszankodva. — Elhíthetitek, ha mondom, hogy szinte belefehéredett a hajam.

— Ugyan hol, hadd lássuk a fehér hajadat?

— Befestette!

— Hogy ne piruljon még a haja szála is!

Hanem azért mégis megtettem kötelességemet a de Fréneuse családdal szemben. A szerencsétlen és bűnös Jack édesanyjának a rendelkezésére bocsájtottam magamat!

— Bűnös! — szakította félbe erős hangon Tragomer. Bizonyos ön ebben?

Meglepett csönd követte ezt az egyenesen fölvetett kérdést.

— Sajnos, én is csak a bíróság, az esküdtek és a közvélemény meggyőződésében osztozok — felelte Marenval. Mert fájdalom, hogy lehetetlen volt kételkednem. Hisz még a vádlott maga sem tudott, kétségbeesett tagadása és védekezése közben, csak egyetlen egy bizonyítékot sem felhozni mentségére. Egyetlen egy mentőtanuvallomás nem volt mellette és legalább husz terhelő ellene! Ah! igazán el lehet mondani, hogy minden összejártszott a vesztére. Ugy a saját könnyelműsége, az esetet megelőző magaviselete és minden, de minden egyéb! Fáj a szívem, hogy így kell beszélnem, de meggyőződésem kötelez erre. Nem hiszek, nem bírok hinni annak az ártatlanságban, a kiről Trgaomer beszél és ha csak nem örült az az ember, hát lehetetlen, hogy kételkedjék benne, hogy csakugyan megölte a szeretőjét, azt az elbűvölő Pérali Leát.

— Azért, hogy megrabolja? — vetete közbe gunyosan Tragomer.

— Legalább ő maga vitette zálogba az előtte való napra a szegény leány összes ékszereit.

— De hát akkor minek ölte volna meg, ha már ugys mindenét, a mivel csak birt, neki adta?

— A zálogcédulák is megértek legalább husz harmincezer frankot... Jack körülbelül ennyivel tartozott a klubbja kasszájának. Az egész adósságot a kellő időben törlesztette, a zálogcédulákat pedig ugyanazon a napon bemutatták és az ékszereket visszaváltották... Pérali Lea akkor még életben kellett, hogy legyen, csak este gyilkolták meg... Ah! nagyon is eszembe van ez az átkozott dolog azóta is.

— Igaz, mind az, a mit ön itt elmondott, megfelel a valóságnak — folytatta a szót Tragomer, — szegény Jack zálogba vetette az ékszereket, de mindig tagadta, hogy eladta volna a zálogcédulákat. Azt állította, hogy az igazi gyilkosnak kellett azokat elrabolni és kiváltani velük az ékszert, mé gpedig mielőtt a gyilkosságot fölfedezték volna.

(Folytatjuk.)

E ST
erte a
domin
táncol
esölge
a zene
net né
szinpa
várzsa
áltasó
nópa
kisi sa
lált el
aki tő
árult
rápilla
szeren
regtől
ták a
hogy
harmí
finom
jobb k
hát m
az O
gyilko
történ

Az
sereg
tak e
ban
egy
vagy
gánsa
ban
ban
ki a

Sen
ni, va
ban v
lone
kül.
né, s
meg
sét
volt
ságb
vala

A
zett
utba
mi e
hatta
hun
öriz
sem
nyit
zise
szin
telje
tekt
tat
villá
bale
S
fogl
ham
szas
hog
clot
kap
örö
hát
lev
jel
kár
Mau
vol

tan
kiv
ha
kon

: DETEKTIV-TÖRTÉNETEK :

A VIASZMODELL.

EGY MAGYAR DETEKTIV NAPLÓJÁBÓL.

ESTI 11 óra volt. Az Opera álarcos bálján forrponjtát érte el a mulatozás; az álarcos dominók karonfogva sétáltak, táncoltak, vagy hűsítőket szűr-csölgettek a buffet-ékben, midőn a zene hirtelen, minden átmenet nélkül elhallgatott, és a színpad egyik japáni házikóvá varázsolt öltözőjéből rémült kiáltások hangzottak. Egy dominópár pihenni akarva ebben a kisi sátorban, sárga dominót talált elterülve a puha szőnyegen, aki többé semmi életjelt nem árult el. Egyik jelenlévő orvos rápillantva, konstataálta, hogy a szerencsétlen gyorsan ölé méregtől szenvedett ki. Lerántották álarcát és konstataálák, hogy ez mintegy huszonnyolc-harminceves szép szőke nő, aki finom fehérműről ítélve a jobb körökhöz tartozhatott. De hát mit kereshet akkor ez a nő az Opera álarcos bálján és gyilkosság, vagy öngyilkosság történt-e?

Az egyre növekvő kíváncsi sereg között csakhamar akadnak egyesek, akik az elhunytban felismerték Raffay Elzát egy magános, állítólag özvegy, vagy elvált urihölgyet, aki elegánsan butorozott bérelt villában lakott a városligeti fasorban, amit hat hónapra bérelt ki a távollévő tulajdonostól.

Senki sem tudta megmondani, vajjon egyedül volt-e a bálban vagy valaki kísérte-e? Különösképpen a nőnek állították, aki anélkül, hogy a jó erkölcsöt sértene, sok szabadságot engedett magának, kereste a mulatozást és mégis mindig szomorú volt, ami hirtelen csapongó vigaságba olvadt fel és bizonyára valami titkos bánat emésztette. A sebtiben helyszínére érkezett Sárkány a legesekeylebb utbaigazító jelt sem találta, a mi ezt a rejtélyt felvilágosíthatta volna. De minthogy az elhunyt arca a halálban s megőrizte rémült kifejezését és semmi valószínűség nem bizonyított az öngyilkosság hipotézise mellett és után a tett színhelyén tartott vizsgálata teljesen negatív maradt, a detektív lakására vitette a halottat s ő maga is megjelent a villában, ahol a-megrémült szobaleány jött elébe.

Sárkány rögtön vallatás alá fogta a szobaleányt, egy szőke, hamisszemű szépséget, aki hosszasan faggatás után kibökte, hogy urnője néhány nappal ezelőtt névtelen meghívó levelet kapott az Opera bálra, amit örömmel fogadot el. Ez az elhatározása tényleg nem állt ellenmondásban kalandhajászó jellemével.

— Hogyan? — kérde Sárkány erősen fixirozva a szép Marit, — hát maga annyira be volt avatva urnője titkaiba?

A szobaleány elpirult.

— Oh nem! — hebegé zavartan, — de hát tetszik tudni, a kíváncsiság arra vitt, hogy néha a kulcslyukon benéztek. Mikor urnőm ezt a levelet kapta,

rendkívül izgatottnak látszott és az asztalon felejtette azt; minthogy a szobában takarítottam, nem tudtam ellentállani a vágyának, hogy bele ne pillantsak. Így tudtam meg, hogy urnőmet valami névtelen levél-író meghívta az-Opera álarcos báljára.

— És ez a levél... hová lett?

— Fogalmam sincs róla, többé nem láttam, talán elégette urnőm, vagy magával vitte.

— Hm! — mondá Sárkány magában, — különös, ha ezt a levelet meg nem találom az áldozat iratai közt, azt minden valószínűség szerint a gyilkos kaparította magához... ez érdekében állott... talán éppen azért írta csak, hogy hamis nyomra vezesse a rendőrséget... természetesen mindez elcsúsz, ha a nő elégette a levelet, amit nem hiszek, inkább magával vitte az álarcos bálra, hisz ez mintegy igazolványa volt, amit megkellett őriznie... Minő életmódot folytatott urnője? — kérde most Sárkány a szobaleány felé fordulva.

— A lehető legkalandosabb szabad életet. Sok látogatót fogadott és mindezt igyekezett eltitkolni a világ szeméi előtt.

— Kiket fogadott?

— Bizony nem tudnám megmondani. Valahányszor látogatót várt, rendszerint egy vagy más ürgy alatt eltávolított. Mindamellelt tudom, hogy különösen egy férfi járt igen gyakran hozzá szabadon és titkolózás nélkül s erről mindenki tudott.

— És ez a férfi?

— Gémessy Szilárd, az Operaház fiatal baritonja, aki hevesen udvarolt urnőmnek; még azt is sutogták, hogy feleségül fogja venni.

— Ah! — mondá Sárkány.

— És anélkül, hogy látni engedte volna, hogy ez a szobaleány nem keltett benne nagy bizalmat, — mintha rejtégetett volna valamit,

nem szólt. Rendszeres házkutatást tartott és legelőször is egy kis íróasztal fiókjait nyitogatta. De semmi különösöt nem talált. Ellenben gyakorlott szemével rögtön látta, hogy az egyik rekesz titkos fiókkal bir, amit nagy ügyel-bajjal feszített föl.

A dolog megérdemelte a fáradságot. Egész esomó levelet talált Gémessytől, amelyek szerelemről és féltékenységtől áradtak s amelyekből kitűnt, hogy a színművész komolyan nőül akart venni Raffay Elzát, de ez valami megmagyarázhatatlan ok folytán egyre halasztotta a végleges beleegyező vá-

laszt, ami annyira vitte a féltékeny szerelme, hogy a legutóbbi levelekben már fenyegetőzött is. De a névtelen levélnek nyoma sem volt.

A detektív meglegedetten olvasta át a leveleket. Minden jelarra mutatott, hogy a gyilkos Gémessy és Sárkány éppen arra készült, hogy a színészt lakásán fölkeresse, midőn emez dult ábrázattal, magából kikelve rohant be és kétségbeesetten kiáltá:

— Epen most tudtam meg a borzasztó hirt! Tehát igaz?

— És zokogva borult le a halott ágya előtt, fejét a párnára hajtvá.

Sárkány meglepetten nézte ezt a jelenetet.

— Ez az ember vagy ártatlan, vagy még nagyobb színész az életben, mint a festett világban, — gondolá.

Hagyta, hogy a kétségbeesés első krízise elműljék, aztán azal a kijelentéssel, hogy bizonyára ő is óhajta a gyilkos kézrekerítését és az áldozat megbosszulását, vallatás alá fogta.

Gémessy engedelmesen, folyékonyan, minden zavar nélkül felelt a detektív kérdéseire és Sárkány éles tekintete előtt nem sűtötte le szeméit. Elmondta, hogy régóta ismeri Raffay Elzát, az Operában ismerkedett meg vele és nőül akarta venni. De az özvegy — legalább Raffay Elza ennek mondogta magát — mindig halasztotta az egybekelést s ő érezte, hogy valami kínos titok lappang e szerencsétlen nő multjában, ami végtelen szenvedést okozott mindkettőjüknek. Kereken tagadta, villámzó szemekkel tiltakozott az ellen, hogy Elza kalandos életet folytatott volna; senkit nem fogadott ki-vüle, de kereste a mulatozást, a szórakozást, hogy titkos bánatát feledje.

Sárkány, a ki természetesen négy-szemközt hallgatta ki a színművészt, nem szólt semmit arról az ellenmondásról, amíg a Gémessy és a szobaleány vallomásaiban az elhunyt erkölcsi életére vonatkozólag megnyilatkozott, csak gyűjtötte az adatokat. Hirtelen, minden átmenet nélkül ezt a kérdést intézte a baritonistához:

— Az Opera álarcos báljára szóló névtelen meghívó levelet mikor írta?

— Nem értem, — hebegé.

— És kezét forró lomlokára szorítva, kétségbeesetten kiáltá: — Meg kell örülni ebbe a borzalmas históriába! hát névtelen levelet kapott! Ah! a gaz-

ember! odacsalta, hogy annál könnyebben végezhesen vele. Szegény Elza; drága jó feledhetetlen Elzám!

— És szívzaggató zokogásba tört ki. Sárkány mindegyre növekvő meglepetéssel nézte. Ez az ember nem lehetett bűnös. Ez az őszinte fájdalom, ez a magatartás nem volt, nem lehetett színlelt. Emberismerete nem csalhatta meg.

Mindazonáltal a detektívter-mészet felülkerekedett és tudni akarta kétségbevonhatatlan bizonyossággal, vajjon bűnös-e áll-e szemközt vagy sem. Ösztöne, szíve azt sugallta, hogy nem. Hátra maradt ennek logikus, bizonyítékokkal támogatott megállapítása, hogy e hamis nyom eltávolítása után azzal szabadabban kutathasson más irányban.

— Lássuk csak, Gémessy ur, — mondá nyájasan a színész vállára helyezve kezét, — szedje össze magát s feleljen őszintén kérdésemre.

Gémessy fölvetette fejét és könnyben uszó szemekkel nézett a detektívre.

— Mit akar tudni, Sárkány ur, kérdezzen.

— Honnan jön ön ez idő szerint?

— Az Operából.

— Részt vett az álarcos bálban?

Gémessy kétségbeesetten kiáltá:

— Dehogyan vettem részt, hiszen ha ott lettem volna, talán nem történik meg ez a helyrehozhatatlan szerencsétlenség. Epen ma, hogy szünetem volt, kirándulást tettem néhány barátommal. Szegeden voltunk, a hol egy hangversenyen működ-tünk közre és ma este 11 órakor érkezünk meg. Le akartam feküdni — közel járt éjjélhez — mikor hirtelen az az ötletem támadt, hogy elmézek az álarcos bálra. Félely volt, mikor oda érkeztem és ekkor tudtam meg a retentő hirt; rögtön ide siettem.

Ez a vallomás, ami könnyen etlenőrizhető volt, kétségbevonhatatlan alibit szolgáltatott a gyanuba fogott Gémessynek s ugyanakkor furesa világításba helyezte a szobaleány vallomását. Sárkány jól átgondolta mindezt, de nem szólt semmit, magának tartotta benyomásait. Gémessy félénken kérde:

— De ez a névtelen levél... ki írta azt?

— Hiszen épen ezt kellene tudni, — felelte Sárkány — nem gondolja-e, hogy a gyilkos-aki ezt a levelet írta, remélte, hogy azt a látszatot fogja kelteni, mintha ezt a levelet ön írta volna?

Gémessy rémülten nézett a detektívre és hirtelen fölegyenesedve, kimeredt szemekkel hebegé:

— Étre nem is gondoltam... igen, igen, ez lehetséges... édes Istenem, úgy van... mert hiszen szembetűnő...

(Folytatjuk.)

A MINDENHATÓ SZERELEM

IRTA KÁDÁR LEHEL.

VÉGRE egy éjjel kipattant a titok.

A fiut egyszerre meglepte a láz. És a szájára esalta, amit anynyi időn keresztül rejtgetett. — Szerelmes suttogással mondta ki ezt a nevet:

— Iluskám, kicsikém...
Az anyja erre odaszólt a kisebbik fiának:

— Most már értem!
Azt hitte, hogy rájött mindenre. Hogy megértett mindent. — Hogy mért esett össze az ő gyönyörű, okos fia, hogy miért lett szórtalan, melázó, magába vonult. Már hetek óta faggatta, kérdezgette, de az nem felelt soha. Vállat vont. Egyszer aztán megfenyegette:

— Zoltán, vigyázz magadra!
De a fiu nem ijedt meg, mint egykor. Nyugodtan, szinte kihívóan nézett a szeme közé:

— Miért vigyáznék?!
Most, hogy ott feküdt lázasan, keresztül tüzesedve, nem tudta mindjárt megsajnálani. Maga sem tudta miért, de nem szánta.

— Ugy kell neki!
És lefeküdt újra.

Csak másnap ijedt meg egy kicsit. Mert a fiu nem tért magához. Pedig ő nagyon várta, hogy a szemére lobbantsa bizalmatlanságát. Így azonban nem lehetett. De azért nem felejtette el:

— Majd ha jobban lesz!...
Igen ám, de nem lett jobban. Sőt rosszabbul. Annyira, hogy orvosért kellett küldeni.

Mikor az orvos megvizsgálta, még mindig ezt hörögte:

— Iluskám, kicsikém...
Az orvos tudós arccal kopogtatva végig, aztán vállat vont:
— Itt csak a természet segít.
Ettől megijedtek, erre nem számítottak.

Az orvos pedig magyarázott. Érthetetlen, latin szavakat mormolt, belekeverte magyarába, de ők csak ennyit fogtak föl:
— ...a kedélye... az agyveleje... gyulladás.

A tudós öreg elment. De még az ajtóból visszafordult:
— Aztán kiesoda az az Iluska? Egymásra néztek. Az anyja nagy zavarában volt:
— Ha én azt tudnám!...

A beteg álmódott. Szókellve jött le hozzá egy lepkeszárnyú tündér és virágokat szórt az arcába. Az érintésük illatos, édes volt, mint egy tiszta leányesók. És erről az egyről eszébe jutott az az egy:

— Iluskám, kicsikém...
A játszó tündér erre elővett egy aranyzelenecét. Kinyitotta. A szelencéből aztán szines buborékok szállottak felé egyenként és odaütöttek az arcához. Ő pedig utánuk kapkodott és ahogy megértett egyet, az elkezdett duzzadni, nőni, skarlátszín hártájára lilaszinbe fordult, majd elpattant. És ez a pattanás olyan hangot adott, mint valami ezüst harang...

Alighogy megcsendült, rózsaszínű köd csapódott fel és a ködfelhőből odatáncolt eléje egy kicsi leány.

Ilyenkor hördült fel a beteg:
— Iluskám, kicsikém...
A buborékok pedig szálltak, szálltak... És ő megfogta mind... Erre elpattant valamennyi és mindből Huska szállt elő, úgy hogy ezer alakban ezer nevetéssel környékezte körül:

— Zoltán... Zoltán...
Az öreg doktor nap-nap után

elment. De nem mondott semmit. Sem jót, sem rosszat. Csak úgy tiz nap mulva fordult oda az anyához:

— Holnap magához tér!
Felőrült az asszony:
— Jobban lesz?
— Azt nem mondtam!
— Magához?! — Majd megint...

Többet nem szólt. Nem mert. Meg aztán nem szerette a kétségbeesítő jeleneteket. Am az öreg asszony nem engedte elmenni. — Megfogta a karját és visszarántotta:

— Kérem doktor ur beszéljen őszintén! Van remény!
— Nem sok!
— Istenem, de mégis...
— Talán, — nem tudom...

Az asszony sirni kezdett:
— Mindent megtennék... mindent...

Az öreg doktor gondolkodott egy kissé. Mintha maga sem lenne tisztában valamivel. Aztán felvetette a szemét:

— Csakugyan nem ismerik azt az Iluskát?!
— Nem. Nem ismerem...
— Baj... baj... Meg akartam próbálni, hátha...

Az asszony fel volt izgatva. Az arca égett, az agyveleje lüktetett. És felindulásában kitalálta az orvos gondolatait:

— Ugy-e, ez segíthet!... Segíthet!... Ugy-e ide kel hozni a fiamhoz... A Zoltánhoz...

— De ha nem ismerem!

— Megtalálom!
Meg fogom találni!
Ha akármibe kerülne is!

— Jó, próbálja meg!

Erre elment. Mikor estére újra eljött, eléje futott az asszony és nagy megbotránkozással csapta össze a kezét:

— Képzeld doktor ur, házmasterleány!
Az orvos vállat vont:

— Hja, a biológia nem ismer kaszt-kérdést!

— Az asszony erre kitört:

— De én igen!...
Én... én ismerem...
Inkább pusztuljon el a fiam, semhogy az a személy idejőjjön!

Az orvos csitítani kezdte. Ettől még dühösebb lett. Belemarkolt a hajába, mintha kiakarna tépni a fejből egy gondolatot:

— Nem! Nem! Soha!

Az orvos megint csak vállat vont:

— Én nem kényszeríthetem. Különben is csak kísérlet akart lenni...

Az asszony nem aludt az éjjel. Meggyalázottnak érezte magát. Hogy az ő fia egy ilyenbe szeressen... Pfu!... Ez borzasztó!... Szinte látta az előzményeket. Hogy ölelkezik össze az ő karesu,

szép fia azzal a közönséges nővel. És itt elképzelte, hogy milyen lehet. Az arca piros és -husos, paraszos szája van.

Erre megint csak kitört:
— Ezért! Ezért!

Arra gondolt, hogy ezért nevelte fel! Büszkeségben, gögben...

Emlékszik, hogy ragyogott fel a fiu szeme, amikor az apáról beszélt. Az apáról, akik mind gögös nagyurak voltak, akik sohasem feledkeztek meg magukról, akik parancsolni tudtak a szívüknek is, ha kellett. És megemlékezett egy Sárdiról, aki meghalt, mert beleszeretett egy polgárleányba. Meghalt, de a nevét nem adta.

Az asszony gondolata itt elakadt. Hirtelen valami világosság szaladt le rá. És borzadva, görnyedve vette észre az egyezést:
— Ő a második... ő is...

Még nem merde kimondani azt a szót. Még gondolkodott. Sokáig, hosszan... Oraidőig nézett mereven egy pontra, úgy, hogy minden összefolyt a szeme előtt...

Egyszer aztán megrezzen. Mert mintha hallott volna. Odafülett. És a betegszobából tisztán, érthetően átsírt hozzá a lázbeteg szava:

— Iluskám, kicsikém...
Most fölkel. Magasra feszítette ki magát. Az arcára pedig ráült az a büszke nézés, amit még az anyjától tanult. Most már ki merde mondani:

— Ő is... ő is meg fog halni...

Olyan nyugodtan, hidegen mondja, mint ha csak arra adott volna parancsot, hogy a kocsit előálljon...

Reggel behívta a kisebbik fiát:

— Laci, a Zoltán meg fog halni!

A fiu rémülten nézett az anyjára. Valamit keresett az arcán. Valami fájdalmat, valami bánatot. De nem talált rajta semmit, csak azt a kegyetlen szigorúságot, amittől annyira rettegett.

Hirtelenében meg sem tudta érteni, mit mondott, csak bámult, nézett, míg egy pár perc mulva nagy fulladással öntötte el a zokogás.

Az anyja rászólt:
— Ne sirj itt nekem!
Elfordult, nem akarta látni a könnyeket. Inkább nem merde. — Mert lenn a szive egyik kis szögletében sirásra hangolódott valami. És elkezdte rázni, marni, úgy, hogy a szeme sarkán nedvességet érzett. Erre aztán összemarkolta minden erejét és odafordult a zokogó fiához:

— Takarodj el innen!...

Délben csakugyan magához tért a beteg. Zavartan, kelletlenül nézett körül, mint akit tündéralomból költenek fel. Az orvos aggódva vizsgálta az érverését, aztán az asszony felé fordította a szemét, mintha figyelmeztetni akarná.

— Takarodj el innen!...

Am mindegyre gyengült ez a szó. Hiába mondta ki egyszer, hiába ismételtette rohanó gyorsasággal, egyszer csak azon veszi észre magát, hogy öltözködni kezd és aztán bement a betegszobába és halk hangon így szólt:

— Mégis elmegyek, doktor ur!

Nem merde felemelni a fejét, mert félt, hogy valami gunymosolyt fog látni ennek az embernek az arcán. Pedig ott más ült: a hódotat. Hódolat a diadalmas anyaság előtt.

Nem is szólt semmit, de a nézéséből is meg lehetne érteni, hogy mit mondana.

Am az asszony kikerülte a pillantást. Mereven nézett maga elé. Hiába támadt rá a szive, az anyasérzés — nem mozdult. Pedig keresztül-kasul gázpulta a lelkét ez a bizonyosság:

— Meghal... meghal...
Odakötötte a lelkét ehhez az elhatározáshoz:

— Nem, nem... Ide be nem teszi a lábát...

Az orvos most már félre vonta: — Ha nem akarja elveszteni, tegye meg...

— Nem!

A beteg rájuk vetette a szemét. Mintha értene valamit. És szeméit belekapcsolta az anyjába. Hiába akarta elvenni, elkapni az asszonyt, nem tudta. Oda kellett néznie. És lassan, mintha megenyhült volna az arca. Addig-addig, míg egyszer meg nem szólalt. Halksuttogó hangon:

— Nem bánom, hozzák el, de én nem akarom látni...

Maga az orvos ment el. Nemsokára vissza is érkezett. Egyedül.

— Nem engedik!
Az asszony arca eltorzult a dühtől:

— Kell ez? — Kell ez nekünk?

Végigesapódott a lelkén minden büszkesége. Hogy ez a szemétnép elutasította, hogy ezek megalázták. És elkezdte átkozni magában a gyöngeségét, hogy mért is engedett az imént. Ha már elveszti a fiut, legalább ez a keserűség maradt volna el...

Am az orvos kiszólitotta a betegtől:

— Asszonyom, öntől függ minden...

— Tölem?!

— Igen. Menjen el azokhoz az emberekhez személyesen, akkor engedik azt a leányt!

Az asszony indulatba jött:

— Hogy én?! Én? Én alázom meg magam?! Másodszor? Jobban?! Én? Soha! Értse meg: Soha!

Az orvos erre csak ennyit mondott:

— Én megtettem a magamét!
Ezzel bement a beteghez.

Az asszony kívül maradt. És ránehezedett minden, ami fáj. — Szaggató, fájdalmas érzések rohanták meg a büszkeségét és mind többet és többet vettek el belőle. Felizgatott szemeivel már halottnak látta a fiut. És egyszerre csak feltört a lelkéből a sirás:

— Fiam! Édes fiam!

Mégis összeszedte magát. Arra gondolt, hogy mit szólna az orvos, ha... Ijedten tépte keresztül ezt a gondolatot. Nem merde folytatni. Félt. Félt magától, a gyöngeségtől.

— Nem. Nem tehetem!

Am mindegyre gyengült ez a szó. Hiába mondta ki egyszer, hiába ismételtette rohanó gyorsasággal, egyszer csak azon veszi észre magát, hogy öltözködni kezd és aztán bement a betegszobába és halk hangon így szólt:

— Mégis elmegyek, doktor ur!

Nem merde felemelni a fejét, mert félt, hogy valami gunymosolyt fog látni ennek az embernek az arcán. Pedig ott más ült: a hódotat. Hódolat a diadalmas anyaság előtt.

A Z egyszerű ként a Tátra mert mind a más és más tája Vág nyugatra, letre, a Tarca és hűségtelen rád — pedig észre földre folydogál.

Talán azért is időben a Tátra si bástyás városi tükus históriák, a világgözepe.

nak olyan nagy légiумаik szoktak nőkel a kapesz diésekedhetnek.

városok hát élt kal. Annyi kalam történeteket hogy a nótáris deákjai éjjel-nappal a kalamussal és protokollumokat sze, hogy egyike két ember is áll.

Mert a cipzser mindent papírra tartották, hogy in aitis, non est mi nincs az aktá irva, az nincs is.

Ezek a Szak mazott konzerv sok — ha val akadt — nem s tak, hanem oly tek a dolguk vé eppen jónak lá is aztán véle beleirták nevük láju Maleficus.

Iglónak legs volt abban az Holtschauer Ka keteszemű, jovjsky Rozina.

A Szepesség több olyan r az iglói két együtt voltak nem mindig öket látni — a két leány. korömfeke vad a szöke h.

Lágymozgás násu árnyékos volt. Rozina.

A teste az ösfüves, tarinának h arca, nagy k metszett halva fehér fogsora külsőben, a tól távoleso voltak. Katar tett — a ne rajzolt az a leány volt. A szentimentalis arisztokratika kegyetlen k ember eszbe szépségek k a régiek azt sak, hogy ki egyszer a jár, mint a vándor.

És a két lan pajtás templomban Donát prédikációs empius tisztelt kurtább leve prédikálás k mozdult a olyanok volt ha táncolt.

És a két lan pajtás templomban Donát prédikációs empius tisztelt kurtább leve prédikálás k mozdult a olyanok volt ha táncolt.

És a két lan pajtás templomban Donát prédikációs empius tisztelt kurtább leve prédikálás k mozdult a olyanok volt ha táncolt.

És a két lan pajtás templomban Donát prédikációs empius tisztelt kurtább leve prédikálás k mozdult a olyanok volt ha táncolt.

És a két lan pajtás templomban Donát prédikációs empius tisztelt kurtább leve prédikálás k mozdult a olyanok volt ha táncolt.

És a két lan pajtás templomban Donát prédikációs empius tisztelt kurtább leve prédikálás k mozdult a olyanok volt ha táncolt.

HIRDESSZEN

a Szabadság Heti Mellékletében!

A FEHER HAJU MENYECSCSKE

IRTA: SOMLAI KÁROLY.

A Z egyszeri löcsei saruvarga-ként a Táttra a világ közepe, mert mind a négy vize a világ más és más tája felé folyik. A Vág nyugatra, a Hernád keletre, a Tarca délre, a pártos és hűségtelen folyó — a Poprád — pedig északra, a lengyel földre folydogál.

Talán azért is történtek egy időben a Táttra alatt, a szeptemberi bástyás városokban fanasztikus történelmiak, mert a Táttra a világközepe. A centrumoknak olyan hagyományos privilegiáriumok szoktak lenni, amikkel a képesített részek nem dicsekedhetnek. A kis kulcsos városok hát éltek az előjogokkal. Annyi kalandos, legendás történeteket produkáltak, hogy a nótáriusok és ezek íródeákjai éjjel-nappal dolgoztak a kalamussal és olyan vastag protokollumokat írogattak össze, hogy egyiket-másikat most két ember is alig bírja emelni. Mert a cípszerek nótáriusai mindent papírra vetettek. Azt tartották, hogy quod non est in aitis, non est in mundo: a mi nincs az aktasomóban megírva, az nincs is a világon.

Ezek a Szakszóniából származott konzervatív patriciusok — ha valamelyes ügyük akadt — nem sokat teketóriáztak, hanem olyan pontot tettek a dolguk végére, a milyent éppen jónak láttak. Törődtek is aztán véle, ha történetesen beleírták nevüket a feketetáblájú Maleficbuchba?

Iglónak legszebb két szüze volt abban az időben, a szőke Holtschauer Katarina és a fekete szemű, hollóhajú Macejovszky Rozina.

A Szepességben nem volt több olyan rózsabimbó, mint az iglói két hajadon. Ha együtt voltak — pedig majdnem mindig kettesben lehetett őket látni — olyan képet adott a két leány, mint amikor a korömfekete éjszakából kiolvad a szőke hajnal.

Lágymozgású, villódzó arcvonású arnyékos szemű leány volt Rozina.

A teste kívánatos volt, mint az ösfüves, gőzölgő mező. A Katarinának hasszukásan elegáns arca, nagy kék szeme, művészien metszett halványpiros szája és hófehér fogsora volt. De nemesak külsőben, a lelkükben is egymástól távoleső, különböző lények voltak. Katarinának — ha nevetett — a nevetés buja vonalakat rajzolt az arcára. Ő könnyüelkű leány volt. A Rozina távolbanező, szentimentális kedély volt, az arisztokratikus komolysága Sineár kegyetlen királynéit juttata az ember eszébe. Azok közé a szőke szépségek közé tartozott, akikről a régiek azt hitték, hogy bűbájosak, hogy veszedelmesek; hogy a ki egyszer a szemükbe nézett, úgy jár, mint a rengetekben eltévedt vándor.

És a két leány mégis elválhatatlan pártás volt. Együtt jártak a templomban tiszteletes Prokopiusz Donát prédikációit hallgatni. Mulatságos emberke volt a Prokopiusz tiszteletes; jobblába szárban kurtább lévén a ballábjánál: ha prédikálás közben véletlenül megmozdult a góthikus szőszéken, olyanok voltak a mozdulásai, mint ha táncolt volna. Rá is kenték a

hívói, hogy hopszos pap, hogy táncos tiszteletes... És együtt járt a két leány estvekor az erkélyszo-

asszony ezenkívül tudós vala a Bartolomeuszvaj készítésében is. Ha egy leány ilyen vajjal süttött

ha nem tévesztő iglói patriciusok, amilyenért jecéként négy-négy lengyel garast kellett fizetni az igazságtérkü Telesz Paule vendégfogadójában:

Az ötvöse-h gyamastere, Wallen Tóbiás, köszöntötte poharát elsőnek a párra mondván:

— Éltesse, boldogítsa és szerencséltesse Isten kegyelmeket minden dolgukban. Minek-okáért jámbor szándékában, sirigtartó hév szerelmükben sose gátolódjanak.

Aztán kiűritette egyivásra a háromcés önkupát Tóbiás mester. El is vesztette ő kelme a lakodalmon a csotnkeretű pápaszemét. Sebaj.

Katarinát is meghívták az esküvőre vendégnek. Ő azonban azt üzenté, hogy nem jöhet, mert a foga fáj. Fájjt is. A padlásabalkból nézte, mikor hozták vissza pántlikás szánón a templomból a menyasszonyt.

— Halt, es wird dir Leid wehren! Mefizeted te ezt a komédiát, Rozin — gondolta Katarina és leült a rokkája mellé.

Ezen a farsangon nagy céhlakozást ültek az iglói mézeskalácsosok. Volt is kelendője itt a Bruderbiernek. A lakodáson Katarina is megjelent.

Igló és a többi szepesi város ekkor még a lengyel király zálogos területe volt. A tizenhárom város vajvodája ebben az időben herceg Lubomiszky Tivadar volt. Ő hercegségét felelté szerető embernek ismerték a cípszere leányok és menyecskek. Amikor csak tehetett, egyetlen alkalmat sem mulasztott el, hogy a szepesi virágszállakon ne hízalja a szeméit. A mézeskalácsosok lakozására is eljött Lublóról. A sok menyecske és leány között leginkább a szőke Holtschauer Katinka tetszett meg neki. Véle táncolt egész éjjel. És a leány is kedvesnek találta az udvarlásban és széptevésben pallérozott nagy uraságot.

Hajnatra nagy hó esett. Mikor Holtschauer Márton hitvesével és Katarina leányával hajnal tájon haza akart menni, hiába kereste a leányt.

— Sose keress ötlet jámbor felebarátom, — mondta neki egy lengyel hajdu, — a kegyelmes vajvoda elvitte szánón Ublóvra. A lublói várba vitte ötlet.

— Liebelaura vitte? Az én lányomat? Herab von der Wand mit dem Schwert! — kiabált Merten mester és mérgében, szegyenében hanyatt esett a padlón.

— Ne tüzelj öreg! Ha megtudja a kegyelmes ur, hogy szidod, krisztgésese lecsapatja ostoba bukását a nyakadról. Amelyiken elvittél a lányodat, azon az uton vissza is hozzák ma vagy holnap. — Geld verloren, nichts verloren. Ehre verloren, alles verloren, — sopánkodott Holtschuerné asszony is.

A krakói palatinussal és generállal, a szepesi kapitány és hercegségével azonban nem igen lehetett ám egy tálból eseresznyi. Gavallér ember volt ő kegyelmesége, aki — ha véletlenül pénze volt, — urasan fizetett mindenért. Lám, mikor hetedik napon visszahozta Katarinát Iglóra: bezzeg

(Folyt. a 12. oldalon.)

bás, emeletes kis patricius házikók előtt bólogató, álmodó hársfák alá sétálni, beszélgetni.

Persze, jó volna tudni, hogy miről és kirel beszélgettek. A Munter Thineszről beszélgettek.

Legdaliásabb legény volt akkor Iglón, a Thinesz, a Tóni; a nagy-pénzü Munter Jurkó szücsmester egyetlen fia. Okos legény volt a Thinesz, mert négy évig Krakóban volt burzásdiák. A leányok hát a Munter Thineszről feesegtek. Azt a nagy titkukat még se árulták el egymásnak, hogy szeretik, hogy szerelmesek a legénybe. Mind a kettő szerelmes volt a Thineszbe.

Bizonyos Pulwermacher Dorotea nevű boszorkány lakott akkor Iglón. Hatalmas boszorkány volt a fogahullott, vén perszóna. Az iglói krónika föl is jegyzi róla, hogy: mit Zaubereien und teufflichen Kunsten über vielen Leuten hat geschadet. A viskója mestertengerendáján egy emberkoponyát tartogatott. Ha a koponyát vízbe dugta, eső lett; ha kihúzta a vízből szép idő lett. A földből tejet is tudott elővarázsolni és azt írja a hiteles szavú krónika, hogy im ez a boszorkányos tej csak olyan fehér és nádmézizű tej volt, mint a frissen fejt juhtej. Dorotea

kalácsot és megkínált vele egy legényt: holtbizonyos, hogy a kalácsos legény szerelmes lett a kalácskínáló leányba.

Ennél a hatalmas boszorkánynál volt egy éjszakán a Holtschauer Katarina és egy arany talért adott neki a legénybolondító Bartolomeuszvajért. Katarina meg is süttötte ujhod estéjén a kalácsot; meg is kínálta vele Thineszt és a legény vastag karéjokat nyelgetett a kalácsból.

Már most csak azt kéne tudni, hogy az égéni való vén szipirtó valóban a bűbajos vajból adott-e Katarinának, avagy becsapta ötlet? Mert nem lehetetlen, hogy már akkor is hamisították a vaját. Elég az, hogy a Thinesz ahelyett, hogy a szőke Holtschauer-leányba bolondult volna, a betyár impozitor a hollólabu Macejovszky Rozinát kérte feleségül. Tehát a Rozina vagy paktált, vagy értékesebb valamivel vette meg a legény hajlamosságát... Bajos dolog a leányok fufangján eligazodni.

A farsangon meg is tartották a lakodalmat, amelyen egyfolytában három éjjel, három nap csupa olyan olajszinű tolesvai bort ittak az istenes józanságot szem elől so-

OLVASÓINK ÍRÁSAI

ELŐ HALOTT.

En nekem úgy rémlik,
Oly mindegy az élet.
Körütem kihalt tán
Az egész természet.

Egem ki nem derül,
Ha jó a kikelet,
Egem be nem borul,
Ha látom a telet.

Mint őszi alkonyon
A félhomályu köd,
Fásult egykedvűség
Mereng szívem fölött!

Ellenség, jóbarát:
Végeztem veletek,
Senkit sem gyűlölök,
Senkit sem szeretek.

Nincs semmi örömem,
Nincs semmi bánatom,
Érzelmim, vágyaim
Mind, mind elaltatom.

Öhajításim közül
Ébren csak egy marad:
Aludjam én... minél
Előbb... a föld alatt.

G. Nagyné,

2150 W. 44. Str., Cleveland, O.

AZ USZODÁBAN.

A kötélén kívül egy zöld fürdő-
ruhás nő feküdt a vizen mozdul-
atlanul. A szemei lecsukva; sap-
kája rózsaszínű árnyat vetve ar-
cára. Megelégedetten, csendesen
feküdt.

Közélemben egy ember feje buk-
kant fel. Majd egymásba ütköz-
tek.

— Bocsánat, — szólt a férfi,
— az ön ruhája egyszínű a viz-
zel, nem vettem önt észre.

— Semmi, — mondá a nő mo-
solyogva.

— Mindenki megyen már, le-
ment a nap s a nép fél a hűvös
levegőtől, én ezt az időt szeretem
legjobban, az ember legalább egy
félórát nyugodtan lehet, — mon-
dá a férfi az asszonyt jobban
szemügyre véve.

Gyönyörű vállalai voltak. — Egy-
más mellett usztak egy pár per-
cig szóltanul.

— Ön úgy látszik, nem ilyen
kis helyen tanult meg uszni, —
mondá a férfi.

Az asszony mosolygott:
— Californiában és ön?
— Én Ausztráliában tengerész
voltam.

Mosolyogtak egy pár kezdő
ügyetlenségén.

Ahogy a fürdőben köröskörül
usztak, úgy néztek ki, mint hol-
mi kis aranyhalak egy üveg tar-
tályban.

— Milyen jó lenne, ha ez a
tenger lenne s eluszhatnánk a
végtelenségbe, messze, ahol az ég
és a víz találkoznak, vajjon mit
találnánk ott? — kérde a nő ál-
modozva.

— És én követném önt a mesz-
sze végtelenségbe — mondá a
férfi ihlettel.

Hirtelen cseppet vágta el be-
szelgetésüket. Szóltanul indultak
ki a vízből. Némán nézve egy-
más szemébe, bucsuztak el egy-
mástól, ment ki-ki a kabinjába.

Egy kis kövér emberke az iz-
zadságot törülve homlokáról, tar-
tott egy kis leányt és fiút a ke-
züknél. A kis tíz éves szeplős fiu
vette először észre s kiáltotta:

— Apa, itt jön anya!
Az asszony jött ki fáradtan,
elégedetlen mosollyal, gyönyörű
elegáns ruhájában, a nedves ha-
ját igazítva.

A kis leány mondá kiáltva:
— Mama, mindenütt kerestelek
s nem látalak az uszók között.
— Éhes vagyok, — kiált a fiu

— siessünk, én éhes vagyok!

Az asszony körülnézett, valakit
keresve, hirtelen megpillantotta
uszótársát, ki egy fának dőlve,
nagyon közönségesen nézett ki
pepita ruhájában s vörös nyak-
kendőjével.

— Nézz csak oda — kiált a fiu
a kis leánynak — nézz, ki áll ott
fának dőlve s bennünket bámul-
va — Tom, az új janiterünk!

Angolból fordította:

Herskovitzné Gruber Szerén.

A RILESZTÉTES KÖSZÖNTŐJÉ.

Házügynök a házat veszi,
Házügynök a házat adja.
A házügynököt mindenki
Nagy gaudiummal fogadja.

Aki látja, táncra perdül
S házat, lotot rendel nála.
A bank a künnlevőséget
Ő általa kollekálja.

Rilesztétes vagyok kérem,
Nem olyan ember, mint mások.
Mindenkinek 'csés jóreggelt
S szives rilesztét kívánok!
Horn József, New York, N. Y.

5000 five thousand (fájv tau-
zend)

100.000 one hundred thousand
(van hundred tauzend)

1,000.000 one million (van miljen).

A 100, az 1000 és a millió szá-
mok előtt némelykor az "a", né-
melykor "one" használandó. Ha
meghatározott számot fejezünk ki,
akkor one használandó. Az 1908

— one thousand nine hundred and
eight, — de ha általánosságban fe-
jezzük ki azokat a számokat, az
one helyett a használandó: a
thousand people went to the pic-
nic (e tauzend pipl vent tu di
piknik) ezeken mentek a kirándu-
lásra.

A magyarban azt mondjuk: öt
esztendő — három alma — tíz láb
és négy hüvelyk — azaz a főne-
vek mindig az egyes számban ma-
radnak, az angolban a szám után
a főnév a többes számba helyezen-
dő és így a fentebbi példák an-
golul így hangzanak: five years
(fájv jirsz); three aples (trí
éplsz); ten feet and four inches
(ten fit end főr incesz).

A határozatlan számnév — né-
hány, egynéhány — az angolban
some (szam) által fejeztetik ki.

Az idő — az óra ideje így fe-
jeztetik ki:

— tíz óra, ten o'clock (ten oklak);
tíz perc tíz után, ten minutes after
ten (ten minetsz efr ten);

tíz óra 15 perc, quarter past ten
(kvóder peszt ten);

tíz óra 45 perc, quarter to eleven
(kvóder tu ileven);

két óra 50 perc, ten minutes to
three (ten minetsz tu trí).

A szörend, p. o. "négy és fél
óra" az angolban: four hours and
a half (főr aursz end e hef), azaz
négy óra és egy fél; egy negyed
óra óta várok — helyes angol for-
mája: I have been waiting here
fifteen minutes (áj hev bin véting
fifteen minetsz).

Angol iskola

Ha önállóan áll — mintha fő-
név volna — akkoron így ragoz-
tatik:

mine (májn) enyém,
thine (dáj) tied,
his, hers, its (hisz, horsz, itsz)

övé,
ours (aursz) miénk,
yours (jürsz) tietek,
theirs (dersz) övék.

Ha a birtokos névmás egy fő-
névnél többre vonatkozik, p. o. ha
magyarul azt mondjuk: pipám,
lovam, feleségem és pénzem, az
angolban csak egyszer mondjuk a
"máj"-t, a névmást; t. i. my pipe
(pájp), horse (harz), wife (vájf)
and (end) money (mani); azaz a
my nem jön minden szó elébe.

A vonatkozó névmások: 1. who
(hú); 2. which (vics); that (dat)
és what (vat).

A who (hú) személyekről szól,
which és a what esakis tárgyak-
ról, a that személyekről és tár-
gyakról szólhat.

who (hú) ki; mi, kik, mely,
theirs (dersz) övék.

a mi,
what (vat) a mi, mely,
that (dat) a ki, a mely, a mi.

A who és a which a ragozásban
megváltoznak, a what és a that
nem változnak a ragozásban.

Who (hú) mi, ki, mely, kik,
whose (húz) vagy: of whom (av
húm) kié, kiké,
to whom (tu húm) kinek, kik-
nek,

whom (húm) kit, kiket,
which (vics) mely, melyek,
of which, whose (av vics, húz)

melyé, melyeké,
to which (tu vics) melyet, me-
lyeket.

A who és a what névmások ever
és soever (ever, soever) szavak-

kal kapcsolattván, így hangzanak:
whoever (hüever) bárki,

whatever (vatever) bármi,
whichever (vicszever) bárki,
bármi,

whichever (vicszóever) bárki,
whatsoever (vatszóever) bármit.

A kérdő névmások: who (hú)
ki? which (vics) mi? melyik? what
(vat) mi?

A who személyekről, a which
személyek és tárgyakról, a what
csak tárgyakról kérdez.

Határozó névmások — miket
azonban az angol nyelv nem is-
mer — összetételek által alkottat-
nak, p. o. az a ki, az a mi, he
who, he that, stb.; azok, a kik,
those who.

A határozatlan névmások leg-
ösmertebbjei ezek: some (szam);
néhány, bizonyos; other (ader),
más; any (eni) bármennyi; one
(van) "egy", valaki; all (al)
egész, mind; such (szacs) ilyen,
olyan; none (nan) senki, senki-
sem; few (fju) néhány, kevés;
certain (szört'n) bizonyos stb.,
stb.

Általános megjegyzések a név-
másokról: A személyes "it" gyak-
ran használtatik mint határozat-
lan névmás, it rains (it-rénsz)
esik; it is time to go (it is tájm
tu gó), ideje, hogy menjünk.

A "one" (van) mint határozat-
lan névmás nem "egy" jelent,
hanem valami általánosságot, one
working around the furnace (van
vorking eraund di farnesz) valaki,
ki a kemencénél dolgozik.

Számnevek.

0 zero, naught (ziró, nat)

1 one (van)

2 two (tú)

3 three (tri)

4 four (fór)

5 five (fájv)

6 six (sziksiz)

7 seven (szevn)

8 eight (éjt)

9 nine (nájn)

10 ten (ten)

11 eleven (ilevn)

12 twelve (tvelv)

13 thirteen (törtin)

14 fourteen (förtin)

15 fifteen (fifin)

16 sixteen (sziksztin)

17 seventeen (szevntin)

18 eighteen (éjtin)

19 nineteen (nájntin)

20 twenty (tventi)

21 twentyone (tventivan)

22 twentytwo (tventitú)

23 twentythree (tventitri)

30 thirty (törti)

40 forty (förti)

50 fifty (fifti)

60 sixty (szikszi)

70 seventy (szevnti)

80 eighty (éjti)

90 ninety (nájnti)

100 one hundred (van hundred)

102 one hundred and two (van
hundred end tú)

103 one hundred and three (van
hundred end trí)

1000 one thousand (van tauzend)

1492 one thousand four hundred
and ninety two (van tauzend főr
hundred end nájnti tú).

Most egyszerűen
hogy azok a körbe-
metik el az ő be-
ott pihen gyermek
mikor még azt hi-
teljesülése boldo-
még mint egy el-
begett előtte a
egyszer atyja feje-
ló vadat üldözhet
most már, ha az a
ami a kívánságát
órát kérne azon
soha többé vissza-
Java korban vo-
ni, élte tavaszán
hogy ha jön is a
az ősz, aztán a t-
fagy — a hideg.
Ifjuságának v-
már nem nézett
előre, de visszaz-
Nem hagyta ny-
lat, hogy eltelt a
dekképen hossz-
nincs joga többé

Talán mindez
ha folytatja elő-
vékeny életét, a
zatosság nem
maskodni lelké-
gondolatokat, de
majdnem kizáró-
lalta el, s szerel-
hagyott neki, ez
töprengésre. É-
tott, hogy a 12
nem volt nap, ha
ne üldözne.

Igy mult el a
jött reá a meg-
öregege, így es-
ie.

A most terve-
kább egy utolsó
vagy volt a ma-
nem mint azelőtt
egy, az élet tul-
gától éretődő fo-

Azért várt, ő
ő be nem vállot
mélkedett oly lá-
ért rendezte a
járását éppen ma-

A püspök

Talán száz es-
ték Egerben l-
lenését. A rossz-
zal esitották: "t-
téged is, mint"
Ezt a Püspök
neveltette. Vala-
tak volt hátra-
Rendkívüli sz-
ségéért csak a
e gonzágai he-
kersztlevele J-
Püspöki név p-
től ragadt reá-
lidségét a fiua-
fogása és tud-
közletették m-
jobb tanuló az-
a püspök beur-
egyház oszlop-
sát s oly nagy-
gét és éret g-
alig betöltött
szor a legkom-
megkérdezte v-

Asszonyok-Lányok

Két arany hajsza.

IRTA CZÓBEL MINKA.

(19.)

Most egyszerre tudta a lovag, hogy azok a korhadt gerendák temetik el az ő boldogságát, mert ott pihen gyermekora, ifjúsága, mikor még azt hitte, hogy vágyai teljesülése boldogíthatja, mikor még mint egy elérhetlen álom lebegett előtte a kivánság: csak egyszer atyja fegyverével az iramló vadat üldözhetni. Azt is tudta most már, ha az angyal megkérdi: mi a kivánsága? hogy csak egy órát kérne azon időből, mely mar soha többé vissza nem jöhet.

Java korban volt, lehet mondani, élte tavaszán, de már tudta, hogy ha jön is a nyár, azt követi az ősz, aztán a tél — a hó — a fagy — a hideg. Ifjúságának vége volt, mert már nem nézett reményteljesen előre, de visszavágyott a multba. Nem hagyta nyugodni a gondolat, hogy eltelt a 12 év, ha ajándékképpen hosszabbítást is kap, nincs joga többhöz.

Talán mindez eszébe sem jut, ha folytatja előbbi kalandos, tevékeny életét, a mozgás, a változatosság nem hagyják elhatalmasodni lelkében a felesleges gondolatokat, de karácsony óta majdnem kizárólag szerelme foglalta el, s szerelme sok üres időt hagyott neki, ezalatt rászokott a töprengésre. Egyszer eszébe jutott, hogy a 12 év letelt, azóta nem volt nap, hogy ez a gondolat ne üldözne.

Igy mult el az ő ifjúsága, így jött reá a megismerés és a tudás öregsége, így csökkent önbizalma is.

A most tervezett kaland is inkább egy utolsó próba, egy végső vágy volt a multat felébreszteni, nem mint azelőtt, benső ösztön, s egy, az élet tulságából eredő, magától éretődő foglalkozás.

Azért várt ő tőle segítséget, az ő be nem vallott bajára, azért remélték oly lázasan benne s azért rendezte a rég tervezett bucsu járást éppen mostanra.

XVIII.

A püspök palotája.

Talán száz esztendeig is beszéltek Egerben Dobos lovag megjelenését. A rossz gyermeket is azzal csitították: "Jön Dobos, elvisz téged is, mint Püspöki Alajost!" Ezt a Püspöki Alajost a főpap neveltette. Valamely távoli rokonának volt hátrahagyott árvája. — Rendkívüli szépségéért és szelidségéért csak Alajosnak nevezték, s gonzágai herceg emlékére, bár keresztlevele Jánosra szólott, a Püspöki név pedig nevelő atyjától ragadt reá. Szépségét és szelidségét a fiúnak csak világos fel-fogása és tudományos hajlamai közelítették meg. Ő volt a legjobb tanuló az egész kolostorban, s a püspök benne látta utódját, az egyház oszlopát, szellemi harcát s oly nagyra becsülte tehetségét és éret gondolkodását, hogy alig betöltött 15 éve dacára, sokszor a legkomolyabb dolgokban megkérdezte véleményét s egész

fogas theologicus kérdéseket megvitattott vele.

Alajos ragaszkodott atyai jölte-vőjéhez, s hálából-e iránta vagy ájtatos hajlamaitól vezetve, a papi pályának szentelte életét. Különben másról szó sem lehetett, a gyermek már hat éves kora óta mindig hallotta: majd ha felszentelnek, ha plébános lesz. Néha ugy is mondták: majd ha a püspöki süveget viseled. El sem tudta magát másképen képzelni, mint Isten szolgájának, s ha a gondviselés ugy akarja — nevelőatyja utódjának. S most ez a fiú ekünt Egerből, mintha sohase látták volna és csak suttogva mondta egyik-másik ember: hogy Dobos seregével ment ki a város kapuján.

Mert mikor Dobos embereivel a püspöki palotát megszállta, az őrizet, a cselédség mind szétfutott, mintegy magától nyílt meg a lovag előtt minden ajtó. Nem gátolta senki a temérdek kincsekből azt összeszedni, mire éppen kedve volt. A zarakra rágtette kezét s felpattant minden lakat vagy ajtókilincs, mert holdvilágon szedett ürömfű és büröklevél volt a tenyerébe bevarrva, ettől megnyílt mindenféle kulcsos zár.

Soha még ilyen gazdag zsákmányt nem csináltak. Voltak ott smaragdos kerészek, rubintos kelyhek, de legjobban tetszett Dobosnak egy malachit virágváza: zöld, mint a májusi fű, selymesfényű, mint a sáslevel. Ezt különös gonddal göngyöltte be s Ivánnak adta át megőrzés végett. Végig mentek nagy, üres csilláros termeken, faragott fával borított, kisebb szobákon, végnélküli folyosókon.

Ezeknek a földje fehér és fekete kőköcskékkel volt borítva, melyek mindig kisebbeknek látszóttak, míg végre a folyosó tulsó oldalán már csak mint fehér és fekete csikok tüntek fel.

Ismét termek jöttek, ezeknek a falai gyönyörű színes szőnyegekkel voltak bevonva. Piros ruhás, koronás kisasszonyok voltak a szőnyegbe szőve, lábuk előtt egyszerűak és oroszlánok térdeltek. Más szőnyegek lovas embereket zászlókkal, fegyverekkel láttattak, de legszebb volt az, mely zöld fű közepén szökőkutat ábrázolt, s a kut körül virágkoszorú angyalkák táncoltak. A szőnyeges termen, tul egy kis kápolnaszerű helyiségbe léptek. Sötét volt itt minden, sötétpiros bársonytérdeplők és karosszékek, sötét fadaragványok a falon, a székeken, a plafondon. A barnapiros homályból sárgásan világított ki a megfeszített Megváltó elefántesont alakja. Ez volt a püspök szobája, de ez is üres, elhagyott, mint minden. Innen is tovább mentek.

Nem győzték a sok ajtót nyitni. Némelyik csak meszelt falu, üres kis szobába vezetett, melynek falán fekete feszület sötétlett s egész butorzata egy fenyőfa-asztal s egy pokróccal leborított padból állott.

De akár pompás díszterem, akár börtönszerű zárkába nyitottak,

üres volt minden, minden. Seholy lélek se. Elhagyatottságban kongtak Dobos és seregének lépteit, a nagy üres termeken, folyosókon végig.

A lovag, ki haragra volt elkészülve, ingerülten mondta: A nyomorultak! gyáván itthagyták urukat, prédára engedték a palotát, pedig van fegyverük és van itt tányérnyaló is elég a konyha körül, de nincs ember, ki megvédje az agg püspököt és kincseit.

Újból benyitott egy a folyosóra nyíló ajtóba. Kis fehér szoba volt ez is, üres és egyszerű, de bódító virágillat ömlött ki belőle, mert bár a szobának sem volt más butorzata, mint egy gyalult faasztal s egy leterített lóca, de egyik falán oltár emelkedett, az oltár felett lebegett a Boldogságos Szűz képe.

Mintha csak élne a fából faragott szobor, ugy mosolygott a halványrózsaszín arc, ugy ömlött le róla a kék és piros köpeny. Karjaiban a gyermek Jézus arany dícsfényben sugározva, kis kezait nyújtotta a néző felé.

Az egész oltár telesden-teli volt rakva fehér liliumokkal, még két oldalt a falon is csupa fehér lilium.

Fehér lilium a Boldogságos Szűz feje felett, mint egy fehér selyemsátor, fehér lilium lábainál, fehér lilium az oltár lépcsőin, az ablakpárkányon s egy magasankarcsu lilium az asztalon is, egy kökörsóban.

Dobos mámoros lett a világlattól s azt gondolta, bódult feje álomlásra készíti, midőn az asztal mellől egy csodaszép ifju lépett elő.

Az ifju barna kámszát viselt, mint a barátok szoktak. Erős, szép nyakka fehérén világított ki a durva darócból.

Dobos egy pillanatnyi esodálkozás után megkérdezte: Ki vagy? Miért nem futottál meg te is, mint a többi? Nem félsz itt maradni?" A fiu szeliden felelt, bár nyakán és homlokán haragosan dagadtak ki az erek: Miért félnék? hiszen bárhol az Isten kezében vagyok. Szűz anyám oltalma sehol se hagy el.

Dobos nem ügyelve tovább reá, mondta Ivánnak: Old le a Szűz Mária nyakáról azt a gyöngysort, már régen vágyódtam ilyen szép gyöngyökre.

De abban a perében, mikor Iván engedelmessé akart s az oltár felé ment, az ifju elébe állott, lekapta az oltárról a nehéz ezüst gyertyatartót, mint egy buzogányt feje felett csavarta s váratlanul, harsány és parancsoló hangon kiáltotta: Vissza, rablógylkos! Halál fia, ki a Szűz Anyához merészkedik nyulni!

Mint valami haragos arkangyal, még egy lépést tett előre, szemé villámlott, ökölbeszorított keze magasra emelte a súlyos gyertyatartót.

Dobos két embere rárontott a fiura s menten leütik, ha Dobos közbe nem lép: Nem szégyelitek magatokat? tizenkét férfi egy gyerek ellen! Igaza van, ha védi

oltárát. De gyerek, hogy illik e bátor szived ebbe a barátkámszába?

A fiu mintha nem is Dobosnak felelt volna, csak ugy magának mondta: Mintha ahhoz nem kellene bátorság, ezt a kámszát viselni? vagy talán azt hiszed, hogy te keményebb harcokat vívsz emberi ellenséggel, mint én itt a Sátán inceselkedéseivel?

Egyszerre csak a fiu szemé még szenvedélyesebb tűzben világított s rémülten sikoltotta: Most tudom, most megismertelek, te vagy a Sátán maga. Hiszen tavasz óta csábítasz és nem hagysz békét, tavasz óta nincs egy nyugodt pillanatom. Mindig fülembé a szavad: hogy milyen szép az élet, mennyi a gyönyörűség! Hogy itt duzzad karomban napról-napra a hiábavaló erő, hogy elfonnyad, elvész, itt e kámsza alatt, hogy lóra, haragra teremtettem. Szép is vagy, hogy annál jobban megcsaljad. De hiába minden fondorkodásod. Itt az én jószágos Szűz Anyám, ő megoltalmaz, megvéd, az ő liliumai összetörik a te fegyvereidet! Azt is tudom, mivel tartozom atyai jöltevének, a püspöknek. Ha más nem tart vissza, az ő jószág elég támasz nekem inceselkedéid ellen. Tudom, hogy vérig sérténem jószágos szíved, ha elhagynám ötöt és a szent egyházat.

A fiu letette most a gyertyatartót, vékony erős ujjait az oltár melletti szentelt víztartó medencébe mártotta s Dobos felé szórta a szentelt vizet: Apage Satanas! mondta komoly hittel és bizalommal.

Dobos mindig növekedő gyönyörűséggel nézte a fiut, ki szavai alatt nőni látszott.

Mikor Alajos ujjairól harmatcseppeként hullott le a szentelt víz a lovag meghajlott, aztán gyöngéd szeretettel, majdnem meghatottan nézett a gyerekre: "És mégis velem fogsz jönni, velem, vagy mással, de itt nem maradsz. Szűk ez a fal a te szemed villámlását befogadni, kigyul tőle ajtó, ablak, elperzselődik tőle a lilium.

Nem csábítalak, nem is hivlak, csak mondom, hogy inkább velem gyere, mint mással. Az én házamban legalább rend és tisztaság van, ott nem kallódsz el, mint másutt és itt már ugy sines maradásod, nem ér itt már a karácsony téged."

Alajos meglepetve látta, hogy a lovag ne mived me ga szentelt víztől, sőt még meghajlik előtte. Roppant levertség harapódzott a fiu szívébe. Tehát nem a Sátán! Talán igazat is mond!

Komoly, tapasztalt férfinak látszik. "Nem, nem Szűz Anyám, oltalmaz, ne hagyj el!"

Mintegy ájultan borult az oltár lépcsőjére, heves, majdnem önkivületi imában.

Dobos visszahúzódott seregével, hogy ne zavarja a fiu ájtatosságát. Kopogó léptekkel mentek fel a második emeletre.

(Folytatjuk.)

REJTVÉNYEK.

1. BETŰREJTVÉNY.

Beküldte: Liza Sándor, Johnstown, Pa.

ság, ság, ság
ság, ság, ság
ság, ság, ság

2. SZÁMTANI REJTVÉNY.

Beküldte: Szakál Gábor, Kearsarge, Mich.

Egy meleg nyári napon 20-an utaztak együtt. Az utasoknak nagyon melegük volt, betértek egy "candy storeba" és ott egy nagy üveg "pop"-ot vettek husz centért. A férfiak fizettek 3 centet fejenként, az asszonyok páronként 3 centet, a leányok páronként 1-1 centet. Hány férfi, hány asszony és hány lány volt a társaságban?

3. TRÉFÁS KÉRDÉS.

Beküldte: Máté István, Portsmouth, O.

Melyik hal a legkisebb a tóban?

A megfejtők között három érdekes könyvet sorolunk ki.

A megfejtések augusztus hó 14-ig küldendők be a Szabadság heti mellékletének szerkesztőségébe. — Aki legalább egy rejtvényt helyesen fejt meg, részt vesz a rejtvény-pályázaton.

Ha olvasóink saját maguk készítenek ilyen rejtvényeket, szívesen látjuk, ha jók.

A megfejtéseket kérjük lehetőleg levelezőlapon és mindig a Szabadság Melléklet Rejtvény-pályázatához címezve beküldeni. Kérjük olvasóinkat, hogy ezze kapcsolatban mást ne írjanak.

Július hó 27-én megjelent számunkban kösült rejtvények megfejtései: 1) Török; 2) Molnár; 3) A társaságban 6-an utaztak.

Helyesen fejtették meg: Ifj. Tóth János, Cleveland, O.; Ormós József, Cleveland, O.; Mrs. M. Gömzsi, Erie, Pa.; Hollói István, Chicago, Ill.; Veres József, New Brunswick, N. J.; Ábrahám József, Detroit, Mich.; Liza Sándor, Johnstown, Pa.; Pápay István, So. Bend, Ind.; Nagy József, Cleveland, O.; Pivka István, Bergholz, O.; Ifj. Tóth Lajos, Cleveland, O.; Szakál Gábor, Kearsarge, Mich.; Bohno Ilonka, New York, N. Y.; Káposztás Mariaka, Chicago, Ill.; Pap Tamás, Cleveland, O.; Honócsy Ilonka, New York, N. Y.; Benke József, Buffalo, N. Y.; Nagy Mihály, Cleveland, O.; Kiss István, Akron, O.; Holub Mihály, Youngstown, O.; Fazekas András, Pittsburgh, Pa.

A pályázaton kitűzött díjakat sorozás utján Hollói Istvánné chicagói, Nagy József clevelandi és Honócsy Ilonka new yorki előfizetőink nyerték meg. A díjakat postára adtuk.

Szerkesztői üzenetek

Szakál Gábor. — Amint látja, köszönjük, de a jövőben kérjük a megfejtést is beküldeni, mert a rejtvények megfejtése az olvasók dolga, nem a miénk.

Liza Sándor. — Egynek, már ebben a számban helyet adtunk. A többi is sorra kerül.

Mrs. M. Gömzsi. — Levelét átadtuk kiadóhivatalunknak. Ott ellintézik.

Veres József. — Az egyiket már hoztuk egy ízben, a másik utánzata egy harmadiknak. Eredetiekét és jókat kérünk.

Több levélre a jövő héten válaszolunk.

SZOMORU ANYA. — Terka néni szívesen válaszolna Önnek angolul, ha bármilyen célját is látna ennek. De semmi értelme sincs. Az a terv, a mit kieszelt, hogy ennek a helyzetnek véget vessen, abszolúte nem alkalmas arra, hogy célját elérje. Az egyetlen helyes módja ennek az, a mit legutóbbi üzenetemben írtam le. Ha azonban ezt nem tudja végrehajtani, mert ki se mondhatja a lakásából, akkor leghelyesebb, ha külső a teljes címét Terka néniel. Ez esetben Terka néni fog gondoskodni arról, hogy egy megbízható emberünk felkeresse és átvegye az Ön megbízatását, hogy esetleg a bíróságnál is lépéseket tehesen. Terka néni tehát arra kéri, hogy a saját érdekében küldje vele teljes nevét és lakásának pontos címét és írja le ismét pontosan, hogy mi a panassa, miért lehetetlen férjével élni, mert utóbbi levélben más cím alatt kért üzenetet, mint az előzőben és baj volna, ha a levél írójának megállapításánál téved-

nék. Valamit mindenesetre tesszünk, hogy ne legyen ezután is ilyen szomorú élete. Üdvözléi Terka néni.

ÜZVEGY. — Ha a pénz bankban van, akkor jó helyen van, feltéve, hogy megbízható bank kezeli a pénzt. Attól ne féljen, hogy a bankját, ha az ilyen bank, bezárják. Mindenesetre érdeklődjék afelől, hogy az a bank, amelyiknél vagyonát elhelyezte, miféle bank. Ha ezt Terka néni megírja, szívesen szolgál Önnek további tanáccsal.

L. P. C. — Nagyon szívesen adok Önnek tanácsot, de a dolog természeténél fogva, hogy mielőtt ezt tenném, leülelebről kell ismernem a szereplőket. Ne értsen félre, nem nevékre van szükségem, hanem az érdekeltek egyéniségének megismerésére. Ön elég intelligens ahhoz, hogy elfogadható információkat adhasson róluk. Őt már ismerem a leveleiből. Ha levélét kedd reggelig megkapom, nagyon hihetően fogom az ügyet tárgyalni jövő számunkban. Addig is melegen üdvözléi Terka néni.

A fehér haju menyecske.

(Folyt. a 9-ik oldalról)

alig lehetett ráismerni a lányra, annyi volt rajta a drága lengyel ruha és az arany, ezüst, igazgyöngy és a többi aranyomoha.

Merten mester is megvizsgátlódott a lányáért. A vojvoda megtette ő kelmet íglő bírónak és palam et publice, keményen meg hagyta az iglőiaknak, hogy Katarina Kisasszonyt kegyelmes asszonyságnak titulálják. Mikor pedig a leányasszonynak fia született, a kis porontyot prince-nak szolitotta még Prokopiusz tiszteletes ur is.

Ilyeténképen valóságos dinasztiaivá hatalmasodott Iglón a Holtschuer-familia. A névszerinti bíró ugyan Martin mester volt, a tényleges bírói hatalmat azonban Katarina kegyelmes asszony tartotta iei-piei, kővérke markában. Ugy táncoltak az iglőiak, ahogyan a kegyelmes asszony selyemszoknyája suhogott. Aki szájalni mérészt: ott volt a város pallos joga és a lublói vártömlő...

Eljött a második és harmadik év is. Minden esztendő meghozta a maga kis prince't a Holtschuer-dinasztiaiba. De a Munter Thineszknél ekkoráig nem vala szükség a tudósszonnyra.

Őszi rózsák nyiladoztak az iglői kerteskékben, mikor egy vasárnap este Munter Thinesz a feleségével egy ismerősüktől hazafelé ballagott. A kissé tultáplált, nehéztüstü férfi sok sert ivott ezen a délutánon, hát kábultnak érezte a fejét.

— Én bemennék félórára a mamáékhoz, — szóló az uton a menyecske az urának, — te csak menj haza és feküdjél le. De el ne aludjál, míg haza nem jövök.

— Jó, jó, — dörmögött a férfi és hazament.

Hazament, lefeküdt és rögtön el is aludt. Rozina asszony már mély álomba találta; hát ő is pihenni tért.

Másnap reggel ébredni akarta, de az ember nem mozdult. Az asszony megfogta a kezét. A kés

jéghideg és merev volt. Az arcán itt-ott szederjes foltok kékeltek.

Rozina asszony rémülten szaladt a városi kirurgusért, hogy nyisson eret az urán.

— Hogyan nyitnék, mikor nem nyitok?! — köhécselt a holttest előtt a nagytudományú férfi, — holtakon nem szokás eret nyitni. A guta bizony szíven találta Munter Thinesz urat. Az ég adjon neki esőndes pihenést, ha már itt hagyta szép feleségét ő kegyelme.

A haláleset híre rögtön berepülte a városkát. Mindenki sajnalta a szép özvegyet. Alig temették el a halottat, mikor arról kezdtek suttogni a homályos kis szobákban, hogy Thinesz nem a saját jószántából ment el az örök hazába. Megmérgezték. Megfojtották.

Ki adta neki a mérget? Ki fojtotta meg? Hát a felesége... Nem szerette az urát, hát a sátán sugalmazása folytán így akart szabadulni tőle.

Holtschuer Merten bíró uram tüstént el is fogatta Rozinát. Vallatták. Kinogták.

— Es ist aus mit dir, ebada! — förmedt rája mérgesen a bíró, — jobb, ha megvallod, mert így csak lenyakasztalak. De ha tagadsz, kérékbe töretlek leányom.

Hiába sirta véres könnyeit, hiába hangoztatta ártatlanságát, a szának tanácsa pallosalálra ítélte a menyecsket.

A kivégzés napját megelőző napon jött Iglóra Lubomirsky herceg. Színe elé vezettette a bűnöst. Nagyon megsajnálta a szép asszonyt.

— Ha leteszed Munter Thinesz né asszonyom a juramentum purgationis-t, ha leteszed a tisztító esküt, azonnal szabadon bocsátlak.

— Miért ne tenném le, mikor tiszta a lelmem minden bűntől?! — felelte térdre hullva a menyecske.

Letette a tisztító esküt. Szabadon is bocsátották. De a szeges vasperecek és a töviskorona, — a

melyekkel vallatták — hónapokra megsebezte a testét. És a lelkét is. Alig egy fél év múlva a hollószinü haja egészen megfihéredett. Az özvegyi fátyolt holtáig viselte.

Ha nagynéha kijött az utcára és véletlenül meglátta őt a kegyelmes asszony, a kielégült boszuerzés mosoly alakjában vibrált a Katarina arcán.

— Kellett néked a Munter Thinesz? — gondolta ilyenkor az egykor mellőzött vetélytárs.

A kegyelmes asszony se élvezte sokáig a herceg szerelmét. Hát év alatt öt gyermeket szült Katarina. Az ötödik születés után gyermekágyon halt meg. Az öt princecske se érte el a férfi kort.

A donchuános Lubomirsky hamarosan új kedvest talált a csuda szép Hedvigában Szepesszombaton.

Konyha.

Marhahus párolva burgonyaréteggel.

Hozzávalók: Marhahus főzve, szalonna, vöröshagyma, sárgarépa, egy kanál liszt, fél mennyiség húsleves és fél vörös bor, kevés írósvaj, petrezselyem, cukor, burgonya 3-4 darab, 1 tojássárgája, só, barna mártás.

A főtt húst rakjuk egy lábasba a szalonnára, vöröshagymára és sárgarépára, aztán mindkét oldalán pirítsuk meg barnára; ekkor belisztezzük s ha a liszt is barna lett, a húsleves és vörös borral fölereszljük. Ha egészen megfőtt, szedjük ki belőle, a sárgarépából apró gombócot szurkáljunk ki, kevés cukorral, vajjal s petrezselyemmel pároljuk egész puhára. Ezalatt főzzük meg a burgonyát, reszeljük el s habarjuk össze kevés vajjal s a tojásokkal meg a zöld petrezselyemmel. Ezzel a péppel kenjük be a hús felső részét ujnyi vastagon, tegyük a sütőbe s szép pirosra süssük meg. Ezt a húst tegyük a tál közepére, öntsünk alá kevés barna mártást, a sárgarépa gólcákkal pedig rakjuk körül s adjuk föl.

Halgombóc.

Hozzávalók: Pár darab sült hal, 3½ ounce vaj, 3 tojás sárgája, két kis kanál savanyú tejföl, petrezselyem, só, bors, szerecsendió, zsemlyemorzsa, liszt.

A halból szedjük ki a szálkát s nyomjuk szét; most dolgozzuk szét a vaját, kavarjuk hozzá a tojás sárgáját, a tejfölt, utána a fűszereket, szedjük meg kellőleg, aztán kavaruk el benne a zsemlyemorzsat, a tört húst s annyi lisztet, hogy formálható tömeget nyerjünk. Ebből a pépből csináljunk gombócotat s főzzük ki a hallevésben.

Szarvasgomba kivonat.

Hozzávalók: 1 font szarvasgomba, fél üveg madeira bor, 1 pint szárnyas húsleves, 1 gyökér, 75 grain só, 30 grain törött bors, 15 grain szerecsendió.

A szarvasgombákat gondosan tisztítsuk meg, rakjuk egy lábasba, öntsük rá a madeirát, utána a húsleves, a gyökereket, só, borsot s szerecsendőt, aztán fedővel betakarva, állítsuk élénk tüzre s 20 percig forraljuk, erre hűtsük ki a szarvasgombákat, a levét kendőn szűrjük át s használatig tegyük félre; a szarvasgombákat körözésre felhasználhatjuk.

Csirke sütőben sütte.

A tisztított csirkét kössük össze, úgy, mint a nyáron sültnél szokásos, takarjuk le egy nagy szlet szalonnával, tegyük a rostélyra, alája pedig töltsünk 3½ ounces olvadó vajjal, jól áttűszedett sütőbe állítsuk és süssük ki. Sütés közben sűrűen locsolgassuk a vajjal (vagy zsirral), s hogy erősen ne barnuljon, egy pár kanál vizet is töltsünk alá. Így sűtjük 50 percen át. Ha aztán megsült, leszedjük róla a szalonnaszleteket, a cérnát levágjuk s a tátra rakva, a levét pedig egy csészébe öntjük s úgy adjuk föl vele az asztalra.

nos bálban... egyetlen szót... ván, hogy me... varló környék... nyást tett e... beszélt.

— Azt kív... kérdé neheze... — Nincsen... rok lenni, s j... Ily móder... megjelent vö... val; ami nem... az ifju házasp... ban meg nem... — Fel ak... ellenségeik... feje a sok z... folytán jutott... ki kezdte nem... s feltűnő híd... Ugyan e... társaság is me... A csodasz... s bárhol meg... zadt ajkai, há... volt. Feltűn... tötték a figye... zónság majdn... bámulá.

Tengerzöl... ri szép volt;... ivezetben mű... gását ragyog... A Perzay... ve, tanakodva... ruháját, éksze...

ák — hónapok-
estét. És a lelkét
mulva a holló-
megfehéredett.
holtáig viselte.
tjött az utcára
látta őt a kegyel
telégült boszuér-
ban vibrált a

d a Munter Thi-
lta ilyenkor az
vételtyárs.

ya.

burgonyarétessel.

hahus főzve, sza-
a, sárgarépa, egy
nyiség huslé s fél
írósaj, petrezse-
nya 3-4 darab, 1
rna mártás.
juk egy lábasba
agymára és sárga-
két oldalán pirít-
ekkor belisztezzük
na lett, a huslével
eresztjük. Ha egé-
edjük ki belőle, a
gombócokat szur-
cukorral, vajjal s
ároljuk egész pu-
k meg a burgonyá
habarjuk össze ke-
sokkal meg a zöld
Ézzel a péppel ken
részét ujjnyi vas-
tőbe s szép piros-
t a húst tegyük a
línk alá kevés bar-
arépa gölőcskékkel
s adjuk föl.

mbóe.
r darab sült hal,
jás sárgája, két kis
fől, petrezselyem,
dió, zsemlyemorzsa,
ki a szálkát s
st dolgozzuk szét a
ozzá a tojás sárgá-
a fűszereket, sóz-
asztán kavaruk el
orszát, a tört húst
gy formálható tö-
bből a pépből csi-
at s főzzük ki a

ha kivonat.

ont szarvasgomba,
or, 1 pint szárnyas
grain só, 30 grain
n szerecsendió.
kat gondosan tiszt-
egy lábasba, önt-
utána a huslé, a
ot s szerecsendiót,
etakarva, állítsuk
reig forraljuk, erre
agombákat, a levét
s használatig te-
vasgombákat körö-
juk.

ben sütvé.
két kössük össze,
n sültnél szokásos,
egy szlet szalonná-
élyra, alája pedig
es olvadt vaját, jól
e állítsuk és süs-
ben sűrűen locsol-
gy zsírral), s hogy
on, egy pár kanál
lá. Így sütjük 50
na megsült, leszed-
aszeleteket, a cér-
lára rakva, a levét
öntjük s úgy ad-
talra.

elhagyta őt, s az esküvőről sohasem beszélt.
ő. Ki hónapok óta válogénye, ki nem sajnálta hosszú időre
röpte menyasszonyához, ki egy napon könnyek között fogadta
art. Így történt, hogy Zsigmond titkoszert viselést is el-
kon halad. Ha rosszat kell hirdetni, lepkészarmyakra veszi
latta. A hír, ha jóról, dícséretekről szól, rendszeren ólomlába-
gyönyörűbb hűlgye volt; kérde magában, aki őt esténként
csodaszép grófnéba, ki a főváros egyik legismertebb és leg-
Mit érdekli az Perzay Zsigmondot? Csak nem szerelmes a
— Othon vannak-e? Nem szándékoznak-e elutazni sít.
egyik-másikától tudakozódott valamit Gerendyektől.

lata előtt, s majd a portástól, majd a közlelő kereskedők
emelkedett, hogy naponként alkonyatkor föl s alá járt a pa-
lako közönség is észrevette, hol Gerenday Mörce gróf palotája
Ami a legkülönösebb volt viselőiben s mit a keresztnéutában
volt, ha bátyja betegségeknek részleteitől tudakozódhat nála.
Olykor zavart, máskor szótakozott s különösen izgatott
azonban, mindenki észrevette, hogy viselőiben megváltozott
mel fogadták a csinos, kellemes modoru orvost vissza, ki
hivatásához, fölkeresie cserben hagyott betegeit, kik öröm-
a napnak azon szakában. Lazas izgatottsággal, hűvel látott
meg Kláránál ebédre: azt állítván, menyasszonyához megy
nem rettegtek a találkozásról. Zsigmond soha sem jelent
nyomása nehezedett volna rájuk, kerülték egymást, majd-
szült viszony uralkodott; s mintha valamely láthatatlan kéz
Zsigmond haza érkezte őta a két Perzay fivér között fe-

NEGVEDIK FEJEZET.

oly hosszú időre feloldozott.
meglátása elhagyott menyasszonyát, kit a testvéri szeretetnek
dacoljon a körülmenyekkel, mik ellene tomyosulni fognak s
ismerésnek és hazalindult, hogy fölvegye a harcot bátyjával,
báld meghalt, sürgönyözött Mörce grófnak és néhány újabb
elhaláztatatták a legvégsőre. Megírta Bertalanak, hogy Ti-
végre Tibáld könyörgő levelet, Raustin duma okoskodása
nem tartott volna, rég elköveti, ami fölött még habozott;

nos bálban megjelentek, anélkül, hogy Zsigmondnak előbb
egyetlen szót is említettek volna róla, aki másnap meghall-
ván, hogy menyasszonya egész éjjel táncolt és számos ud-
varló környékezé: szívéből elkeseredett, heves szemrehá-
nyást tett e miatt Róznának, de az esküvőről ismét nem
beszélt.

— Azt kívánja, hogy unatkozva egyedül töltssem a telet?
kérdé neheztelve a menyasszony.

— Nincsen kifogásom a bálozás ellen, de én is ott aka-
rok lenni, s jövőre minden mulatságba kísérni fogom.

Ily módon kiegyeztek és a legközelebbi bálban Róza
megjelent vőlegénye kíséretében, s Perzay Bertalan Klárá-
val; ami nem kis feltűnést keltett ismerőseik között, mert
az ifju házaspár tíz éves együttlétük óta soha nyilvános bál-
ban meg nem jelent.

— Fel akarják tartani a zingadozó hitelöket, mondák
ellenségeik. Vidám arcot mutatnak, midőn Bertalanak fő a
feje a sok zürzavartól, mibe az üzlet Tibáld könnyelműsége
folytán jutott, s mind e beszéd Hemberg fülebe is eljutott,
ki kezdte nem jó szemmel nézni Zsigmondot leánya oldalánál
s feltűnő hideg volt iránta.

Ugyan e bálban, mit az athléták adtak, a pesti frendü
társaság is megjelent s köztük Gerendy Mörce nevével.

A csodaszép Sabina grófné idegen, olasz születésű volt
s bárhol megjelent, nagy, tüzes szeme, vérpiros, kissé duz-
zadt ajkai, barna bársony bőrével általános bámulat tárgya
volt. Feltűnő öltözékei, gyönyörű ékszerei rendszeren felköl-
tötték a figyelmet s ez este felülmulta önmagát, a báli kö-
zönség majdnem kizáróan vele foglalkozott, róla beszélt, őt
bámulá.

Tengerzöld ruhában halvány azaelákkal diszitve, tündé-
ri szép volt; a nyakán hat sor igazi gyöngy, fején keskeny
ivezetben művésziesen összeállított solitairek, miknek csillo-
gását ragyogóbbá tette hullámzó, fényes haja.

A Perzay-család együtt állva Hembergékkel, beszélget-
ve, tanakodva szemlélték a ragyogó grófné felséges alakját,
ruháját, ékszereit, midőn Bertalant valaki hátulról megszólítá.

s egymáshoz bensőleg ragaszkodó szereket. Ha Bertalanról
egész Perzay-család egyik fő jellemvonása volt a gyengesség
Klárk vádat érzett az elkövetendő csúfias miatt, de az
de előkészíteni a halálhírt megelőző körülményeket.
hátsót kért. Irott betű mindennek árulóját gondola s kez-
hatalozatában, habozott. Bertalanról nem mert lefelben ta-
mindimkább fellázadva, dühösen olvasá: de megintatta őt
Igy folyt nyole napon keresztül a levél és Zsigmond
bir szabadulni sít.

nevel, mint fölvenni megunt láncát, melyektől míg el — nem
akarsz. Tibáld inkább meghalni kész, mint elválni Adren-
mondok ellent. Hallgass rám. Nem jöra visz az, amit tenmi
nyét bizom rá s több, mint milliónyi vagyonomat. En nem
lehetne Tibáld ellen, ki egyetlen gyermekemet, szemem fé-
dasod megváltoztatja az érzelmeiket? Nekem több kifogásom
ember boldogtalanságát? Hiszed-e, hogy erkölcsi bírások-
egyikünk sem tudhatja előre. Leikedre mered-e venni anyai
nem tud. Hogy fog végződni ez a dolog, ha te nem segítesz:
vite ez a szerelem. Most kibírlandult, szabadulni akar, de
szokatlan. Szeretett s viszont szerettelek. Bolondságokba
Tibáld elmondta nekem történetét. Nem új ez s nem is
mindnyájunkat.

Kerül s minden ki van egyenlítő, ami most fűgőben tart
den módában vona elégedetté tenni őket? Egy saavadba
redből való vér boldogsága közé állsz s elválasztod őket, mi-
pontfából itéli meg a dolgokat. Van-e szíved, hogy két vé-
de mi a helyes vagy helytelen e földön? Mindenki saját szem-
gondolt, igen eredeti és nagyon jó. Nem mondom, helyes;
nagybátyja leveleiben. — A terv, mit ő szabadulhatásra ki-
„Mért gátolod elhaláztatásában Tibáldot? Kérdé tőle
mond dühösen szitkozódva gyürte össze, miután előlvás.

ese volt ez a levél a vén filozofus elvtelemségének, Zsig-
Rgy napon Faustín nagybátyja írt neki. Meltő gyümöl-
bertásra, ha nem veszt és nem halála által gennt?
nyokat! Adósságait kifizetnek, kötelezettséginek eleget ten-
talan. Ki banna, ki keresné, ki kérné halálától a bizonyítva-

menni, távozni, futni kellett, nehogy odáig terjedjen éle-
tének sötét árnya, hol a nap új sugara, új hajnal kelt fel az
alkony sötétségéből számára.

— Mit készülsz tenni a közel jövőben? kérdé tőle végre
türelmét veszve Zsigmond.

— Megszabadulni a mult emlékeitől, felejteni, lerázni
bilincseimet! Ez egyedüli vágyam. Gondolkozz helyettem,
tervez, tégy, teljhatalommal ruházlak fel. En mindenre kép-
telen vagyok.

— Jó! mondá boszusan Zsigmond. Tudod, hogy ugy
szeretlek, ahogy ne mérdemled. Elhagytam miattad pályá-
mat, menyasszonyomat, elhalasztottam esküvőm, s mindenre
kész vagyok, hogy segítségedre legyek bajodban. De hogy
ezt tehessem, tudnom kell minden egyes körülményt a leg-
csekélyebb részletekig. Mondj el, közölj velem mindent a
multból. Hogy miért hagytuk el Budapestet, tudom. Hogy
mit készülsz tenni tovább; tudni akarom. Nincs veszteni való
időnk.....

Tibáld megígérte, amit öccse kívánt s meg is tartá.
Utazásuk alatt hosszú, kínos történetet beszélt el neki, mit
az feszült figyelemmel hallgatott. Olykor izgatottan kiáltva
fel, olykor megesóválva fejét. Majd gondolkodva, tündőve
kísérte Tibáld előadását, majd komor rasszállással hallgatott,
mig végre Cannesba érkeztek, honnét a tanácskozás folytán
megiratott az első levél Bertalanak, azon formába öntve
és fogalmazva, mint előre ketten elhatározták. Hogy Tibáld
nagyon beteg, hogy Zsigmond a legrosszabbtól tart, a beteg
állapotát tekintve, kit végkép kimerített a hosszú utazás;
ki köhög, liheg és láza van; s ki ezalatt gyönyörű kirándulá-
sokat tett, megmászta a Turbiát, honnét a Riviera kies vi-
dake tárult szemei elé. Eg, víz, hullámzó tenger, rózsaszínű
felhők, pálmacsoportok és olajfaerdők..... Abrándozott, ál-
modozott, a Como partján hagyott kedves felől. Ki teljesen
kitörülte emlékéből még azon órák gyönyörteljes perceit is,
mikről egykor azt hitte, hogy örökre felejtethetlenné ma-
radnak előtte!

Lassanként föleserélték a szerepet. Tibáld magába

...sőt hogy a kereskedői cég hitelle nem oly erős többé, nem Perzay Tibálnak számos váltói kerülnének a pénzpiacra; hogy Perzay Bertalan egyre-másra adósságokat fizet. Hogy fontos viselkedési, s különösen azon esodlatos dolgokról, könnyen a dolgokat. O is hallott a városban, leendő veje kú- Az öreg Hemberg azonban, Róza atyja, nem vette oly desedett. más hölgyre nem gondolt rajta kívül, s végre Róza lecsen- Az ifju Perzay esküdt, fogadta, hogy soha ez életben könyvek között. — Nem vagy hitelen hozzám, Zsigmond! kérde érzékeny va annak mely, bensőségteljes hangját. meggyűgödött, völegénye igaz tekintetű szemét látva, hall- A szenvedélyes természetű menyasszony / valamennyire grófné után tudakozodom, nem a saját érdekemben történik. Esküszöm, hogy csupán egyedül önt szeretem, s ha Sabina súlyos feladat bízott rajtam, nem nehezítené meg sorsomat. mond. — Ha tudná, mily kellemetlen napjaim vannak, mily — De hisz ez öntudatig! — kálta méltatlankodva Zsig- engem. nem tűrhetem ezt a viselkedést. Vagy, vagy, válasszon köztöm s Gerendy Sabina között. Ha őt imádja, hagyjon abba — Vére is — mondá szenvedélyes kitérővel a leány — je el, nem zavartja, ez az ön iránt érzett szeretet. — Nem tagadom. Nyomatékos okom van erre, de hig- — Nem sőt! — minden este a kereszt-utcában! Kétekedik bennem, ki igazán, melyen, szívből szeretem. — Nem igazságos irántam, Róza! mondá neki szomorúan. lezárta a mások titka. szemrehányást; nem szólhatott, alig menthette magát, ajkait Zsigmond a legnagyobb igazságban hallgatta végig a gyelmektől. — Rajta látták a megcsalt menyasszonyt fi- nem akartak szólni. De most már nagyon is feltűnőnek ta- ott lakó ismerősök rég észreverték ezt, de neki kíméletből szerelmes. Hogy- és hollétérl tudakozódik minden este. Az Szemrehányást tett neki, hogy titkon Sabina grófnéba

szíva az éltető levegőt, arca viruló lett, kifejezése boldog, testének ereje visszatért, izmai megnyerték acélosságukat. Aki egy hónap előtt látta Budapesten, nem ismert volna reá. Zsigmond levert, kedvetlen, ideges volt. Bántotta, keserítette őt a helyzet kétes, zavart, veszéllyel fenyegető volta. Haragudott bátyjára, bántotta annak könnyelműsége, gyenge jellege, s különösen keserítették Bertalan levelei, mikben az új és új magyarázatokat kért Tibáldtól, ki mindenre azt felelé: Ird neki, hogy nem beszélhetsz velem e dolgokról, hogy nagyon beteg vagyok!

De Tibáld nyugalma, ábrándozása nem tartott soká. Egy napon levelet kapott hazulról, mi nagy izgatottságba hozta. Olvasd! mondá átadva a levelet Zsigmondnak. Olvasd és adj tanácsot. Ments meg vagy agyon lövöm magam: úgy sem marad más hátra számomra. Ezzel a gondolattal, ezzel az elhatározással utaztam el hazulról.....

Zsigmond szívből szerette két idős bátyját, s mindkettő jelenlegi helyzete keseríté őt. Bertalannak vagyonát, hitelét látta veszélyeztetve. Tibáldnak életét félté, kiről meg volt győződve, ha nem szabadulhat jelenlegi helyzetéből, kész elkövetni azt, amit állított: agyon löni magát.

— Teljesen kihült a szíved a mult iránt? kérde aggódva tőle.

— A szerelem csak addig édes, addig boldogít, míg kölcsönös, míg viszonzva van. Az elégett test fájó sebei semmik a kihült szív gyötrelméhez képest, ha azt felbolygatva szikrát keressnk benne, mit még lánggra lobbantani akarunk, sajog fáj az minden érintésre, a szerelemből gyrlőltre kel, mihelyt kényszerítve van; s jaj annak, ki az ellobbant szenvedély után életre akarja gerjeszteni, ami meghalt. Adáz kegyetlenségre képes a kényszerített szív, mihelyt nyugalmában zavarják.

— Te ebben a stádiumban vagy?

— Már régen. Magamnak sem mertem megvallani s most kétszeresen érzem, mert szívembe új szerelem lopta magát.

— Hogy újra gyorsan elmúljék — mondá keserűen

oly tekintélyes, mint eddig volt s nyugtalankodni kezdett, félelmét leányával, nejevel is közlé, kinyilatkoztatván, ha Zsigmond tönkre megy, vagy vagyonának egyrészt elveszti: nem adja neki Rózá, kinek nagy hozománya a zavaros Perzay-vagyonban szintén veszélyeztetve volna.

De abban a percben, midőn az öreg kereskedő ily szigorral ítélte meg a Perzay-család dolgait, Róza völegénye pártjára kelt. Kijelenté, hogy inkább lemond hozományáról, mint Zsigmondról. Szegényen vagy gazdagon, neje lesz, ha két kezével kellene is keresni kenyerét.

Hemberg merev, szigorú tekintetű lévén, gunyos motollyal felelt e lelkesülésre. — Akaratom ellen nem mehetsz férjhez, mondá leányának. Majd meglátjuk, hova fejlődnek a dolgok. Helyedben én, már rég lemondtam volna az ilyen völegényről, ki egy szóval sem említi az esküjét, s hónapokig távol tőled, külföldön barangol.

Róza dacos hallgatással fogadta ezt a megjegyzést, de szegét ütötte fejébe atyja szavai.

Atyámnak igaza van, gondolá fájó szívvel. Zsigmond nem szeret engem úgy, mint én óhajtanám. Próbára teszem szívemet, ha el tudná őt felejteni, visszaküldöm gyűrűjét. Szeresse Gerendy grófnét, vagy mást; én úgy sem lehetnék vele boldog.

Es anyja nagy meglepetésére kinyilatkozatá, hogy ő a farságon táncolni, mulatni akar. Ha esküvéje még meg nem tartatik, legalább mulat. Történjék ez Zsigmond helyesléssel, vagy anélkül.

— Meggondoltad-e ezen elhatározás következményeit? Menyasszonyok nem szoktak farsangolni. Zsigmond nem fogja ezt helyeselni.

— Ő nem ellenezheti, hogy szórakozzam, viszonzá sirva Róza. Nappal praxisa után jár; este a kereszt-utcában lesi Gerendy grófné kocsiját. Miért üljek én itthon, hasztalan várva ajóvetelére? Talán há látni fogja, hogy nem törődöm vele, többet gondol rám, s én megtérését mindig örömmel fogadom.

Anyja titkon igazat adott neki s a legközelebbi nyilván-

Azt mondja egy dás, hogy a farkas az erdőt; hát még zóját, a melytől kény s a muszka kiűzte és földönt. A bujdosók, kormányzója, tehát, a midőn a kiutahiai számból közelébe juthattak nevü nagy amerikai. De nem volt sz hogy a szabadjárta hönge tumboló ság valahogy meg A midőn Spezz szeptember 20-án, merdek ember vá fényes zászlókkal nő lampionokkal gokkal. A mint föltűnt amerikai lobogó, jen Kossuth! gót, hogy még a let is hullámszani Hanem a turin kétértelmű izen suthnak, hogy a partraszállását ha helyzeté mély az engedelemmel. Az igaz, hogy osztrákok mint néztek akkorit egymással s fo kalmas pillanat másra ugorhat szemarcangolhat. Így hát hasz díszbe vonva. gózva a kikötő kormányzó, a betegé tett. vasrostélyán k tisztelgő küldő nuai s egyéb vözlő feliratait eszű Kossuth olasz nyelven nak varázslato denkit elbűvöl. A hajó ott ig s este az er dérfényben volt világítva jóról nézve a szerü képet. A vörös tra betükből kira szívből fakadó — Eljen Kó Ezerek éljengetése és ke indult el más felé s bármert érte a szabad nép, a magavánta, hogy ne mehessen. Ide is esak hogy az ott dig, a mig érdemleges v hízta őt a p Marseille kivont elő az utcákon ablakokon kelyeken. Mintha el a franc tumbolt és

Kossuthért átusza a tengert.

IRTA: FARKAS EMÓD.

(3)

Azt mondja egy török közmondás, hogy a farkas nem felejt el az erdőt; hát még az ember házáját, a melytől a zsarnok önkény s a muszka szurony-hatalom kiűzte és földönfutóvá tette.

A bujdosók, köztük az ország kormányzója, mennyire örültek tehát, a midőn a messze keletről, a kiutahai száműzetésből hazájuk közelébe juthattak a Mississippi nevű nagy amerikai hajón.

De nem volt szabad kikötniök, hogy a szabadjára eresztett s dühöngve tomboló osztrák zsarnokság valahogy meg ne pukkadjon. A midőn Spezsiába értek, 1850 szeptember 20-án, a kikötőben tömérdék ember várta dalos ajkka, fényes zászlókkal, különböző színű lampionokkal és illatos virágokkal.

A mint föltűnt közelükben az amerikai lobogó, oly viharos "Éljen Kossuth!" ráta meg a levegőt, hogy még a csendes vízfelület is hullámsani kezdett.

Hanem a turini kormány azt a kétértelmű izenetet küldte Kossuthnak, hogy nem ellenzi ugyan a partraszállását, de megköszöni, ha helyzeté méltányolva, nem él az engedelemmel.

Az igaz, hogy az olaszok és osztrákok mint a párdue és sakál néztek akkoriban farkasszemet egymással s folyton lesték az alkalmas pillanatot, a mikor egymásra ugorhatnak s egymást összemarcangolhatják.

Igy hát hasztalan volt virágdiszbe vonva, gazdagon fellebögözve a kikötő, a halványarcu kormányzó, a kit a tengerrengés beteggé tett, csak a vesztegár vasrostélyán keresztül fogadta a tisztelgő küldötsége, a turini genuai s egyéb olasz városok üdvözlő feliratait, a mikre a lángeszű Kossuth gyönyörű zengetes olasz nyelven válaszolt s hangjának varázslatos csengésével mindenkit elbűvölt.

A hajó ott horgonyzott másnapig s este az egész tengerpart tündérfényben uszott, remekül ki volt világítva a város, mely a hajóról nézve feledhetetlenül nagy-szerű képet nyújtott.

A vörös transzparenteken fehér betűkből kirakva lángolt ez a szívből fakadó nemes kívánság:

— Éljen Kossuth Lajos!

Ezerek éljenriválgása, kalaplengetése és kendőlobogtatása közt indult el másnap a hűs Marseille felé s bármennyire rajongott is érte a szabadságá imádó francia nép, a magasabb politika úgy kívánta, hogy Marseillenél tovább ne mehessen francia földön.

Ide is esak gy juthatott be, hogy az ottani polgármester addig, a míg Párisból a kormánytól érdemleges választ nem kap, meghizta őt a palotájába.

Marseille város egész lakossága kivonlt eléje. Zászlóerdő lengett az utcákon, drága szőnyegek az ablakokon, francia lobogók az erkélyeken.

Mintha csak láng öntötte volna el a francia nép ereit, viharosan tombolt és éljenzett és mert Kos-

suthot át nem ölelheték, örömmámorukban egymás nyakába borultak.

Délután megérkezett a kormány távirata, mely megagadta, hogy Kossuth Lajos, a magyar nép örök dicsősége s a világszabadság büszkesége, tovább folytathassa utját a francia földön.

Ez a gyáva meghunyászkodás Bécs előtt annyira felbőszítette a népet, hogy forrongani kezdett s katonaság s állig felfegyverzett csendőrség árasztotta el az utcákat, hogy a zavargásoknak elejét vehessék.

A tengeri néptömegben, mely Kossuthot a hajóra kísérte, volt két bécsi kém is, a kik egész fesz-telenül társalógtak egymás közt németül, jól tudván, hogy a franciák egy kukkot sem tudnak németül.

Egy hatalmas termetű munkás külsejű ember azonban folyton a sarkukban volt s gyanutlanul kihallgatta suttogó beszélgetésüket.

Ezt a derék franciát Jean Baptiszt Longvilnak hívták s becsületes vargamester volt Marseille-ban.

Fiatal korában mint iparossegéd vándorolgotatott s így eljutott Magyarországra is, a hol nagyon megszerette a magyarokat, megtanulta a nyelvüket s évekig a Dunántul egyik kisebb városkájában lakott.

Magyar nőt vett feleségül s mikor később auja meghalt a szép vagyont hagyott hátra, visszatért családjával Marseillebe.

A mint a két idegent követte, a német szó tüstént megütötte a fülét, mert elég jól beszélt németül is.

Tüstént füléni kezdett s a nagy tömegben észrevétlenül követte a két németet.

— A hajón idegenek is vannak, így hát én is minden gyanu nélkül válthatok jegyet a hajóra, — mondotta a magasabb, borotvált képű s polgárisan öltözött német.

— De azt nem értem, — válaszolta másik, — hogy miért nem akarsz te engem podgyászodért ládában feladni.

— A magasabb különös pillantást vetett rá, aztán így felel:

— A ládához kettős kulcs van, az egyik nálad lesz s akkor szállhatsz ki belőle, a mikor neked tetszik.

— Jó, jó, de ide-oda fognak dobálni s én meg is fulhatok benne.

— Szó sincs róla, a láda már úgy van készítve, hogy oldalain apró lyukak vannak s akármerre fordítanak is, te mindig kapsz elég levegőt.

— Ez nagyon megnyugtató rám nézve. Amde még mindig nem vagyok tisztában azzal, hogy miért kell nekem abba a ládába bujni!

— Azért barátom, hogy minden körülmények közt célt érhesünk. Kossuth személyesen ismer téged s jól van értesülve mindenről. — Tudja, hogy te az osztrák rendőrség szolgálatában állsz. Mi kell még több?

Igazad van. Nem tudtam, hogy

Kossuth mindenről oly pontosan van értesülve.

— Bizony úgy van. Ha pedig kockára tesszük életünket a dus jutalomért, hát azt is akarom, hogy a tettet vagy egyikünk, vagy másikunk biztosan végrehajthassa.

— Szó sincs róla, százezer forint óriási pénz ilyen két földhöz ragadt legénynek, mint mi vagyunk, de én okosabbnak tartanám, ha egymást támogathatnók a tett végrehajtásában.

— A tett sikerül fiog, ha lélekjelenlétünket megőrizzük s kiléssük a kedvező alkalmat, a midőn észrevétlenül cselekedhetünk.

— Azt soha sem lehet biztosan tudni; hát ha nem férheünk hozzá?

— Akkor éjjel surranunk be a kabinjába s ott fogjuk leszurni.

A becsületes vargán hideg futott végig. Sejtette, hogy valami rosiban török a fejüket, de csak most tudta meg, hogy ezek hitvány orrgyilkosok, a kik alighanem a nagy Kossuth életére törnek.

Erősen fűlet, hogy egyetlen szavukat se veszítse el utközben, hatalmas keze önkénytelenül ökölbe szorult.

— Igen, ha nyitva felejt a kabin ajtaját, de ezt alig remélhetjük.

— Csak te bizd rám magad; van nekem olyan kulcsom, a mely minden kabinajtót felnyit.

— Ez nagyszerű, — felelte a társa és szemében vad tűz szikrázott.

— Legfelebb attól tarthatunk, hogy az udvarias és óvatos amerikai kapitány matrót állit őriztetül az ajtaja elé.

— Az ám, az pedig nagy baj lenne.

— Az is el fog szunnyadni éjszaka s mig egyikünk elvégzi a dolgát, addig a másik örködni fig.

— A ládából! — nevetett föl társa.

— Hallgass rám. Ha én jelt adok, egy halk fűtentyéssel arra, hogy tette indulok, te rögtön felnyithatod a ládat s kibújsz belőle.

— Aztán? — kérdezte társa lázas kíváncsisággal.

— Aztán a kabinajtóban fogsz hallgatni. H aegyet fűtentyek, az azt jelenti, hogy tervünk sikerült, a tett végre van hajtvva, ha kettőt fűtentyek, az azt jelenti, hogy baj van, engem megfogtak, te ekkor tüstént visszabújsz a ládába s másnap, vagy harmadnap követed el azt, a mi nekem nem sikerült.

— Köszönöm szépen, a ládában napokig étlen-szomjan kuporogni ez cseppet se kellemes mulatság.

— Légy nyugodt, a ládában több napra való élelem és ital van.

— Akkor hát csak bátran előre, barátom.

A nép most vállaira emelte Kossuthot s viharos éljenzés közt vitték a kikötőbe.

A mig a varga est a fenséges jelentet nézte, a két orgyilkos morogta:

— Jaj lesz nektek, ti nyomorui-

tak, majd megcsipelek én titeket, a mikor nem is álmodjátok.

Futott előre a kikötőbe, aztán megtudakolta, hogy mor indul a hajó.

Ott azt, a választ kapta, hogy szemet vesznek föl, így hát valószínűleg csak egy óra mulva indulhatnak.

Az üdvözléseknek csak este 8 óra után lett vége, de a part itt is tündériesen ki volt világítva és számos ladik uszott a tengeren, megrakva nőkkel, férfakkal, a kik Kossuthot kísérték a hajóra, aztán a tündéri kivilágításban gyönyörködtek.

Longville színtén ladik után nézett, de megdöbbenve látta, hogy azok mind le vannak foglalva.

— Teremtő Isenem, most hogy jussak a hajóra, töprengett magában.

Kivette az óráját s megnézte.

Még egy fél óra választotta el az indulástól.

Nem volt vesztegetni való ideje. Titkát senkivel sem akarta közölni, a hajóra nem akartak több utast fölvenni.

Hosszas tanakodásra meg már nem volt ideje. Hiszen már fél kilenc is elmult.

A partról már nagyobbbrszst el vonult a nép.

Kapta tehát magát, ledobta felső ruháit és cipőjét, aztán beleugrott a tengerbe és csendesen uszni kezdett a hajó felé.

Hűvös esti szél fujt s fogai vacogni kezdtek, de azért bátran és serényen szelte a habokat.

A hajó meglehetősen messze horgonyzott, de az ő erős izmai nem egyhamar lankadtak s az a tudat, hogy mily nagy veszedelmet hárit el a világszabadság nagy apostoláról, megacélozta idegeit.

A mikor a hajó közelébe ért, már nagyon fáradt volt s hanyat feküdt és így lubickolt a vízben, hogy némileg pihenessen.

A hajón levő matrózok figyelmessé lettek a gyanus neszre s lámpákkal a hajó orrára siettek, hogy megnézzék, ki lubickol a tengerben.

Nagyon megváltak lepve, a midőn egy harsabájuszu, idős férfit pillantottak meg, aki most újból teljes erővel szelte a hullámokat.

Eleinte azt hitték, hogy egy elkésett matróz igyekszik ilyformán visszasurranni a hajóra, de mikor látták, hogy vad idegen, észleletükről sürgősen értesítették a hajó derék kapitányát.

— Meg kell tudni, hogy mit akar, hátha valami gonosz szándéka van — adta ki a parancsot a kapitány.

— Főleresszük-e a hajóra — kérdezték a matrózok.

— Semmi esetre se; fel kell venni egy csónakba, hogy kikérdezhessük; aztán menjen vissza oda, a honnan jött.

A matrózok tehát a parancshoz tartva magukat, csónakba ereszkedtek s oda felvették Longvilt, aztán faggatni kezdtek.

(Folytatjuk.)

A jószívü Marci.

Rákosi Viktort és Guti Sómát nagyon bosszantani szokták azok a találgatások, hogy melyiküknek van több része a közös bohózatok megírásában. — Folyton találgatták:

— Guti csinálja a bonyodalmat, Rákosi a dialogizálást.

— Dehogy! Guti csinálja a viceket és Sipulusz adja hozzá a pointet.

— Ez sem igaz! Guti bonyolítja be a mesét és Rákosi bonyolítja ki.

Végre, hogy elintézzék a zavaros vitát, az egyik meginterjuvolta Gutit.

— Kérlek, légy szives és mond el, hogy hogyan szokták írni a darabjaitokat.

Guti elvörösödött és vérszomjasan mondta:

— Igen? Hát jó, elmondom, csak ülj le!

— Nos, halljuk.

— Az egész nagyon egyszerű. Én elmegyek Sipuluszhoz, egymásra nézünk és elkezdünk kacagni.

— No, és?

— Mit és? Ezzel tulesünk a munka nehezebb részén. Ezután már egyéb dolgunk sincs, csak ehhez a kacagáshoz — megírjuk a viceket.

Az interjuvó elkedvetleneedett.

— Eh, te tréfiász! Én arra voltam kíváncsi, hogyan osztjátok meg a munkát egymás között.

— Vagy úgy? Nagyon egyszerűen. Mindenekelőtt is két egyenlő részre osztjuk a darabot...

— Aztán? Aztán! — sürgette az interjuvó.

— Aztán az első részében én írom a magánhangzókat és Sipulusz a mássalhangzókat. A második részben pedig én írom a mássalhangzókat és Sipulusz a magánhangzókat... Ugy-e, hogy egyszerű az egész?

A megboldogult Mikszáth Kálmán mesélte egyszer írói társaságban:

Furcsa dolog ám nagyon az a korrupció. Lappangva jön, mint a nátha és az ember még csak nem is védekezhetik ellene. Sőt az a baj, hogy az ember azt sem veszi észre, hogy megkapta már ezt a betegséget. Olyan a korrupció, mint az odvas fog: mindenki megérzi a bűzét, csak az nem, aki a szájában hordja.

Mikor éppen egy regényemet irtam folytatásként a Vasárnapi Ujságba, a harmadik folytatásánál egy kis átalag tokaji asszút kaptam ajándékba a Hegyaljáról valamelyik olvasónomtól. De egy kis feltétel is volt az átalag mellett:

— Ezt a bort csak akkor adom önnek, ha a regény végén a hős feleségül veszi a hősnőt!

— De hisz ez lehetetlen! — dörmögtem magamban és félre dobtam a levelet.

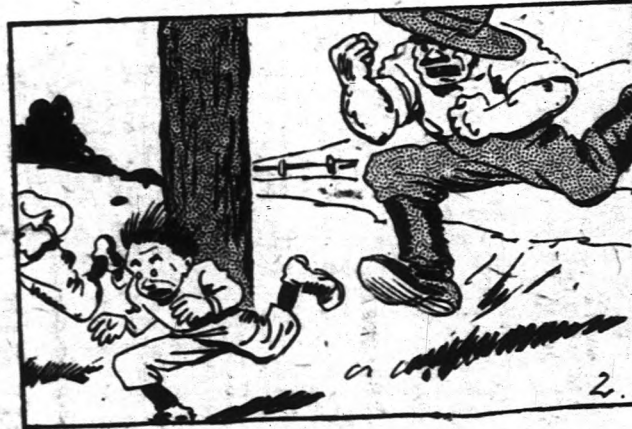
Elhatározom, hogy nem is gondolok rá többet. Elvégre akárhogy forgattam is a dolgot, mégis csak lehetetlenség volt, hogy elvegye. Nem engedni a költői igazságszolgáltatás.

Eh, azok az asszonyok igazán fölhagyhatnának már a házasságkötés passziójukkal! — Nem fogja elvenni, punktum! Inkább visszaküldöm a bort azonnal — holnap!

— Holnap visszaküldöm, de

— Várjatok, bojszok, majd szedek én nektek almát....

— Adta kölykei, majd megfikszollak én benneteket....

— ???

— !!!

ma még szörnyű kíváncsi voltam rá, hogy milyen lehet. Szó, ami szó, én bizony fölnyitottam és megkóstoltam.

— Oh, mennyi ital volt! Ilyen csak a király pincéjében lehet, de ott is extra-fülkében és abból is csak a király iszik, amikor valami új országot hódított és nagy öröme van.

Óvatosan visszadugaszoltam az átalagot, de az a pár tüzes csöpp egyre ingerkedett az inyemmel. Elhatározom, hogy nem küldöm vissza a bort holnap, csak holnapután. Előbb még alszunk egy-kettőt a dologra.

Hát amint az újabb folytatást megírtam és elolvastam nyom-

tatásban, észrevettem, hogy az én hősöm kezd a jó utra térni benne. Eddig korhely volt, kötekedő, csél-csap, most pedig mintha a szelid erényekre adta volna a fejét.

Másnap megint megjelent egy újabb folytatás a regényemből, hát amikor elolvastam, elámultam, hogy micsoda korrekt, békességes fiú lett az én hősömből. Dolgos, szerény, csöndes természetű.

...Hohó, várjunk csak azzal a borral, kár lesz elsietni a dolgot.

A negyedik folytatásánál láttam, hogy az ilyen jámbor életű, pipogya hőssel igazán nem lehet semmit se csinálni. Ebből ugyan nem lehet bonyodalmas szenvedélyeket kicsiszolni! — Nem való ez már egyébre, mint hogy megházasítsuk hamarosan.

Nohát meg is házasítottam és a lakodalmán jó tokaji bort ittam.

Összeülnek az Otthon egyik külön szobájában a vidám elemek és szellemeket akartak idézni. Az urak közt volt egy vendég is, Bényei nevű ur, aki nagyban adta a dzsentrit, dacára annak, hogy... szóval, mint Pesten mondják: dacára a dacarándóknak. Konti dirigálta a táncoló asztalt, s miután már egy szellemet megidéztek, odafordul Bényei urhoz:

— Porancsolja, hogy megidézzük a baldogult popája szellemét?

— Igen, — mondta örömmel az ur.

— Hogy hívták a popáját?

— Bényei Márton.

Konti elsötétíti a szobát és siri hangon szól:

— Bényei Márton, gyelenj meg!

De a szellem nem jön. Konti újra megszólítja:

— Bényei Márton, gyelenj meg!

A szellem ismét nem jön. Konti felszólítja a villanyt és odaszól az urhoz:

— Monyocsokérem, tényleg Bényeinek hitták o mogo opjo?

Az ur zavarodottan néz körül, félrevonja a sarokba Kontit és néhány szót vált vele. Konti erre visszamegy a táncoló asztalhoz, újból elsötétíti a szobát és ezt mondja:

— Oz már más!

Majd siri hangon hozzátessi: — Berger Márton, gyelenj meg!

Egy fiatal zeneszerzőnk elhagyta a régi szabóját és új szabóval kezdett tárgyalni. Min denekelőtt egy téli ruhára volt szüksége s hosszas válogatás után végre megállapodott egy szép kockás angol szövetbea. Mikor ezen tul voltak, a dolog financiaális részére került a sor:

— Mennyibe kerül ez a ruha? — kérdi kissé aggódba a művész.

— Ennek, kérem, két ára van.

— Két ára? Hogy érti ezt?

— KP negyven forint. PK hatvan forint.

— ???

— Kész Pénzért negyven forint. Per-Költségekkel hatvan forint...

Modanunk sem kell, hogy az ifju komponista az utóbbit választotta.